

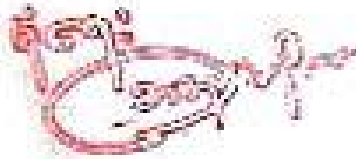
ကိုတက

အသံအောင်အောင်

အသံအောင်အောင်

www.cherrythitsar.org

ပုံစံရွေးစောအုပ်တို့ကို
အမှတ် ၃၅၂ ရပြည့်စပ်၊ ကမ်းစားကမ်းနှင့် ၂၃ လမ်းစောင့်၊
လေးလှိုင်၊ ရန်ကင်းမြို့၊
၂၀၁၇၂

ကိုတာ

ရယ်ချင်ဖွယ်နှင့်

အခြားစာတမ်းများ

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၃၄၁/၉၇ (၅)]
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၃၁၆/၉၇ (၆)]

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ

နေမျိုးဆေး

အတွင်းသရုပ်ဖော်

အော်ပီကျယ်

ကျော်ခိုင်

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်

အုပ်ရေ - ၁၀၀၀

ထုတ်ဝေခြင်း

၁၉၉၇၊ စက်တင်ဘာလ

စာအုပ်ချုပ်

ကိုမြင့်

ကွန်ပျူတာစာပီ

မျိုးမော်ကွန်ပျူတာ

အမှတ် ၃၀၂၊ မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံလမ်း

ရန်ကုန်မြို့၊ ဖုန်း- ၂၇၇၄၅၆

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမြသန်း (၀၁၅၀) အသိုင်းအဝိုင်းစာပေ

အမှတ် ၃၅၊ ဇွဲဆုံရပ်ကွက်၊ ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်

ပုံနှိပ်သူ

ဒေါ်ရှုခင် (၀၅၄၄၉) ဝင်းလိုက်မိတ်

အမှတ် ၃၅၂၊ စရည်းပင်လမ်း၊ သုဝဏ္ဏ၊ ရန်ကုန်

စာအုပ်အစဉ်

ပါရဂူ၏ အမှာစကား	a
ရယ်ချင်ဖွယ်	7
မပြောင်းလဲခြင်း အကြောင်း	17
ပြောင်းပေါက်မှု ကြည့်ခြင်း	25
မုန့်ကတိုး နမူနာ	37
အလင်းရောင် စာကြည့်တိုက်	47
စိမ့်တတ်မှု ဖြစ်မယ်	57
အချိန်အကြောင်း ပေးစာ	73
အချိန်ကို စိမ့်ခြင်း	83
မျဉ်းကွေးတစ်ခု အကြောင်း	95
ရယ်ချင်ဖွယ် (၂)	105
သတိရမိတာများ	115
ပြဿနာ	127

.....

မာ တီ ကာ

ပါရဂူ၏

အ မှာ စ ကား

ပန်းချီဆရာသည် ပန်းချီပုံ ဆွဲပြီးသောအခါ သူ၏ ပန်းချီပုံစိတ်တိုင်းကျဖြစ်လာ၊ မလာ ကြည့်ရှု ရာ၌ ပန်းချီပုံကို အနီးကပ် ကြည့်ရှုရုံ သာမကဘဲ ခပ်ခွာခွာ နေရာမှလည်း ကြည့်သည်။ ရှေ့တည့် တည့် ခပ်ခွာခွာမှ ကြည့်သည်။ ဘေးနှစ်ဖက် ခပ်ခွာခွာမှ ကြည့်သည်။ ပန်းချီပုံတွင် ဆေးထူ လွန်းနေသည့် နေရာတွေ့လျှင် ပါးသွားအောင် လုပ်သည်။ ဆေးပါး လွန်းနေသည့် နေရာတွေ့ လျှင် ထူသွားအောင် လုပ်သည်။ အမှောင်လို သည်ထက် ပိုနေလျှင် အမှောင်လျော့ပစ်သည်။ အလင်းအား ကောင်းနေလျှင် အမှောင်ဖြည့်ပေး သည်။ ပန်းချီပုံ ဝပ်နေလျှင် ကြွလာ အောင်လုပ် သည်။ ထိုအခါ ပန်းချီပုံသည် ပန်းချီဆရာ၏ စိတ်တိုင်းကျဖြစ်လာသည်။

ရေစီးကြောင်းထဲ မိမိကိုယ်တိုင် မျောပါ သွားလျှင် ရေမနှစ်အောင် ကူးခပ်နေရသည်နှင့် ရေစီးကြောင်း၏ သရုပ်သကန်ကို သိဖို့ဝေးစွ။

အက္ခဝါသနာရှိင်းထဲ အသက်မစတေးလိုက်ရလျှင် တော်ပြီးဟုအောက်
မေ့ရလိမ့်မည်။ မြစ်ကမ်းဘေးကထိုင်ပြီး ရှုမြင်သုံးသပ်ပါမှ ရေစီး ကြောင်း
ဟူသည် မည်သည့်အရာဖြစ်သနည်းဆိုသည်ကို သိလိမ့်မည်။
ရေစီးကြောင်း၏ သဘာဝကို နားလည်လိမ့်မည်။ ရေစီးကြောင်း
မည်သို့မည်ပုံ စီးဆင်းနေသည်ကိုလည်းကောင်း ၊ ရေစီးကြောင်းထဲ
မည်သည့်အရာဝတ္ထု မျောပါသွားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မြင့်တွေ့
ရလိမ့်မည်။

ဥယျာဉ်ထဲဝင်ကြည့်လျှင် သစ်ပင်တစ်ပင်စီကိုသာ တွေ့ရမည်။
သစ်ရွက်တစ်ရွက်ကိုသာ တွေ့ရမည်။ သစ်ကိုင်းတစ်ကိုင်းစီကိုသာ
တွေ့ရမည်။ ဥယျာဉ်တွင်း၌ ဥယျာဉ်၏ သစ်ရွက်ခြောက်များကိုသာ
တွေ့ရမည်။ ဥယျာဉ်တွင်း၌ ဥယျာဉ်၏ သာယာကြည်နူးဖွယ် ပျောက်
နေသည်။ ဥယျာဉ်တွင်း၌ ဥယျာဉ်၏ သာယာကြည်နူးဖွယ်ကို ရှာမရပေ။
ဥယျာဉ်၏ သာယာကြည်နူးဖွယ်ကို ကြည့်လိုလျှင် ဥယျာဉ်နှင့်ခွာပြီး
ကြည့်ရလိမ့်မည်။ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ ကြည့်မှသာလျှင် ဥယျာဉ်အလှ
ပေါ်လာလိမ့်မည်။

တစ်မိုင်နှစ်မိုင်လောက် ဟိမဝန္တာတောင် တက်ဖူးသည်။
ဟိမဝန္တာတောင်သို့ အနီးကပ်ရောက်ရှိသွားပြီး တောင်ပေါ် တစ်မိုင်
နှစ်မိုင်လောက် တက်သွားသောအခါ ဟိမဝန္တာ၏ အလှသည် “သုည”
ဖြစ်သွားသည်။ မိမိ၏ မျက်မှောက်၌ ကျောက်တုံးကြီးများသာ ရှိနေသည်။
တောင်ထိပ်ရောက်သွားလျှင်လည်း ဟိမဝန္တာ၏အလှကို တွေ့ရဖို့ ဝေးစွ။
ရေခဲပြင်ကြီးထဲ ကျုံ့နှစ်မသွားအောင် မနည်းရုန်းထွက်နေရလိမ့် မည်။
ဟိမဝန္တာတောင်၏ အနီးကပ်၌လည်းကောင်း၊ ဟိမဝန္တာတောင် ပေါ်၌
လည်းကောင်း၊ ဟိမဝန္တာ၏အလှကိုရှာမရပေ။ ဟိမဝန္တာတောင် ခြေမှ
ခွာလာခဲ့သည်။ လေးငါးမိုင်အကွာအဝေးအရောက် နောက်ဘက်
ပြန်ကြည့်လိုက်မှ ဟိမဝန္တာ၏အလှ ပေါ်လာသည်။

ဝိပဿနာပွားများအားထုတ်ရာ၌ ခွားပြီးကြည့်ခြင်းသည် အလွန်
အရေးကြီးသည်။ ဘာဝနာပွားများရာ၌ အဆင့်နှစ်ဆင့်ရှိသည်။

သမာဒိအဆင့်နှင့် ပညာအဆင့်ဖြစ်သည်။ ပညာအဆင့်တွင် မိမိ၏ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း၌ ဖြစ်ပျက်နေသော ဝေဒနာကို ရှုမြင်သုံးသပ်ရသည်။ ဝေဒနာ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်။ လိုလားအပ်သော သုခဝေဒနာနှင့် မလိုလားအပ်သော ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ လိုလားအပ်သော သုခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လည်း လိုလားခြင်း မဖြစ်ရပေ။ သုခဝေဒနာကို ခံစားမှု မပြုရပေ။ မလိုလားအပ်သော ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လည်း မလိုလားခြင်း မဖြစ်ရပေ။ ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားမှု မပြုရပေ။ မည်သည့်ဝေဒနာ ပေါ်လာပေါ်လာ ဝေဒနာနှင့် ပူးကပ်မသွားဘဲ ကမ်းပေါ်ထိုင်ပြီး ရေစီးကြောင်း ကြည့်ရှုနေသူကဲ့သို့ ဝေဒနာနှင့်ခွာပြီး မည်သည့်ဝေဒနာကိုဖြစ်ဖြစ် တပြေးတညီတည်း “ဝေဒနာ မှန်သမျှ ဥဒဝယ ဖြစ်ပျက်သဘော ရှိပါကလား” ဟု ဥပေက္ခာအမြင်နှင့် ရှုမြင် သုံးသပ်ရသည်။ ဤ၌ ဥပေက္ခာသည် လစ်လျူရှုခြင်း အနက်အဓိပ္ပာယ် မဟုတ်ပေ။ ကြားနေကြည့်ခြင်း၊ သဘောကိုကြည့်ခြင်း အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်သည်။ တစ်ပြေးတညီတည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက် စောင်းနင်းမဖြစ်ခြင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သည်။

အကြောင်းအရာတစ်ခုကို သမရိုးကျ တွေးနည်းမျိုးဖြင့် မတွေးဘဲ ဘက်စုံထောင့်စုံမှနေ၍ ယုတ္တိဗေဒမကျသည်ဟု ထင်ရသောနည်းဖြင့် တွေးသောနည်းကို " Lateral thinking" ဟု ခေါ်သည်။ ကိုတာက ယင်းနည်းကို “ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်း” ဟု အမည်ပေးထားသည်။ ကိုတာ သည် ယေဘုယျ လူများမတွေးသော ယင်းအတွေးသစ် အမြင်သစ်များကို **“ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်းနှင့် အခြားစာတမ်းများ”** အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေထားသည်။ ယင်းစာအုပ်ကို စာဖတ်ပရိတ်သတ် ကြိုဆို ကြသည်ဟုလည်း သိရသည်။

ယခုတဖန် ဒုတိယကြိုးပမ်းချက်အနေဖြင့် **“ရယ်ချင်ဖွယ်နှင့် အခြား စာတမ်းများ”** ကို ရေးသားထုတ်ဝေပြီးလျှင် စာဖတ်သူများအား ဦးနှောက်အလုပ်ပေးလိုက်ပြန်ပြီ။ တွေးစရာတောစရာပြဿနာများကို

တင်ပြထားပြန်သည်။ စာအုပ်၏ အမည်ကို “ရယ်ရွှင်ဖွယ်” ဟု တပ်ထားခြင်းမှာ ဆေးလုံးကို ရှောရှောရှူရှူ မျိုနိုင်အောင် သကြားဖုံး အုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤစာအုပ်၌လည်း သမရိုးကျ တွေးပုံတွေးနည်းမှ လမ်းခွဲထွက်လျက် အကြောင်းအရာများကို အတွေး သစ် အမြင်သစ်ဖြင့် ချဉ်းကပ်ထားသည်။

“မုန့်ကတိုး နမူနာ” ကို ကြည့်ပါ။ အကောနှင့်အနှစ်၊ ဘေးသား နှင့်အလယ်သားသည် သဘာဝက ဖန်တီးထားသော အရာများဖြစ်သည်။ ဘေးသားနှင့် အလယ်သားပေါင်းထားမှ မုန့်ကတိုးဖြစ်သည်။ အကာနှင့် အနှစ်ပေါင်းထားမှ သစ်ပင်ဖြစ်သည်။ ဘေးသားဖတ်ထုတ်ပစ်လိုက်ပါ။ မုန့်ကတိုး ဖြစ်လာမည်လော။ အကာမရှိဘဲ အနှစ်ချည်းရှိနေလျှင် သစ်ပင်တစ်ပင် ဖြစ်လာမည်လော။

လူ့ဘဝတွင်လည်း ဘေးသားနှင့်အလယ်သားရှိသည်။ အကာနှင့် အနှစ်ရှိသည်။ အကာကိုဖယ်ပြီး အနှစ်ကို ယူရမည်ဟူသော အတွေးသည် လူ့လောက၏ အစဉ်အလာ အတွေးဖြစ်သည်။ လူ့လောက၏ ရိုးရာအမြင် ဖြစ်သည်။ “ မုန့်ကတိုး နမူနာ” စတမ်း၌ ယင်းအတွေး ယင်းအမြစ်ကို အတွေးသစ် အမြင်သစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ထားသည်။

လူ့ဘဝ၏ ဘေးသားသည် လူ့လောက၏ တာဝန်ဝတ္တရား အပြင် ဖက်က နေရာဖြစ်သည်။ လူ့လောက၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ အပြင်ဖက်က ကွက်လပ်ဖြစ်သည်။ လူ့လောက သတ်မှတ်ထားသော စံ ၏ အပြင်ဖက်က အကာဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်ပိုင်အခွင့်အလမ်းဖြစ်သည်။ ယင်း ဘေးသားသည် အလယ်သား၊ အတွင်းသားနှင့်အတူတကွ လူ့အတွက် သဘာဝက ဖန်တီးထားသည့်အရာဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝကို အလယ်သား ချဉ်းဖြစ်အောင် ဖန်တီးလျှင် အနှစ်ချည်းဖြစ်အောင် ပြုလုပ်လျှင် သဘာဝက လက်ခံမည်မဟုတ်ပေ။ ရေခွက်ထဲရေထည့်လျှင် ရေခွက်၏ အနားသားနေရာတွင် တစ်လက်မလောက် နေရာလပ်ချန်ထားကြသည်။ လက်ဖက်ရည်ပန်းကန်ထဲလက်ဖက်ရည်ထည့်လျှင် လက်ဖက်ရည်ပန်းကန် အနားသားနေရာတွင် နေရာကွက်လပ် ချန်ထားကြသည်။ ရေခွက်ထဲ

ရေအပြည့်ထည့်လျှင် ရေလျှံကျသွားမှာ စိုးရိမ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။
လက်ဖက်ရည်ခွက်ထဲ လက်ဖက်ရည်အပြည့်ထည့်လျှင် လက်ဖက်ရည်
ဖိတ်ကျသွားမှာ စိုးရိမ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း လူ့ဘဝ ခွက်ထဲတွင်မူ နေရာလပ်မကျန်အောင်
အနှစ်တွေချည်း လောင်းထည့်ဖို့ ကြိုးစားနေကြသည်။ ကျောင်းတက်စ
အရွယ် ကလေးသူငယ်များ စာအုပ်အပြည့်ထည့်သော ကျောပိုးအိတ်ကို
တနင့်တပိုး ကျောပိုးပြီး ကျောင်းသွားရခြင်း၊ စာအုပ်တွေ မဆန်မပြု
ထည့်ထားသော လွယ်အိတ်ကို မနိုင်တနိုင်လွယ်ပြီး ကျောင်းသွားရခြင်း၊
အိမ်ပြန် ရောက်လာသောအခါ၌လည်း ကျူရှင်ဆရာ၏ ရှေ့တွင်
ထိုင်နေရခြင်း၊ ထိုမျှသာမက ကျောင်းအားသည့် ရက်များ၌ပင်
တရားစာကျက်မှတ် သင်ကြားရန်၊ သို့မဟုတ် တရားနှလုံးသွင်ရန်
ဘုန်းကြီးကျောင်း သို့မဟုတ် တရားရိပ်သာ သွားရခြင်းတို့သည်
ကလေးသူငယ်များ၏ ဘဝခွက်ထဲ ဘေးသားမကျန်အောင်၊ နေရာလပ်
မကျန်အောင်၊ အကာမကျန်အောင် အနှစ်ချည်းလောင်းထည့်ဖို့
ကြိုးစားနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပြုလုပ်သည့်အတွက် မည်ကဲ့သို့
သော အကျိုးသက်ရောက်မှုမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာမည်နည်း။ ကလေးသူငယ်များ
၏ ဘဝခွက်ထဲက အနှစ်တွေ လျှံထွက်သွားလိမ့်မည်။ ဖိတ်ကျသွားလိမ့်
မည်။ ဘေးသားနှင့်အလယ်သား၊ အကာနှင့်အနှစ် မညီမမျှ ဖြစ်နေခြင်း
သည် ဦးခေါင်းပိုင်းအဆမတန်ကြီးပြီး ခြေသိမ်နေသော၊ ခြေခွင်နေသော
သူနှင့်တူသည်။ သဘာဝက ယင်းအဖြစ်မျိုးကို လက်မခံပေ။

တရိုး၏ ဝတ္ထုတိုများထဲတွင် နာမည်ကျော်ဝတ္ထုကိုတစ်ပုဒ်ရှိ၏။
ဝတ္ထု၏အမည်မှာ "Home Coming" ဖြစ်သည်။ မုဆိုးမတစ်ယောက်
တွင် သားနှစ်ယောက်ရှိသည်။ သားအကြီးက ပေတေတေ ကပ်တတ်တတ်
လုပ်သည်။ ဆော့သည်။ သို့သော် မည်သည့်အခါမှ မမှန်တာမပြော။
သူလုပ်လျှင် လုပ်သည်ဟု ဝန်ခံသည်။ သားအငယ်က ငြိမ်သည်။
ဣန္ဒြေရသည်။ ကလေးအဖော်များနှင့် ဆော့မကစကား။ သို့သော်
လိမ်ပြောသည်။ သူလုပ်သည့်အပြစ်ကို သူ့အစ်ကိုပေါ် လွှဲချသည်။

အမေက သားအကြီးကို မျက်နှာသာ မပေးဘဲ၊ အမြဲ ဆူပူကျိန်းမောင်းသည်။ သားအငယ်ကို အလိုလိုက်သည်။ တစ်နေ့သ၌ ကလကတ္တား၌နေသော အစ်ကိုဖြစ်သူသည် ကလေးနှစ်ယောက်၏အမေ သူ့ညီမနေသည့်ရွာသို့ အလည်အပတ်ရောက်လာသည်။ အစ်ကိုဖြစ်သူ ကလကတ္တားအပြန်တွင် ညီမဖြစ်သူ မုဆိုးမသည် သားအကြီးကို သူ့ဆုံးမလို့မရဟု ပြောပြီး သူ့အစ်ကိုနှင့် ကလကတ္တားထည့်လိုက်သည်။ သားအကြီးသည် အမေ ကကြိမ်တို့ပြီး ထည့်လိုက်သောကြောင့် ဦးကြီးက ဇွတ်အတင်း ခေါ်သွား သောကြောင့် မလိုက်ချင်ဘဲနှင့် လိုက်သွားရရှာသည်။ သူ့ဦးကြီး အိမ်ရောက်သွားသောအခါ နောက်လာတဲ့ “မောင်ပုလဲ ဒိုင်းဝန်ထက်ကဲ” နေသည်။ သွေးမစပ်သူ အဒေါ်က လူပိုခေါ်လာရမလားဟု သူ့ယောက်ကို ဆူဆောင့်သည်။ သွေးမစပ်သော သူ့တူကို ငြူစူသည်။ ကလေးသည် သူ့ဦးကြီးအိမ်တွင် မပျော်တော့ပေ။ အိမ်ပြန်ချင်လာသည်။ ဦးကြီးကိုလည်း မပြောဝံ့။ တစ်နေ့တွင် ညကြီးမင်းကြီး မိုးသဲသဲမဲမဲ ရွာနေချိန် အိမ်က ထွက်ပြေးသည်။ လမ်းတွင်ကလေးကို ပုလိပ်တွေ့သွားသည်ဖြစ်၍ ဖမ်းပြီး ဦးကြီးအိမ်ပို့သည်။ မိုးမိပြီး ကလေးဖျားသည်။ ကိုယ်ခြစ်ခြစ်တောက် ပူသည်။ “ကျွန်တော့်အမေရွာ ပြန်သွားတာ၊ ဒီပုလိပ်က ဖမ်းပြီး အိမ်ပြန် ပို့တယ်ဟု ပြောပြီး အပြင်းဖျားနေသော ကလေးသည် သူ့ဦးကြီး ကို လည်းကောင်း၊ သူ့အမေနှင့် သူ့ညီကိုလည်းကောင်း ဤလောကကြီးကို လည်းကောင်း မျက်နှာလွှဲသွားသည်။

ရင်နှင့်ဖွယ်ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ယင်းဝတ္ထု၌ ဝတ္ထုရေးဆရာသည် ကလေးသူငယ်၏ ဘဝခွက်ထဲ ဘေးသားကို ဂရုမထားဘဲ၊ အကာကို ထဲမတွက်ဘဲ၊ နေရာလပ်ကို ချန်မထားဘဲ ဖိတ်လျှံကျကုန်သည့်အထိ အနှစ်ကိုချည်း တအားလောင်းထည့်ပုံကို ခြယ်မှုန်းပြထားသည်။

ဤစာအုပ်တွင်ပါသော “**မျဉ်းကွေးတစ်ခုအကြောင်း**” စာတမ်း၌ စာရေးဆရာသည် လူ့ဘဝ၏ ဖြစ်-တည်-ပျက် (ဥပါဒ်၊ ဋီ၊ ဘင်) သဘောကို ဆွေးနွေးထားသည်။ ဖြစ် - တည် - ပျက် သည် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၏ သဘောတရားဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၏ ဖြစ်-တည်-

ပျက်သည် နာမ်နှင့်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်-တည်-ပျက် ဖြစ်သည်။ အလွန် တိုတောင်းသောအချိန်အတွင်း မျက်စိတစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်း စိတ္တက္ခဏ တစ်ခုအတွင်း ဖြစ်ပွားသော ဖြစ်-တည်-ပျက် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၏ ဖြစ်-တည်-ပျက် ကို မံသစက္ခုဖြင့် မတွေ့မြင်ရပေ။ ဉာဏစက္ခုဖြင့်သာ တွေ့မြင်သိရှိရသည်။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၏ ဖြစ်-တည်-ပျက်သည် အနိစ္စ လက္ခဏာကို အသေးစိတ်ဖော်ပြသည်။ သြဋ္ဌာရိက အမြင် အရသာ မကဘဲ အထည်ကိုယ်ခြပ်ရှိသည့်အပြင် အရသာမကဘဲ သုခုမအမြင်အရလည်း သိမ်မွေ့သော အမြင်အရလည်း ဖော်ပြသည်။

“**မျဉ်းကွေးတစ်ခုအကြောင်း**” ၌ ပါသော ဖြစ်-တည်-ပျက်ကား မံသစက္ခုဖြင့်ကြည့်၍ရသော ရုပ်တရား၏ ဖြစ်-တည်-ပျက်ဖြစ်သည်။ ယင်း၌ “ဥပါဒ်” (ဖြစ်) သည် ဇာတိဖြစ်ပြီး “ဘင်” (ပျက်) သည် မရဏ ဖြစ်သည်။ ယင်း“ပုခက်” နှင့် “ခေါင်း”၏ ကြားကာလသည်“ဋ္ဌိ” ဖြစ်သည်။ ယင်းဋ္ဌိ၏ကာလသည် ရှည်လျားသည်။ ဖြစ်-တည်-ပျက်၏ ဦးတည်ချက် မှားလည်း ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၏ ဖြစ်-တည်-ပျက် ကဲ့သို့ လောကုတ္တရာရေး မဟုတ်ပေ။ အနိစ္စလက္ခဏာကို ညွှန်ပြခြင်းမဟုတ်ပေ။ လောကီရေးဖြစ် သည်။ ရုပ်ပိုင်ဆိုင်ရာဖြစ်သည်။ ဘဝ၏ အတက်အကျကို ဖြစ်-တည်-ပျက်သဘောဖြင့် သုံးသပ်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

“ **ပြဿနာ**” အမည်ရှိ စာတမ်းတွင် ဘဝ၌ လွတ်လပ်မှု လိုအပ် သလို “မလွတ်လပ်မှု”လည်း လိုအပ်သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဆွေးနွေး တင်ပြထားသည်။ မလွတ်လပ်မှုသည် အမှီအခို မကင်းခြင်း (Interdependence) ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးသည် မလွတ်လပ်မှုသို့မဟုတ် အမှီအခို မကင်းခြင်းအပေါ်၌ ရပ်တည်နေသည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးကို အညမညဒေါက်နှင့် ထောက်ထားသည်။

လွတ်လပ်ပြီးစ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသည် နိုင်ငံတကာကို မမှီခိုဘဲနှင့် တိုးတက်ကြီးပွားလာဖို့ မလွယ်ပေ။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် အခြား နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ၏ အကူအညီနှင့် မကင်းပေ။ မြို့ရွာတစ်ရွာသည် အခြားမြို့ရွာ

တစ်ရွာနှင့်လက်တွဲရသည်။ သားသမီးသည် မိဘကို မှီခိုရသည်။ မိဘသည် သားသမီးအပေါ် အားထားရသည်။ လက်ကတုံး တောင်ဝှေး လုပ်ရသည်။ ဆွေမျိုးသားချင်း အချင်းချင်း ရိုင်းပင်းရသည်။ “သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ်” သည် လူတွေ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မှီခိုနေရသည် ဆိုသည့်အချက်ကို ညွှန်ပြနေသည်။ “သင်္ဂဟ” တရားသည် လူတွေအချင်းချင်း အညမည ဖြစ်နေသည် ဆိုသည့်အချက်ကို သာဓက ဆောင်နေသည်။

ဤစာအုပ်တွင်ပါသော “စီမံတတ်မှ ဖြစ်မယ်” အမည်ရှိ စာတမ်းသည် စီမံခန့်ခွဲမှုအတတ်ပညာ (Management) အကြောင်းကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားသော စာတမ်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ၏ လည်ပတ်မှုသည် စီမံခန့်ခွဲမှု အတတ်ပညာပေါ်တွင် အခြေတည်နေသည်။ ထို့ကြောင့် စီမံခန့်ခွဲမှု အတတ်ပညာကို အတွေးသစ် အမြင်သစ်ဖြင့် ချဉ်းကပ်ထားသော ဤစာတမ်းသည် အစိုးရဝန်ထမ်းများနှင့် ကုမ္ပဏီဝန်ထမ်းများအား စီမံခန့်ခွဲမှု အတတ်ပညာနှင့် ပတ်သက်၍ အတွေးသစ် အမြင်သစ် ပေးလိမ့်မည်။

“ မပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း ” ၊ “ အချိန်အကြောင်း ပေးစာ ” ၊ “ပြတင်းပေါက်မှ ကြည့်ခြင်း” တို့လည်း စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ အမြင်သစ် အတွေးသစ်ဖြင့် ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည့် စာတမ်းများဖြစ်သည်။

ဤစာအုပ်တွင်ပါသော **“ အလင်းရောင်စာကြည့်တိုက် ”** နှင့် **“သတိရမိတာများ”** ကမူ စားကောင်းသောက်ဖွယ် ဟင်းအမယ်မျိုးစုံ စီမံချက်ပြုပြီး တည်ခင်းထားသော ထမင်းပွဲကြီးထဲက သရက်ချဉ်ဖြစ်သည်။

ပါရဂူ
၆-၄-၉၇

ရယ်ချင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ရယ်ချင်ဖွယ်

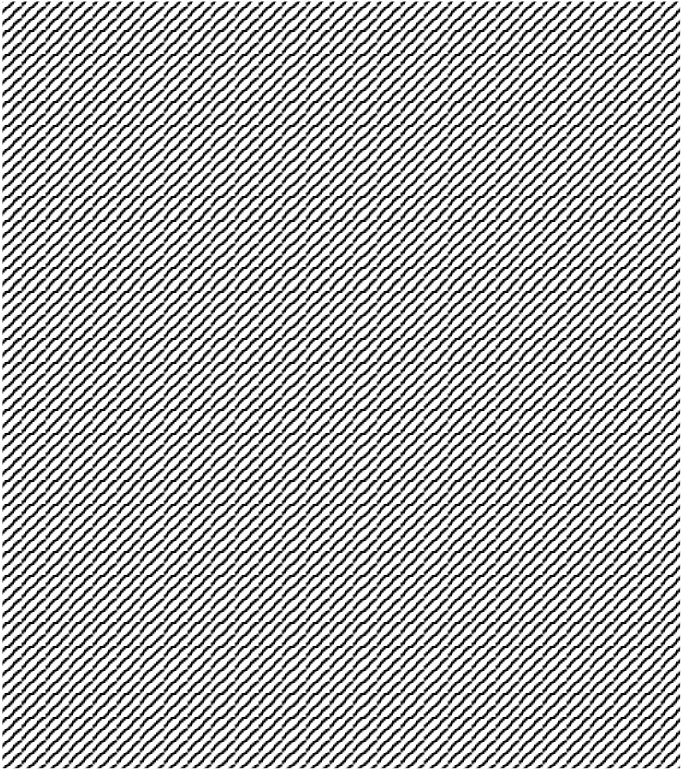
သောင်း ပြောင်းထွေလာ ရယ်စရာ မဂ္ဂဇင်းကို လတိုင်းဝယ်ရပါသည်။ ဝယ်ရပါသည် ဟုပြောရခြင်းမှာ ကျွန်တော့်ဇနီးအတွက် ဝယ်ရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်ဇနီးက ထိုသောင်းပြောင်းထွေလာ ရယ်စရာမဂ္ဂဇင်းကို သူ့အဖေကြီး အိမ်မှာနားချိန်များတွင် ဖတ်ပြလေ့ရှိပါသည်။ အရာရှိကြီး ကျွန်တော့်ယောက္ခမမှာ ရယ်ရသဖြင့် အပန်းပြေပါသတဲ့။ ကျွန်တော်ကတော့ သစ္စာနီ၏ စာတမ်းများကို ဖတ်လေ့ ရှိပါသည်။ မောင်သစ်၏ စာတမ်းများကို ဖတ်လေ့ရှိပါသည်။ ပျော်စရာနည်းနည်း၊ ပညာပေးနည်းနည်း၊ စဉ်းစားစရာ နည်းနည်းဆိုတော့ “ သရက်ကင်းကလေးနဲ့ လည်း ထမင်းမြိန်ပါသည်။” ဆိုသော ရှုမဝဦးကျော်၏ စကားလိုပါပဲ။ သောင်းပြောင်း-ရယ်စရာမှာ ကျွန်တော်ဝယ်ရသည့် ဖတ်ရသည့် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော့်မှာတော့ နားထင်ကြောများ တင်းကြပ်နေသောအခါများရှိပါသည်။ တစ်ခုခု လုပ်စရာရှိသည်များ မလုပ်ရသောအခါ၊ မကျေ

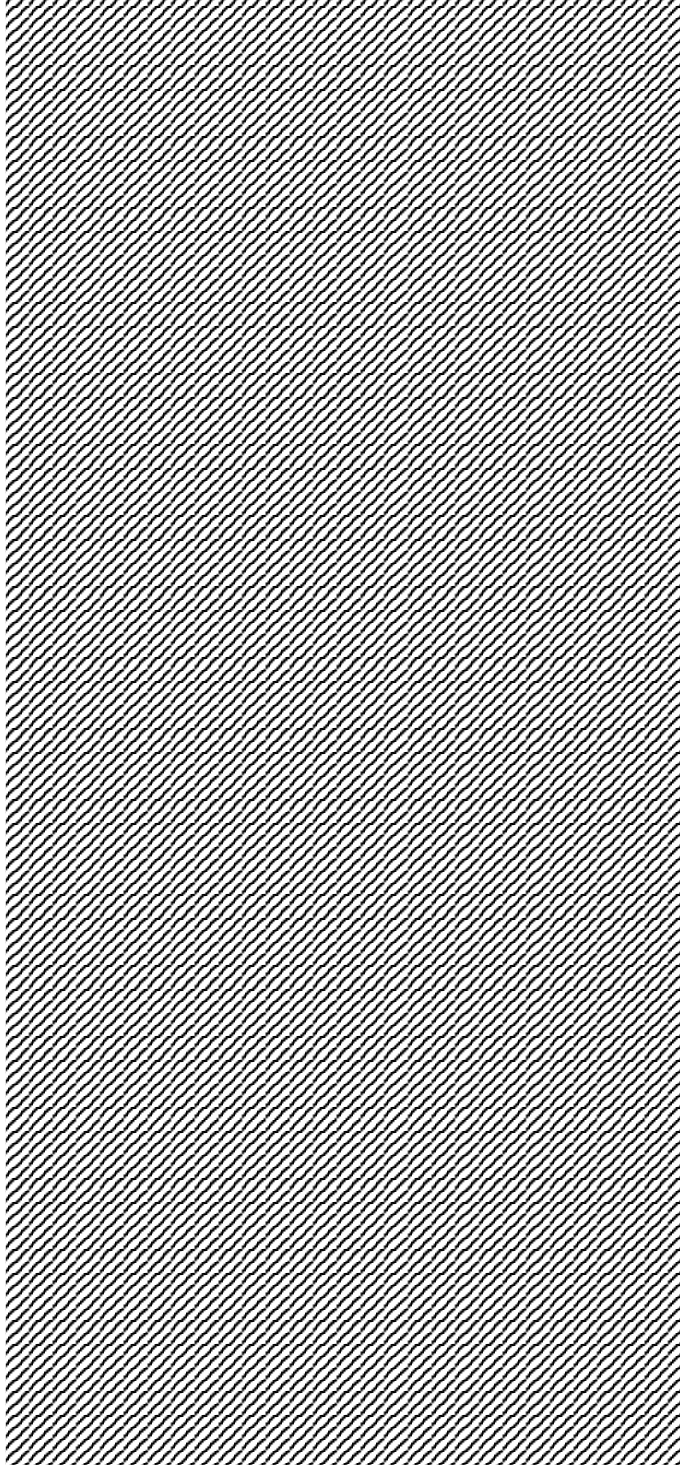
ကိုတာ

မလည် လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်သောအခါ အထူး သဖြင့် တစ်ခုခု မပြီးပြတ်သောအခါမျိုး၌ တင်းကြပ် နေတတ်ပါသည်။ ထိုအခါမျိုး၌ ကျွန်တော့်စာအုပ် စင်မှ “သင့်ဦးနှောက်ကိုနှိုးစမ်းပါ” ဟူသောစာအုပ် ကို ဆွဲယူဖတ်မိတတ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်၌ အရုပ် များများပါ ပါသည်။ စာတစ်မျက်နှာမှာ အရုပ်တစ် ရုပ် အနည်းဆုံးပါ၍ စာလုံးများကိုလည်း အတည့် အစောင်း၊ အကြီးအသေး ရောနှောထားပါသည်။ “သင့်ဦးနှောက်ကို နှိုးစမ်းပါ” စာအုပ် ဖတ်လိုက်လျှင် တင်းတာတွေ လျော့သွားတတ်ပါသည်။

ထိုစာအုပ်၏ အမှာကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါသည်။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ရယ်စရာမဟုတ်လျှင် . . . ဘာလုပ်ဖို့လဲ။
 (ဖိုးတုတ်၊ ရေခဲမုန့်ရောင်းသူ)

ရယ်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်လျှင် ကောင်းပါသည်။
 ပျော်စရာဖြစ်မှ အားတက်သရောရှိသောကြောင့်
 ဖြစ်ပါသည်။ အားလတက်လာလျှင် စိတ်မနှမ်းတော့။
 ဆန်းသစ်တီထွင်ခြင်းဆိုင်ရာ နသရည်းတစ်ခုအဖြစ်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ယူသော်ရပါသည်။

“ သားတို့က အရုပ်တွေနဲ့ ကစားတော့ စိတ်ကူးတွေအများကြီးရှိတယ်။ အရုပ်တွေနဲ့ ကစားရတာ ရီရတယ်။ ”

(သာထက်အောင်-၆နှစ်)

အရုပ်တွေနဲ့ကစားခြင်းသည် စာပေးပွဲမဟုတ်၊ ကျောင်းမဟုတ် ပျော်စရာဖြစ်သည်။ ကလေးတွေကို အရုပ်တွေနဲ့ ကစားပါစေ။ စာတွေချည်း အကျက်မခိုင်းပါနှင့်။

ပျော်စရာဖြစ်တော့ ဉာဏ်ထက်တာပေါ့။

(ဘင်ဂျမင်ဖရင်ကလင်)

သင်ဟာ အကယ်၍သင့်ဉာဏ်ကို သုံးဆတိုးလိုလျှင်ရယ်စရာတွေ့၍ ရယ်လိုက်ပါ။ ပြဿနာတစ်ခုအတွက် ဉာဏ်မထုတ်မှီ ရယ်စရာတွေ့၍ ရယ်လိုက်ပါဟု အကြံကောင်ပေးပါရစေ။

ငါနှစ်ကလေးတစ်ယောက်

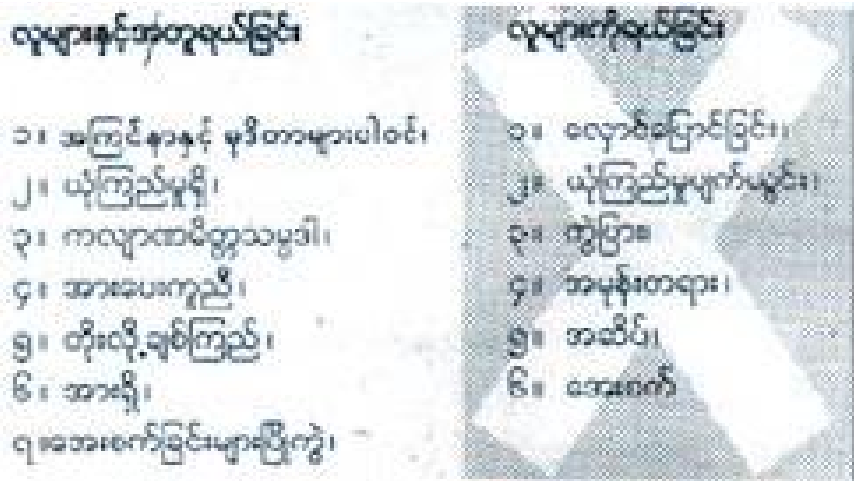
သည် တစ်နေ့လျှင် အကြိမ် တစ်ရာ့တစ်ဆယ် ပြုံးရယ်ပါသည်။ အချိန်တွေ ကုန်ရွေ့၍ ကြီးပြင်းလာရာ အကြိမ် လျော့လျော့လာပါသည်။ လေးဆယ်ငါး

သင်ဟာအကယ်၍ သင့်ဉာဏ်ကို သုံးဆတိုးလိုလျှင် ရယ်စရာတွေ့၍ ရယ်လိုက်ပါ။

နှစ်အရွယ် ရောက်သောအခါ အကြိမ် (၁၁) သာ ပြုံးတော့ပါသတဲ့။

ထို့ကြောင့် လူ့စိတ်မနော၏ ဉာဏ်အထက် ဆုံး၊ အသွက်ဆုံးအချိန်ဟာ အသက်ငါးနှစ်ဟု ပြောပါသည်။ အသက်လေးဆယ်ကျော်သောအခါ မှာတော့ အလုပ်တွေရှုပ်၍ အလုပ်တွေက ဖိနှိပ်ပါ။

သည်။ ပခုံးသားတွေ လျော့လာပါသည်။ ကြွက်သားတွေ ပျော့လာပါသည်။ မပြုံးသလောက်ဖြစ်ပါသည်။ ရယ်ရွှင်ဖွယ် နည်းလာတော့ တီထွင်ခြင်းလည်း မလုပ်နိုင်တော့ပါ။

ရယ်လိုက်လျှင် စိတ်တင်းကြပ်မှု (Stress) လျော့နည်းသွားပါသည်။ စိတ်တင်းကြပ်/တင်းမာမှုသည် သင့် အင်အားကို ယုတ်လျော့စေပါသည်။ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းတွေးနိုင်မှုကိုလည်း လျော့နည်းသွားစေပါသတဲ့။ သိပ္ပံပညာရှင်များက စိတ်တင်းမာမှုကြောင့် ဦးနှောက်ထဲမှ ဆဲလ်များသေပါတယ်တဲ့။ ဆဲလ်များက အကြံဉာဏ်များကို မွေးဖွားသည်။ စိတ်တင်းကြပ်မှုကြောင့် ဆဲလ်များသေသည်။ တင်ကြပ်မှုကမကောင်းပါ။

(ရစ်ချက်ဆောင်းဒါး)

* * *

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ကလေးလိုပြန်ငယ်၍ ကလေးဘဝ၏ အပြစ် စင်မှုကို ဖမ်းယူလိုပါသလား။ ကျွန်တော်၏ ဆေးစာမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (၁) သစ်ပင်တစ်ပင်ကိုတက်ပါ။
- (၂) စွန်တစ်ခုလွှတ်တင်ပါ။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် စွန်ဟူ၍ သဘောထားလိုက်။
- (၃) တောင်ပူစာပေါ်မှာ လှိမ့်ချပါ။
- (၄) လက်ရုံးများကို ဆန့်တန်း။
- (၅) ရောင်စုံခဲတံနှင့် စာတစ်စောင်ရေးပါ။
- (၆) ဆိပ်ကမ်းသာကိုသွား။
- (၇) မနာလို၊ အပျက်၊ အဖျက် အတွေးများကို ကျောက်သင်ပုန်းတစ်ချပ်မှာရေး၍ ခဲများနှင့်ပစ်။
- (၈) မူးသွားအထိ ဝိုင်းကြီး

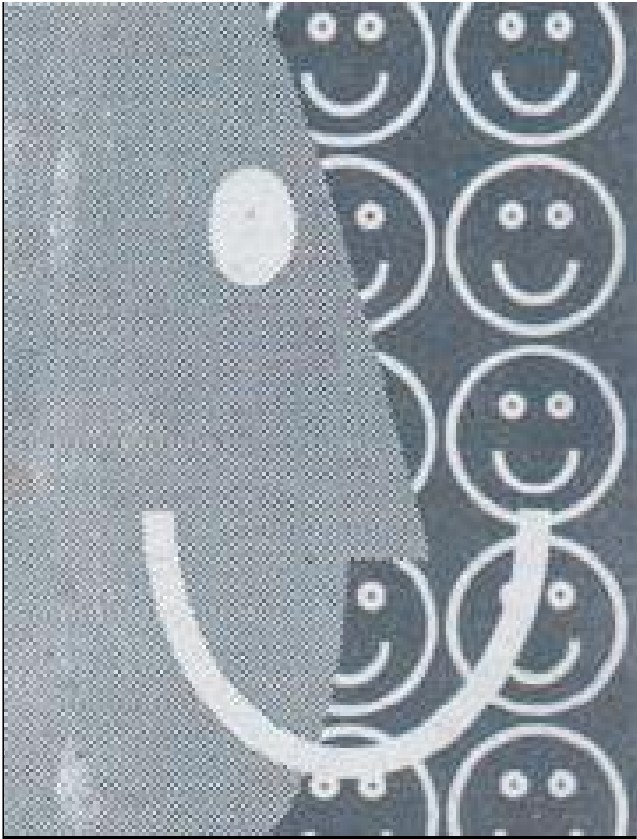
ခင်ဗျားက လူကြီးဖြစ်နေတော့ ခင်ဗျားကိုယ်ထဲက လူကြီးစိတ်က အဲဒီအပြုအမူတွေကို ဝေဖန်နေ၊ ပုံကန်နေမှာအမှန်ပါ။ ဂရုမစိုက်ပါနဲ့ ကိုယ်စိတ်ကူးနဲ့ကိုယ် ခပ်မြူးမြူးပေါ့။ ခလေးလို ဖြစ်ချင်လျှင် ကလေးအပြုအမူမျိုး လုပ်ရမှာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့လုပ်နိုင်ပါတယ်။ ခဏအကြာ ပျော်လာမှာပါ။ “လူကြီးတွေထဲက ခလေးကို” ရမှာပါ။

ကမ္ဘာကြီးက ကျွန်တော်တို့ကို မြန်မြန် အိုစေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အသက်မှာ ခပ်မြန်မြန် ကြီးလာ၍ ကျွန်တော်တို့ အိပ်မက်တွေမှာလည်း ခပ်မြန်မြန်ပျောက်ဆုံးကုန်ပါသည်။ အသက် ငယ်ငယ်မှာ ပူပူပင်ပင်ဖြစ်လာပါသည်။ ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ပူပင်တတ်မှုသည် စိတ်ကူးယဉ်မှုကို လျော့ပါးလာစေ၍ နှလုံးကို နာကျင်စေတတ်ပါသည်။

ကိုတာ

ထိုအင်အားစုများက ကျွန်တော်တို့ကို အောက်သို့စွဲချနေပါသည်။ ကမ္ဘာ့စွဲအားက ကျွန်တော်တို့ကို နှိမ့်ချ၊ အကြွေးယူထားမှုများက ကျွန်တော်တို့ကို တုံ့နှေးစေ၊ သွေးထဲက ကိုလက် စထရောများကို ကြောက်နေရပါသည်။ အခွန်အခ၊

စည်ပင်သာယာ၊ လမ်းပြရဲ့၊ ရပ်ကွက်လူကြီး၊ ဆန်ဈေး၊ ဓာတ်ဆီဈေး၊ ဆေးလိပ်ငွေများ ၎င်းတို့ အားလုံးသည် **“အပြစ်စင်မှု”** နှင့် **“အဆန်းတကြယ်စိတ်ကစားနိုင်မှု”** များကို မောင်ထုတ်ပါသည်။ အတွေ့အကြုံတွေက သံသယနှင့် မယုံကြည်မှုကို မွေးဖွားစေပါသည်။ ၎င်းတို့ စုစုပေါင်းက **“ကလေး”** ကို **“လူကြီးအစစ်”** သို့ ပြောင်းလဲလိုက်ပါတော့သည်။ ထိုအခါ ခင်ဗျားမှာ ရုံးခန်း တံခါးထိပ်မှ အမည်တစ်ခုနှင့် လူအုပ်ထဲက လူတစ်ယောက်သာ ကျန်ရစ်ပါ

တော့သည်။

သင် ကလေးတုန်းကတော့ ကမ္ဘာကြီးဟာ ဝင်းပနေသောနေရာ၊ ဖြစ်ချင်တာမှန်သမျှဖြစ်သောနေရာပေါ့။ ကြည့်လေရာရာမှာ အသစ်များ၊ သင်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ဘာလုပ်လုပ် ဘယ်သူကမှလည်း ဘာမျှမပြော၊
သင်ပျံ့သန်းနိုင်၊ သင်နဲ့ သင့်သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်
ကောင်းကင်ကို တောင်ထိနိုင်။

“ဉာဏ်ကြီးရှင် ဘာကြောင့်
ဖြစ်သလဲဆိုတော့ ကလေးငယ်ရဲ့
စိတ်ကူးကို လူအိုကြီးထဲမှာ သယ်လာ
နိုင်လို့ပေါ့။”

(ဟပ်စလေ)

သမိန်ပေါသွပ်နှင့် အာတာ
လွတ်မြို့စားကြီးကို ကျွန်တော့်ဇနီး
ထံမှဖတ်ရ၍ ဇနီး “အေးမြင့်ကြည်”
ကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ “ဒီနေ့ တွတ်ပီ ကံ
မကောင်း”ဟု ရယ်မောခြင်းဖြင့် အမောပြေစေသော
သူအားလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ □

ဆဲလ်များက အကြံဉာဏ်
များကို ပွားများသည်။ စိတ်
တင်းကြပ်မှုကြောင့် ဆဲများ
သေသည်။ တင်းကြပ်မှုက
မကောင်းပါ။

ကျမ်းကိုး -
Jump start your brain.

မပြောင်းလဲခြင်း အကြောင်း

၆၃၁

ဗရာဟင်လင်ကွန်း က မေးခွန်းတစ်ခု မေးပါတယ်။ “မြင်းရဲ့အမြီးကို ခြေထောက်လို့ အမည်တပ်လျှင် မြင်းမှာခြေထောက်ဘယ်နှစ်ချောင်း ရှိပါသလဲ” တဲ့။ အဖြေက “မြင်းမှာ ခြေထောက် လေးချောင်းပဲ ရှိပါတယ်” တဲ့။ အမြီးကို ခြေထောက် လို့ အမည်တပ်ရုံနဲ့ အမြီးဟာ ခြေထောက်ဖြစ်မလာ နိုင်လို့ပါတဲ့။ ပြောင်းလဲတယ်ဆိုတာ အမည်အသစ် တပ်ရုံမကပါဘူး။ နာမည်အသစ်တပ်ခြင်းထက် ပိုပါတယ်။

အင်မတန်မြန်ဆန်တဲ့အလျင်နဲ့ ပြောင်းလဲ နေတဲ့ ကမ္ဘာကြီးမှာ ကိုယ်ကလည်း လိုက်ပါ ပြောင်းလဲမှ ဖြစ်မယ်လို့ သိကြပေမယ့် တကယ်ရော ကျွန်တော်တို့ ပြောင်းလဲနိုင်ပါသလား။

ကျန်တဲ့ဒေသတွေမှာတော့ မပြောတတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ရွာသားတွေကတော့ သိပ်မပြောင်းဘူး ခင်ဗျ။ ဗဟိန္ဒူအသွင်အပြင်ကတော့ ပြောင်းတာပေါ့ ခင်ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ရွာမှာ လမ်းတွေကျယ်လာ တယ် ခင်ဗျား။ စက်မှုဇုန်အသစ်လည်း ဖြစ်ထွန်း လာတယ်။ ဈေးကလည်း အသစ်ပေါ့။ အဲ. . စက်မှု ဇုန်ကိုပြောင်းတဲ့စက်တွေကတော့ အနှစ်ငါးဆယ်

ကိုတာ

လောက်က စက်ဟောင်းကြီးတွေ။ အဲဒီစက်တွေနဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့ လူတွေကျတော့ကော စိတ်အို စိတ်ဟောင်းတွေ၊ အတွေးဟောင်းတွေနဲ့လား။ လေထန်ကုန်းမှာ “ဘာဖြစ်လို့ မပြောင်းကြသလဲ” ကို ပြောကြဆိုကြပါတယ်။

“အတွေးခေါ်တွေ မပြောင်းကြပါဘူး”။

“အရင်က စဉ်းစားပုံ၊ အရင်က အကျင့်တွေ အတိုင်လုပ်တော့ ဘယ်အောင်မြင်တော့မလဲ။

“ပွင့်နေတဲ့ဈေးကွက် (Open Market) ဗျ။ တရုတ်စောင်တွေ၊ အိန္ဒိယပလေကပ်လုံချည်တွေ ဝင်မှာပဲ။ ကျုပ်တို့က ဒါတွေကို ရင်ဆိုင်ဖို့

ပြင်ဆင်ရမှာ။မပြင်နိုင် ရင်အလဲထိုးခံရမှာပဲ။

“ စက်အိုတွေကို စက်သစ်တွေနဲ့ အစား ထိုးရမှာပဲ။ အဲဒီစက်က တရုတ်၊ အိန္ဒိယထက် သာတဲ့ စက်ဖြစ်ရမယ်။

” စက် အသက် က ဈေးကြီးလို့တစ်ဦးတည်း မတတ်နိုင်ရင် ပေါင်း လုပ်ရမှာပဲ။ စုပေါင်း လုပ်ရင် စုပေါင်း လုပ် တဲ့အလေ့အကျင့်၊ စိတ် နေစိတ်ထားရှိရမယ်။ ခေါင်းဆောင်ကောင်း လည်း ရှိရမယ်။ စနစ် လည်းကျရမယ်တစ်ဦး

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

တည်းတော့ မတတ်နိုင်ဘူး။ အရင်ကတော့ တစ်ယောက်ချင်း ချကြတာပဲ။ ယခု . . ပေါင်းလုပ်မှ ဖြစ်မယ်။

ဘယ်လိုပဲပြောကြ၊ ပြောကြ ယခုထိတော့ အရင်ကလိုပဲ။ မပြောင်းလဲကြဘူး သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲဖို့ နှေးကွေးနေကြတုန်းပါပဲ။

အတွေးအခေါ်ပြောင်း၊ အမူအကျင့်ပြောင်း တာ သေမှပဲ ပြောင်းတာဗျတဲ့။ ပီတာဆန်ဂီဆိုတဲ့ သူပြောတဲ့ပြက်လုံးကို ဆရာဝင်းမောင်တို့ကို ပြောပြ မိပါတယ်။ ပီတာဆန်ဂီက အမ်အိုင်

တီက စီနီယာ ကထိက။ သူကတော့ ဒီနေ့ပြဿနာတွေဟာ မနေ့က ကမ္ဘာကြီးကို ပြောင်းပစ်ဖို့ စိတ် ဖြေရှင်းပုံ၊ ဖြေရှင်းနည်းတွေက အားထက်သန်နေတဲ့ သူ ဖြစ်ပါ ပြစ်ဖျားခံတာပဲ။ တယ်။ သူ့ကိုယ်သူ လက်တွေ့ကျ ပြစ်ဖျားခံတာပဲ။ သော်လည်း စိတ်ကူးယဉ်တတ်သူတဲ့

(Ideallistic Pragmatist) ဖော်ကျွန်း မဂ္ဂဇင်း တစောင်မှ ဆန်ဂီရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ လူတွေ ကို အတွင်းအဇ္ဈတ္တမှာ ပြောင်းလဲစေခြင်းအားဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကို ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ပါပဲလို့ ရေးထားတယ်။ ၁၉၉၀ မှာ သူရေးတဲ့ပဉ္စမနိဿရည်းဆိုတဲ့ စာအုပ် က ကမ္ဘာကျော်ရောင်းအကောင်းဆုံးပေါ့။ အတွင်း ကျကျ အတွေးအခေါ်ပြောင်းဖို့ဆိုတာ လွယ်ကူတာ မဟုတ်ပါဘူး။ စီးပွားရေးနယ်ပယ်က လူတွေချည်း လည်းမလုံးလောက်ဘူး။ ကျောင်းတွေ၊ အစိုးရအဖွဲ့ က လူတွေကလည်း ပြောင်းလဲရလိမ့်မယ်တဲ့။

သူ့ရဲ့ ပဉ္စမနိဿရည်းမှာ နိဿရည် (နည်း) ငါးခုပါ ပါတယ်။

(၁) စနစ်အဖွဲ့လိုက်စဉ်းစားခြင်း (Systems Thinking)

(၂) ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြုပြင်ခြင်း (Personal Mastery)

(၃) စိတ်ကူးပုံ ရိပ်နမူနာများ (Mental Models)

(၄) အားလုံးရဲ့ မျှော်မှန်းချက် (Shared Vision) နှင့်

(၅) အဖွဲ့လိုက်သင်ယူခြင်း (Team Learning) တို့ဖြစ်ပါသည်။ အလွန် အကျဉ်းချုပ် ပြောရလျှင်တော့ လူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အိုနေ၊ ဟောင်းနေ၊ အသားကျနေတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ (Mental Models) ကို စွန့်ပစ်ရမယ်။ အများတကာဆီက သင်ယူဖို့ဖွင့်ထားရမယ် (Learn to be open with others = Personal Mastery) အပိုင်းလိုက် သိရုံမကဘူး။ အလုပ်နည်းစဉ်တစ်ခုလုံးကို နားလည်ရမယ်။ (Systems Thinking)။ အများလက်ခံတဲ့ စီမံကိန်းတစ်ခုပြုလုပ်ပါ (Form a plan everone can agree on = Shared Vision)။ ဒီနောက်တော့ အားလုံးမျှော်မှန်းတဲ့အတိုင်း ဖြစ်အောင်လုပ်ပါ။ (Team Learning)။ ဒါကတော့ အဖွဲ့လိုက်ပြောင်းခြင်းအကြောင်းပါ။

အဖွဲ့လိုက်မလုပ်နိုင်ခင် တကယ်စရမ္မာက တစ်ဦးချင်းဆီကပါတဲ့။ တစ်ဦးချင်းက အမြဲလေ့လာ သင်ယူနေရမယ်တဲ့။ တစ်ဦးချင်း အရင်ပြောင်းရလိမ့်မတဲ့။ အမြဲသင်ယူနေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ ပြောင်းလဲမှုကို အမှီလိုက်နေတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတဲ့။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

နောက်ကျမကျန်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတဲ့။ တစ်ဦးချင်းလည်းအမြဲသင်၊ အဖွဲ့လိုက်လည်း အမြဲသင်တဲ့။ ပြိုင်ဆိုင်နိုင်မှုစွမ်းရည်ဟာ အဆက်မပြတ် သင်ကြားနေမှုက လာတာတဲ့။ ကဲ. . ခင်ဗျားတို့ အမြဲတမ်းသာ သင်ကြားနေကြပေရော။ မသင်ရင် နောက်ကျမှာ အမှန်ပဲ။

ကျုပ်တို့ရွာကလူတွေ ဆက်မသင်ကြဘူးလား။ ဟုတ်တယ် . . နည်းနည်းတော့ အိပ်ပျော်နေတယ်။ သူတို့က လုံလောက်တယ် တင်နေကြတယ်။ အသေအလဲစာဖတ်ခြင်း၊ အနံ့အပြားခရီးသွားခြင်း (နိုင်ငံရပ်ခြားအပါအဝင်) (Well Read & Well Travelled) မလုပ်ကြဘူး။ ပြောင်းလဲဖို့ (သင်ကြားဖို့) ဆိုတာ စာများများဖတ်၊ ခရီးများများသွားမှ ဖြစ်တာ။

၁။ “ဒီနေ့ပြဿနာတွေဟာ မနေ့ကပြေရှင်းပုံ ပြေရှင်းနည်းတွေက မြစ်ဖျားခံတာပဲ။”

ကော်ဇော်တစ်ခုအောက်မှာ အဖုကြီးတစ်ခုနေလို့ ကော်ဇော်ကိုပြန်အောင်အဖုပေါ်က လက်နဲ့ သပ်ပြီးဖြေလိုက်တယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ ပြန်နေပေမယ့် နောက်တစ်နေရာမှာ သွားဖုနေပြန်တယ်။ ထပ်ဖြန်ပြန်တော့ တစ်ခြားတစ်နေရာမှာ ဖုနေပြန်ရော။ အကုန်မပြန်နိုင်မှ ကောဇော်ကိုလှန်ကြည့်တော့ မြေသေးသေးလေးတစ်ကောင် ဒေါသထွက်ပြီး တရွှီးရွှီးနဲ့။

မနေ့(အရင်ခေတ်)ကတော့ ကျွန်တော်တို့ ရွာကချည်စက်တွေက အဲဒီတုန်းက ခေတ်မှီတဲ့စက်

တွေ။ ဂျစ်ကားလုံချည်တို့၊ စောင်တို့က အများနဲ့ ပြိုင်ဆိုင်နိုင်တာပေါ့။ တပြည်းဖြည်းနဲ့ အဖုအထစ် တွေ (ပြဿနာတွေ) ရှိလာရင်လည်း ဆေးမီးတို သုံးပြီး ပြန်ပြုအောင်ညှိနိုင်ခဲ့တာပေါ့။ အထိုက် အလျောက် ပြေလည်နေတော့လည်း ဒီစက်ကြီးတွေ ဟာခင်တွယ်စရာပေါ့။ ဒီစက်ကြီးတွေကလုံလောက် နေတာပေါ့။ ဒီရေတွင်းက ရေကြည်ထွက်နေသေး တော့ နောက်ရေတွင်းမတူးနိုင်မိဘူး။

တမူးကတဆင့် အိန္ဒိယနဲ့ ကုန်ကူးတော့ လည်း အဲဒီခေတ်က ရှည်ရှည်ဝေးဝေးတွေးစရာ (Long Term Consciousness) မလိုဘူး။ ရှည်ရှည် ဝေးဝေးတွေးရင်ကို လက်တွေ့ မကျလှဘူး။ အခုတော့လည်း အရင်က အကျင့်ပါနေလို့

ရှည်ရှည် လျားလျား မတွေး တတ်တော့ဘူး။

ခင်ဗျားရဲ့သက်တောင့် သက်သာ ရှိနေတဲ့ အသိုက်ကလေးထဲက ထွက်လိုက်ပြီး စွန့်စားမှုလေး လုပ်လိုက်စမ်းပါတဲ့။

၂။ “ဖားကို ရေနွေးထဲမှာ ပြုတ်ခြင်း” အကြောင်းကိုတော့ ယခင်က ရေးခဲ့ဘူးပါတယ်။ ရေ တဖြည်းဖြည်းနွေးလာပေမယ့် နေလို့ရနေသေးတော့ ဖား

ကလေး ရေနွေးအိုးထဲက ခုန်ထွက်ဖို့ မကြိုးစား သေးသလို၊ ကျုပ်တို့တတွေကတော့ နေလို့ ဖြစ် သလောက် နေ နေကြသေးတယ်။

၃။ ပြဿနာက အပြင်မှလာတယ် (“Enemy is out there.”) Syndrome) ။ ပြဿနာတွေက တော့ အများကြီးပါပဲ။ လျှပ်စစ်မီးမှန်မှန်မလာတာ။ အရင်းအနှီးနည်းတာ။ စက်မှုဇုန်ကိုပြောင်းရတော့

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အကုန်အကျများတာ။ ဒီအချက်အလက်တွေကလည်း အမှန်ချည်းပါပဲ။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ပြန်ကြည့်တော့ ကိုယ့်အပြစ်တွေကလည်းအများကြီးပါ အပြောင်းအလဲမှာ ကြိုကြိုတင်တင်၊ ပြင်ပြင်ဆင်ဆင် ဘာမျှမလုပ်ခဲ့မိဘူး။ ကြိုမတွေးမိကြဘူး။ ပြဿနာကို ကြိုတင်ရှာဖွေခြင်း (Problem finding approach) ထားပါဦး။ ပြဿနာရှိမှ ဖြေရှင်းခြင်း (Problem solving approach) တောင် သေသေချာချာ မလုပ် ဖြစ်ကြသေးဘူး။ ပြဿနာက အတွင်းကလည်း လာပါတယ်။

ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ အားမလို အားမရ ဖြစ်လို့ ပြောနေပေမယ့် ကျုပ်တို့ရွာက လယ်သမား အနည်းအကျဉ်းကတော့ အပြောင်းအလဲတွေ လုပ်နေကြပြီဗျ။ တောင်သူလယ်သမားတွေက စက်မှုလက်မှုဘက်ကလူတွေထက် ပိုမြန်မြန်ပြောင်းတယ်။ မြေဩဇာသုံးရမှန်း တော်တော်များများ သိနေပြီ။ ရေစိုက်စက်နဲ့ ရေတင်ပြီးလုပ်နေပြီ။ မျိုးကောင်း ငရုတ်ကို (ငရုတ်စေ့လေးတစ်စေ့ ဘဲကျပ်တဲ့။) ဝယ်ပြီး စမ်းစိုက်နေကြပြီ။ ဟော်လန်သံပုရာတို့၊ ဂျပန်ခရမ်းတို့ စိုက်တဲ့လူတွေလည်း ကျွန်တော်တို့ရွာမှာ ရှိနေပါပြီ။ ဂျပန်ခရမ်းကို ဘားပလက်ကျွေးရပါသတဲ့။ ဒါတွေကို ဘယ်သူတွေ ဦးဆောင်သလဲ သိသလား။ “ **ခေတ်ပညာတတ်တဲ့ လူတွေပေါ့ဗျာ။ စာဖတ်တဲ့လူတွေပေါ့။ သူတို့ပဲ ဦးဆောင်တာပါ။** ”

အပြောင်းအလဲမှန်သမျှအားလုံးဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြောင်းလဲခြင်း (All change is self-

change) တဲ့။ ပြောင်းလဲခြင်းမှန်သမျှဟာလည်း
 ရွေးချယ်ခြင်းပဲတဲ့။ ပြောင်းလဲခြင်းဆိုတာ လှလှပပ၊
 သပ်သပ်ရပ်ရပ်လုပ်ဖို့ ခက်တာချည်းပါပဲတဲ့ (There
 is no way to do change in a nice, tidy
 manner)။ အဲဒါကြောင့် ခင်ဗျားကိုယ် ခင်ဗျား
 ပြောင်းလဲဖို့ကြိုးစားလျှင် စိတ်လှုပ်ရှားမှာ အမှန်ပဲ
 တဲ့။ သတ္တိလိုတာ အမှန်ပါပဲတဲ့။ နားထောင်တတ်ဖို့
 (ပညာကြီးသူတွေရဲ့စကား) လိုတာ အမှန်ပဲတဲ့။
 ပြောင်းလဲဖို့ စေ့ဆော် တိုက်တွန်းမှုလိုတာလည်း
 အမှန်ပဲတဲ့။ “ကျွန်တော်တို့မှာ ရွေးစရာရှိပါတယ်”
 လို့ စိတ်ချပါတဲ့။ အဲဒီလိုသိတာဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့
 အားပါတဲ့။ ပြင်ပကပယောဂတွေကို ငဲ့ခံနေမယ့်
 အစား ရွေးစရာရှိတယ်လို့ အားရှိပါတဲ့။ စိတ်ကူး
 ပြောင်းတာနဲ့တစ်ပြိုင်နက်၊ အတွေးပြောင်းတာနဲ့
 တစ်ပြိုင်နက် ခင်ဗျားပြောင်းလဲတော့မှာပါပဲတဲ့။
 ခင်ဗျားရဲ့ သက်တောင့်သက်သာရှိနေတဲ့ အသိုက်
 ကလေးထဲက ထွက်လိုက်ပြီး စွန့်စွားမှုလေး
 လုပ်လိုက်စမ်းပါတဲ့။ စွန့်စားမှုနဲ့ စိန်ခေါ်မှုက
 ခင်ဗျားရဲ့ ဘက်ထရီတွေကို အားပြည့်ပေးလိုက်လိမ့်
 မယ်တဲ့။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေတယ်။
 ဆိုတာကတော့ ဘယ်တော့မှမဆုံးတဲ့ အသက်ရှိသမျှ
 အဆက်မပြတ်လုပ်ရယ့် သင်ကြားခြင်း အစဉ်ကြီး
 ပါတဲ့ခင်ဗျား။ □

ကျမ်းကိုး -
 Fifth Discipline

ပြတင်းပေါက်မှ ကြည့်ခြင်း

ဝတာဒရပ်ကား အကြောင်း မိတ်ဆွေးကြား ဖူးကောင်း ကြားဖူးလိမ့်မည်။ သူကား စီးပွားရေး ဒဿနဆရာ၊ သမိုင်းပညာရှင်၊ စာရေးဆရာ၊ အတိုင် ပင်ခံ ပညာရှင်၊ ပါမောက္ခ၊ အနုပညာနဲ့စပ်သူ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့ကို စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ၏ ဖခင်ကြီးဟု အများက သတ်မှတ်ကြပါသည်။

ကွာလာလမ်ပူမြို့မှ ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုတွင် တက်ရောက်သူတစ်ဦးက ဒရပ်ကားအား “ခင်ဗျား အကြိုက်ဆုံးအလုပ်က ဘာပါလဲ” ဟု မေးပါသည်။ ဒရပ်ကားက “ကျွန်တော် ပြတင်ပြပေါက်တွေက တဆင့် ကြည့်ရတာကို ကြိုက်တယ်” ဟု ပြန်ဖြေ ပါသည်။

ဒရပ်ကားအနေဖြင့် မရေမတွက်နိုင်သော ပြတင်းပေါက်များမှ ကြည့်ခဲ့ပြီးပါပြီ။ ပြတင်းပေါက် များမှတဆင့် အဖြစ်အပျက်များနှင့် ယင်းတို့၏ ဆက်သွယ်မှုများ၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို မြင်ခဲ့ပါသည်။ သူ့မြင်ကွင်းမှာ အလွန်ရှင်းလင်း ပြတ်သားပုံ ရပါသည်။ ဟစ်တလာ အာဏာရှင်

ဖြစ်လာမှာကို ကြိုမြင်ခဲ့ပါသည်။ ကွန်မြူနစ်စနစ် ပြိုကွဲမှာကို ကြိုတင်ပြီး အတပ်ဟောခဲ့ပါသည်။ ၂၁ရာစု၏ ပညာအဖွဲ့အစည်း (Knowledge Society)အကြောင်းကြိုရေးခဲ့ပါသည်။ အနာဂတ်ကို ဟောကိန်းထုတ်ခြင်းတွင်း သူ့အောင်မြင်သော်လည်း ထိုအလုပ်ကို သူ့စိတ်ဝင်စားပုံမရပါ။ “လူတွေ အနာဂတ်ကို အများကြီး စိတ်မဝင်စားသင့်ဘူး။

သစ်တောထဲရောက်လျှင် သစ် တစ်ပင်ချင်းသာမြင်တတ်ကြ၍ ခပ်ဝေးဝေးမှ ကြည့်သောအခါ သစ်ပင်အစုကြီးကိုသာမြင်တတ် ကြပါသည်။

ပစ္စုပ္ပန်ကိစ္စတွေကိုပဲ အချိန် အများ ကြီး ပေးဖို့ကောင်းတယ်” ဟူ၍ မှတ်ချက်ပေးပါသည်။

စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်၏ ဖခင်ကြီး၊ ဂုဏ်ကြီးဖြစ်သော်လည်း ဒရပ်ကား ကိုယ်တိုင်မူစီမံခန့်ခွဲမှု ဝင်ရောက်မလုပ်ခဲ့ဖူးပါ။ သူသည် နံဘေးမှကြည့်သူသာ ဖြစ်ပါသည်။

“နံဘေးမှကြည့်ခြင်း” ကိုလည်း ဂုဏ်ယူလေ့ ရှိပါသည်။နံဘေးမှကြည့်တတ်သော ကောင်းသည်ဟု ခင်ဗျားထင်ပါသလား။

“သစ်တောနှင့် သစ်ပင်” ပြဿနာ ရှိပါသည်။ သစ်တောကိုလည်း မြင်အောင်ကြည့်ရမည်။ သစ်ပင် ကိုလည်း မြင်အောင်ကြည့်ရမည်ဟု ပြောကြပါ သည်။ သစ်တောထဲရောက်လျှင် သစ်တစ်ပင်ချင်း သာမြင်တတ်ကြ၍ ခပ်ဝေးဝေးမှ ကြည့်သောအခါ သစ်ပင်အစုကြီးကိုသာ မြင်တတ်ကြပါသည်။ အများ အားဖြင့် သစ်ပင်ကိုသာမြင်၍ သစ်တောကို

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

မမြင်ကြပါ အမေရိကန် သမ္မတဂျင်မီကာတာအား သစ်ရွက်လူ(LeafMan) ဟု ကင်ပွန်းတပ် ကြပါသည်။ သစ်ရွက် ကိုသာ မြင်တတ်သူဟုရယ်သွမ်းသွေးကြပါသည်။ “သစ်တောနှင့်သစ်ပင်ကို မြင်အောင် ကြည့်ခြင်း အတတ်ပညာ”ဟုခေါင်းစဉ်တပ်ထားသောအခန်းတစ်ခန်းကို “ပဉ္စမနိသရည်း” စာအုပ်တွင် ဖတ်ရပါသည်။

ဂျင်မီကာတာကဲ့သို့ တိုင်းရေး၊ ပြည်ရေးတွင် နှစ်မြှုပ်ထားသော သမ္မတမျိုးများများ မရှိပါတဲ့။ သို့သော် သူ့လောက် မထိရောက်သော သမ္မတမျိုးလည်း များများရှိမည် မဟုတ်ပါတဲ့။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် နောက်ပိုင်းတွင် လူကြိုက်အနည်းဆုံး သမ္မတ ဖြစ်ရရှာပါတယ်တဲ့။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် ရှုပ်ထွေးပွေလီမှု (Complexity) များရဲ့ သားကောင် ဖြစ်သွားသောကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ကိစ္စ၊ ဝိစ္စတိုင်းကို သိအောင် ကြိုးစားမှုကြောင့် သူဟာ သေးသေးမွှားမွှား၊ ထွေလီကာလီများမှာ နှစ်မြှုပ်သွားပြီး အမြင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိတော့ဘူးတဲ့။

သူ့ကိုသာ ပြောနေကြသော်လည်း ပြဿနာများမှ “ခွာ၍ ကြည့်တတ်သော” ခေါင်းဆောင်များများရှိသည် မဟုတ်ဟုလည်း ရေးသား ထားပါသည်။ သေးသေးမွှားမွှားမှ လွတ်အောင်ရုံး၍ ကြည့်ရသည်မှာ လွယ်သည် မဟုတ်ပါ။ ထွေလီကလီ၊ သဗ္ဗနံပေါင်းစုံမှ ခွာ၍ ကြည့်သောအခါတွင်လည်း သစ်တောကို မမြင်ဘဲ သစ်ပင်အစုကိုသာ ကောက်ယူတတ်ကြပြီး၊ ထိုတစ်ခု၊ နှစ်ခု အပေါ်မှာသာ အားထုတ်ကြပါသည်တဲ့။

ကမ္ဘာကြီးကို အမြင်သစ်ဖြင့် ကြည့်ခြင်း

ပန်းပွင့်တစ်ပွင့်ဟာ တစ်ခုလုံး ခြုံကြည့်မှ လှတယ်။ ပွင့်ဖတ်၊ ပွင့်ချပ်၊ ဝတ်မှု၊ ဝတ်ဆံစသည်ဖြင့် ခွဲခြားကြည့်ရင် မလှတော့ဘူး။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ရဲ့အလှ၊ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ရဲ့ အလှကို အစိတ်စိတ် အမွှာမွှာ ခွဲစိတ်ကြည့်ဖို့ မလိုအပ်လှဘူး။ အစိတ်အပိုင်းတွေဟာ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ဆက်စပ်နေတယ်။ တစ်ခုခြင်းထက် ဆက်စပ်နေတဲ့ သဘောတရား(Interconnectedness) ကို ကြည့်အပ်တယ်။ အရင်ကထက် အခုခေတ်မှာ ခြုံငုံတွေ့ကြည့်ခြင်း (SystemsThinking) ပိုမို လိုအပ်တယ်တဲ့။ မျက်မှောက်ခေတ်ဟာ အလွန် ရှုပ်ထွေးပါသတဲ့။ မျက်မှောက်ခေတ်ဟာ အလွန် ရှုပ်ထွေးပါသတဲ့။ သမိုင်းအဆက်ဆက်မှာ ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် လူတစ်ယောက် မှတ်သားနိုင်တာထက် အချက်အလက်တွေက ပိုပြီးများနေတယ်။ လူတစ်ယောက်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

စီမံခန့်ခွဲနိုင်တာထက် ကျော်လွန်ပြီး အပြန်အလှန် ဗိုဗိုမှု (Interdependence) တွေ ဖြစ်ထွန်းနေတယ်။ လူတစ်ယောက် အမှီမလိုက်နိုင်အောင် အပြောင်း အလဲက ပိုပြီး မြန်နေတတ်တယ်တဲ့။

ယုံကြည်မှုတွေ၊ တာဝန်ယူမှုတွေ လျော့ပါးစေ လောက်အောင် ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ဖြစ်နေပါတယ်။ “နားမလည်နိုင်တော့ဘူးဗျာ”၊ “ကျွန်တော်ဘာမှ မတ်နိုင်တော့ဘူး” စတဲ့ အသံ ဗလံ တွေကို ကျွန်တော်တို့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ခဏ၊ ခဏကြားနေ ရပါတယ်။ အစိတ်အပိုင်းကိုသာမကြည့်ဘဲ တစ်ခုလုံး ကိုကြည့်ဖို့ ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ် အပျက်ကို တုံ့ပြန်ဖို့ထက် အနာဂတ်ကို ဖန်တီးဖို့ စိတ်ကူးပြောင်းလိုက် ရမယ် တဲ့။

ပီတာဆန်ဂီရေးတဲ့ နမူနာတစ်ခုကို တင်ပြပါ တယ်။ စစ်အေးခေတ်က ပြဿနာပါ။

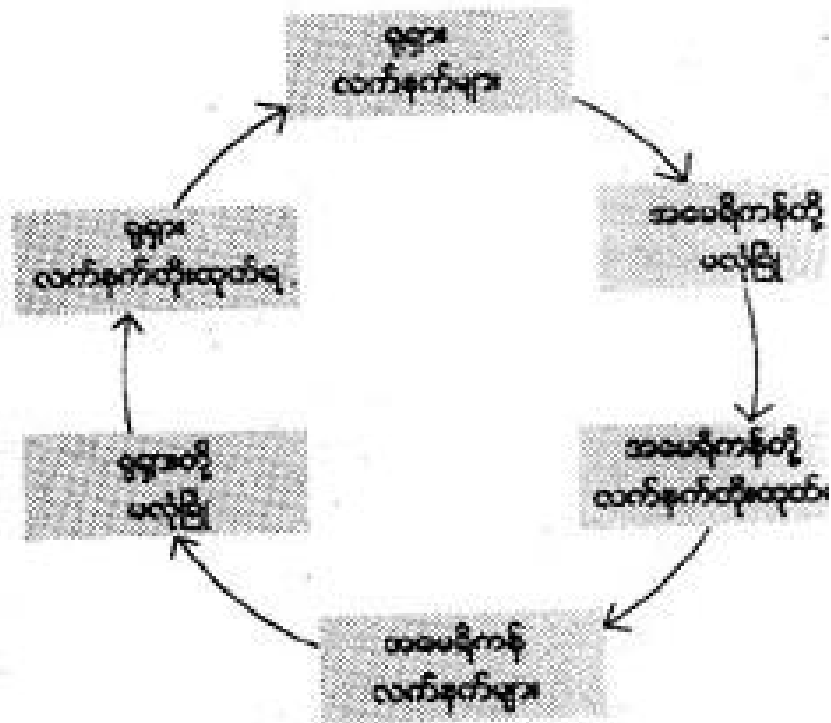
* ရုရှားလက်နက်များ → အမေရိကန်တို့ မလုံခြုံတော့ → အမေရိကန်တို့ စစ်လက်နက် များတိုးထုတ်

* အမေရိကန်လက်နက်များ → ရုရှားတို့ မလုံခြုံတော့ → ရုရှားတို့ စစ်လက်နက်များ တိုးထုတ်

အမေရိကန်ဘက်က ကြည့်ရင် ရုရှားတွေကြောင့် သူတို့လက်နက် တိုးထုတ်ရတယ်။ ရုရှားဘက်က ကြည့်ရင်တော့ အမေရိကန်တွေကြောင့် သူတို့လက် နက်တိုးထုတ်ရတယ်။ နှစ်ခုပေါင်းပြီး ခြုံကြည့်လိုက် ရင် စက်ဝိုင်းတစ်ခုရတယ်။ ဘယ်သူ့ကြောင့်လဲ။ အမှန်က အဖြစ်အပျက်အစဉ်ကြီးပဲ။

ကိုတာ

အဖြစ်အပျက်တွေက တစ်ခုကို တစ်ခု အကျိုးသက်ရောက်နေတယ်။ ပတ်သက်ဆက်စပ်နေတယ်။ အဲဒါမျိုးကို ပီတာဆန်ဂီက “လှုပ်ရှားနေသော

ရှုပ်ထွေးမှုဖြစ်ရပ်များ” (Dynamic Complexity) လို့ အမည်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ပစ္စည်းတစ်ခုရောင်း ဖို့ ဈေးနှုန်း သတ်မှတ်တာ၊ အရည်အသွေးကောင်းဖို့ လုပ်တာဈေးကွက်ထဲကိုရလွယ်၊ ရောက်လွယ်အောင် လုပ်တာ ဒါမျိုးတွေက “ လှုပ်ရှားနေတဲ့ ပြဿနာတွေ ” တဲ့။ ဒါပေမယ့် လူတွေ ပိုဂရုစိုက် ဖြေရှင်းတာက “အသေးစိတ် ရှုပ်ထွေးမှု” (Detail Complexity) တွေ ပါတဲ့။ ထွေလီကာလီတွေ၊ အသေးစိတ်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အချက် အလက်တွေကို လိုက်ရှာပြီး အချိန်ကုန် နေတတ်တယ်တဲ့။

လှုပ်ရှားနေတဲ့ ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင် ဖို့ ကြိုးစားလျှင်တော့ မျဉ်းဖြောင့်သဘော အကျိုး ကြောင်း သက်ရောက်မှု (Linear Cause-Effect Chain) ထက် အပြန်အလှန် ဆက်စပ်မှု သဘော တရား (Interrelationship) ကို ကြည့်ရမယ်တဲ့။

အရင်လို အရေးဖြစ်

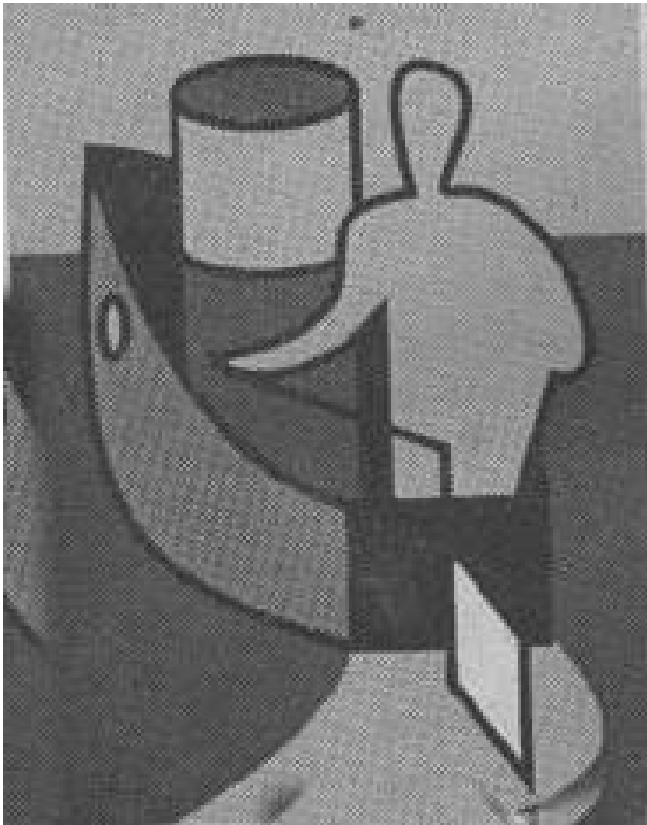
ယုန်နဲ့လိပ်တို့ အပြေးပြိုင်ကြတဲ့အခါ လိပ်က နိုင်ပါတယ်။ နှေးတဲ့ လိပ်နိုင်တာကိုလည်း သတိ ရပါ။ သိပ်မြန်ချင်လွန်းလို့လည်း မဖြစ်ဘူးတဲ့။ သဘာဝစနစ်တွေမှာ ဘယ်ဟာက ဘယ်လောက်ပဲ မြန်သင့်တယ်ဆိုတာမျိုး (Optimal rate of growth) ရှိတယ်တဲ့။ ဆဲလ်တွေ တိုးနှုန်း သိပ်မြန်တာကို ကင်ဆာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ သစ်ပင်ကို အမြန်အကြီး ခိုင်းလို့ မဖြစ်ဘူး။

“ ငါဝင်လုပ်မယ်။ အတင်းဖြစ်အောင်လုပ် မယ်” ဆိုတာမျိုး စိတ်လိုက်မာန်ပါ လုပ်လို့ မဖြစ် တတ်တာကို သိရမယ်တဲ့။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ် တုန်းက ဦးသိန်းဖေမြင့် ရေးပေးတဲ့ စာကြောင်း တစ် ကြောင်းကို သတိရကတယ်။ “လူငယ် - အားနဲ့ မာန် အလှူပယ် ကြွယ်ဝနေသော အရွယ်။ ထိုအရွယ်မှာ အားကို အစွမ်းကုန်သုံးရန်၊ မာန်ကို ပါးချပ် တတ်ဖို့လိုသည်”။ မာန်ကို ပါးချပ်တတ်ရမတဲ့။ ပါးချပ်တတ်ပြီး စဉ်းစားပြီးမှ ဘယ်လောက် မြန်မြန် လုပ်သင့်သလဲတွေးဖို့ပါ။

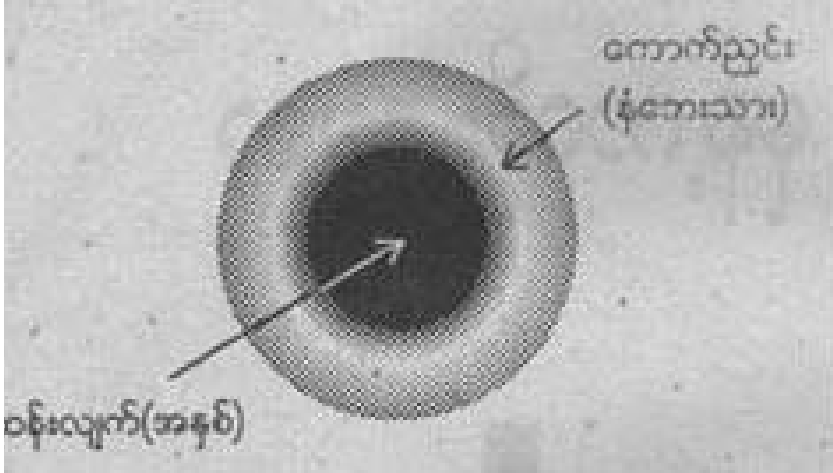
ကိုတာ

သေးငယ်သော ပြောင်းလဲမှုများကြောင့် ရလဒ်ကြီးကြီး ရတတ်သည်။ သို့သော် သော့ချက်ကျသော ပြောင်းလဲမှုသည် ဘယ်ဟာဆိုတာ အလွယ်တကူ မမြင်သာပါ။

ပဲကို နည်းနည်း လှဲ့ပေးရုံမျှဖြင့် သင်္ဘောကြီး၏လားရာပြောင်းပါ တယ်ခေတ်မီသင်္ဘောကြီးများ၏ ပဲမှာ Trim Tab ခေါ် အဖုလေး တစ်ခုရှိပါသည်။ ရေနံတင်သင်္ဘောဧရာမကြီးအားဘယ်ညာလှည့်ရန် အင်အားမည်မျှလိုအပ်မည်လဲမမြင်မသိလျှင် တော့အင်ကြီးအားကြီးလိုမှာပေါ့တကယ်ကျတော့ Trim Tab ဟု ခေါ်သောအဖုလေးကို လှည့်ရုံနှင့်သင်္ဘောကြီးကိုလှည့်၍ ရပါတယ်။ ဟိုက်ဒရိုင်းနမ်ပညာကို မတတ်လျှင်တော့

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

သောချက်ကိစ္စ သင်ဘယ်လိုမျှ မမြင်သိပါ။
 အဖြစ်အပျက်ထက် စနစ်အဆောက်အဦး
 ကိုကြည့်ပါဟု ပညာရှိများက ပြောကြပါတယ်။
 (Learn to see structures than events.)
 ပင်လယ်ရေပါ။ ကိုယ့်အတွက် ကျန်ပါတယ်။

တစ်ခုခု အတိုက်
 လုတတ်ကြပါတယ်။ ပင်လယ်ရေပါလို့
 ပြောတဲ့ လူတစ်ချို့လည်း ရှိပါတယ်။
 ဒါပေမယ့် တစ်ခုခုရဖို့
 တစ်ခုခုရဖို့ လွတ်ရမယ် ဆိုတဲ့
 သဘောတရားက လွမ်းမိုးနေပါတယ်။
 ကျွန်တော်တို့က “တစ်ခု
 ယဟုတ်တစ်ခု” ရွေးရမယ်ထင်
 နေကြတယ်။ နှစ်ခုလုံးလည်း
 ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ပစ္စည်းကောင်းကောင်း
 ရွေးမလား။ ဈေးချို ချိုရွေးမလား။
 ဈေးချိုရင် ပစ္စည်းမကောင်းဘူး၊ ပစ္စည်းကောင်းရင်
 ဈေးမချိုဘူး။ ပစ္စည်းကောင်းကောင်း၊ ဈေးချိုချို
 နှစ်ခုလုံးကို တစ်ပြိုင်နက် မရနိုင်ဘူးလား။

ကိုတာ

ရနိုင်ပါတယ်တဲ့။ အရည်အသွေး ကောင်းအောင်
 တန်ဖိုးရှိတဲ့ ပစ္စည်းကောင်းသုံး ရတယ်။
 စက်ကောင်းကောင်း သုံးရတယ်။ လူကောင်းကောင်း
 သုံးရတယ်။ ထုတ်လုပ်မှု စရိတ် တက်တော့
 ဈေးမချိုနိုင်ဘူးလို့ စဉ်းစားတတ်ကြ ပါတယ်။
 ဒါပေမယ့် စက်ကောင်း၊ လူကောင်း၊
 ပစ္စည်းကောင်းတော့ အလေးအလွင့်မရှိဘူး။ ပြန်
 မလုပ်ရဘူး။ မြန်မြန်ပြီးတယ်။ အချိန် လျော့တယ်။
 များများပြီးတယ်။ ဖောက်သည် မြဲတယ်။
 သိပ်မကြော်ငြာ ရတော့ ကြော်ငြာခ သက်သာတယ်။
 အကုန် အကျလည်း တော်တော်

ကိုယ့်ကိုစွဲ ကွက်ကွက်သာ
 ကြည့်တတ်နေကြသောကြောင့်
 တစ်ခါတရံ ညှိပရပါ။

လျော့သွားတတ်ပါတယ်တဲ့။ ပစ္စည်း
 ကောင်းကောင်း၊ ဈေးချိုချို နှစ်ခုလုံး
 ရနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ပထမပိုင်းမှာ
 စရိတ်များတယ်ဆိုတာ အမှန်ပါ။
 ကျွန်တော်တို့က ကာလတစ်ခုကိုပဲ
 စဉ်းစားနေလို့တဲ့။ အချိန်ကာလ
 တစ်ခုကို လွန်ပြီး စဉ်းစားလိုက်လျှင် ရည်ရွယ်ချက်
 နှစ်ခုလုံး တစ်ပြိုင်နက် ရနိုင်ပါတယ်တဲ့။

အလုပ်သမားကောင်းကောင်းနဲ့ လုပ်အားခ၊
 ပစ္စည်းကောင်းကောင်းနဲ့ ဈေးချိုးချို၊ ချုပ်ကိုင်မှုနဲ့
 လွှဲအပ်မှုစသည့်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့က “တစ်ခုမဟုတ်
 တစ်ခု” ရွေးရမယ်ထင်နေကြတယ်။ နှစ်ခုစလုံးလည်း
 ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

**ဆင်တစ်ကောင်ကို ထက်ခြမ်းပိုင်းလိုက်လျှင် ဆင်
 အသေးနှစ်ကောင်မရပါ။**

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ကိတ်မုန့် တစ်ခုကို နှစ်ပိုင်း ပိုင်း၍ ကိတ်မုန့်များ ရနိုင်သော်လည်း “အသက်ရှိုစနစ်” (Living System) များ အား ထက်ခြမ်း ခြမ်း ၍ ကြည့်ဖို့ ဟန်မကျလှပါ။ ဆင်ကို နားရွက်ကိုင်ကြည့်၊ အမြီးကိုင်ကြည့် သော မျက်မမြင် ပုဏ္ဏားများ အကြောင်း သိကြပါသည်။ ဆင် တစ်ကောင်လုံး(Whole Elephant) ကြည့်ဖို့ လိုအပ်ခြင်း အကြောင်း ကြားဖူးကြသော် လည်း ကျွန်တော့်ဆောက်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီမှာ ဗိသုကာက ဒီဇိုင်းအကြောင်းသာ စဉ်းစား၍ မြို့ပြ အင်ဂျင်နီယာက ခိုင်ခံ့မှုသာ စဉ်းစားပါသည်။ ကျွန်တော်က ကန်ထရိုက်တာဖြစ်၍ ပိုက်ဆံ မကုန် ရန် ပို၍ဂရုစိုက်ပါသည်။ ကိုယ့်ကိစ္စကွက်ကွက်သာ ကြည့်တတ်နေကြသောကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံ ညီမရပါ။ သူတို့ဆီမှာတော့ (Cross-functional Team) “ ကိုယ့်ဌာနကို ကျော်လွန်၍” အဖွဲ့များ ဖွဲ့ပြီး အလုပ်လုပ်နေကြပါပြီ။ မန်နေဂျာက ထိန်းညှိပေးသူ ဖြစ်သွားပါသည်။

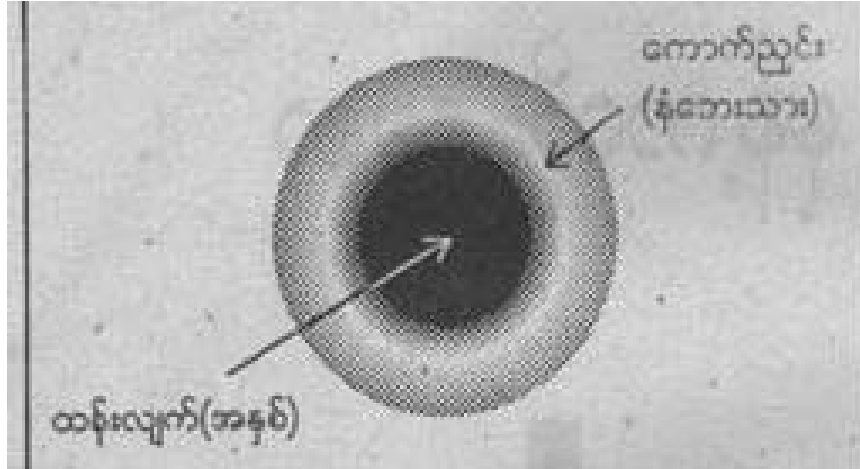
နံဘေးမှ ကြည့်သော ပီတာဒရပ်ကားကတော့ အဖြစ်အပျက်များကို ဆက်စပ်ကြည့်ပါသည်။ မက်(စ်)ဝါကျဆုံးခြင်းနှင့် ဘာလင်တံတိုင်း ပြုလဲခြင်း၊ အကြောင်းရင်းမှာ အလုပ်သမားများ၏ ထုတ်လုပ် နိုင်မှု အင်အား (Productivity) တိုးမြှင့်လာခြင်း ကြောင့်ဟု ဆက်စပ်ကြည့်လိုက်ပါသည်။ လုပ်ငန်းမှာ ပညာတပ်ဆင်နိုင်သော ရလဒ်ဟု အခြေထုတ်ပါ သည်။ (The result of applying knowledge to work.)

မန်နေဂျာသည် ဆင်ဖိုနီတီးပိုင်း ခေါင်းဆောင် ဟုလည်း ပြောပါသည်။ သတင်းခေတ် အဖွဲ့ အစည်းများမှာ “အသင်းအဖွဲ့ လေးများက ယူနစ်၊

ရယ်ချင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

မုန့်ကတိုး နမူနာ

မစ္စတာဂျေ့ခ်နပ် (Mister J - Dough - nut) ဟူသော အနောက်တိုင်းပုံစံ မုန့်လက်ကောက် ရောင်းသော ဆိုင်တစ်ဆိုင်ဖွင့်သောအခါ “မုန့်ကတိုး နမူနာ” စာတမ်းရေးရန် အကြံရလာပါသည်။ ထို အတွေးအကြံ၏ မူလအစမှ ကျွန်တော့် အတွေး အကြံ မဟုတ်ပါ။ ချားလ်(စ်) ဟန်ဒီဆိုသော အိုင်းရစ် စာရေးဆရာရေးသည့် “ဗလာမိုးကာအက္ခီ” စာအုပ် မှ ဒီနပ်နမူနာဟူသော အခန်းကို ကိုးကားကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။ ဒီနပ်ဟူသော မုန့်မှာ အမေရိကန်တွင် ကျွန်တော်တို့ဆီက မုန့်လက်ကောက်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အင်္ဂလန်တွင် ကျွန်တော်တို့ဆီက မုန့်ကတိုးပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ မုန့်ကတိုးမှာ အလယ်တွင် ဌာပနာထားသော ထန်းလျက်ရှိ၍ ထိုထန်းလျက်ကို ဝိုင်းရံထားသော ကောက်ညှင်း အဖြူထည်ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်ကဲ့သို့သော် တောသားများအားလုံး မုန့်ကတိုးဟူသည် မည်ကဲ့သို့ သော မုန့်အမျိုးအစားဖြစ်ကြောင်း သိကြမည်။ ထင်ပါသည်။ တစ်ဖက်ပါပုံအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤမုန်ကတိုးမှာ စားရန်မဟုတ်ဘဲ စဉ်းစားရန် မုန်ကတိုးဟူ၍ သဘောထားပါ။ အလယ်မှာ အနှစ်သားနှင့် အနှစ်သားကိုပတ်၍ နံဘေးမှာ ကွက်လပ်တစ်ခုရှိသည်ဟူ၍လည်း စဉ်းစားကြည့်ပါ။ **ကျွန်တော်တို့၏ဘဝမှာ အလယ်သားနှင့်**

ဘေးသား နှစ်ခုပေါင်းထားသော မုန်ကတိုး ဖြစ်ပါသည်။ ဘဝကို

မည်သူကအနှစ်၊ မည်သူက အကာဟူသည်မှာ တစ်ခါတရံ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရှိမည် မဟုတ်ပါ။

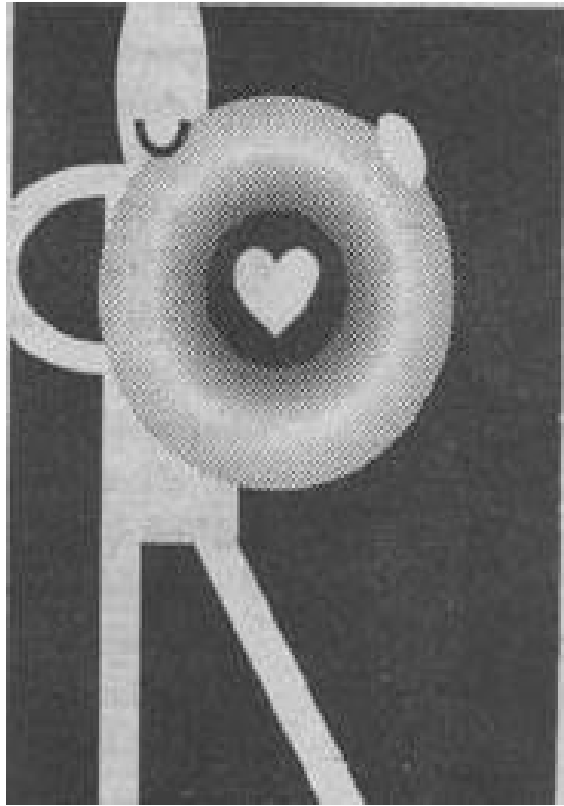
နေပျော်ရန် ကျွန်တော်တို့ လုပ်ကို လုပ်ရမည့်အမှုကိစ္စနှင့် လုပ်ချင်လျှင် လုပ်နိုင်သော အမှုကိစ္စနှစ်ခု ချိန်ခွင် လျှာညီရပါမည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ လွတ်လပ်သော လူတစ်ဦးအဖြစ် ကပြရသော အခန်းနှစ်ခု မျှတရပါလိမ့်မည်။

ပိုက်ဆံရသောအလုပ်နှင့် ပိုက်ဆံမရသော်လည်း လုပ်နေရသော မိဝတ်၊ ဖဝတ်၊ မိတ်ဆွေဝတ်၊ သားသမီးဝတ်အလုပ်များလည်း မျှမျှတတ

ရယ်ချင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

လုပ်ရပါလိမ့်မည်။ မုန့်ကတိုး၏အလယ်မှအနှစ်မှာ
မလုပ်လျှင် မဖြစ်သော၊ သင်မလုပ်လျှင် ဘဝမှာ
သင်ကျရှုံးမည်ဖြစ်သော အမှုကိစ္စအားလုံး ပါဝင်
ပါသည်။ ထိုအမှုများကို “တာဝန်များ” ဟု ခေါ်ပါ
သည်။ သို့သော် သင့်ဘဝမှာ

တာဝန်များချည်း :
သက်သက်မဟုတ်ပါ။
ဘဝဟူသည် တာဝန်တွေ
ချည်းဆိုလျှင် ငြီးငွေ့စရာ
မသက်မသာ ဟန်ကျမည်
မဟုတ်ပါ။ သို့သော်အနှစ်
ပတ်လည်မှာ အကာ
နေရာ၊ ကွက်လပ်ဖြည့်စ
ရာ ကျန်ပါသည်။ ဤနေ
ရာလေးမှာ သင့်အတွက်
ကိုယ်ပိုင်နေရာ၊ တာဝန်ကို
ကျော်လွန်၍ လုပ်စရာ၊
အများနှင့် မတူ တမူ
ထူးခြားအောင် သင့်ကိုယ်
သင် ဖန်တီးနိုင်သောနေ
ရာ လေးဖြစ်ပါသည်။ ဘဝ

ဟူသည် တာဝန်ကျေရုံ
ထက်ပိုလွန်၍ လုပ်ကိုင်စရာရှိသောအရာဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ မုံရွာ၌ ချင်းတွင်းဦးချစ်ဟူသော
အဘိုးကြီးတစ်ယောက်ရှိပါသည်။ အသက်ရှစ်ဆယ်
ကျော်ပါပြီ။ ထိုအရွယ်၌ ကိုယ့်ကားကို ကိုယ်တိုင်
မောင်း၍ ကိုယ်သွားလိုရာ သွားနေဆဲ ဖြစ်ပါ

သည်။ ကားကလည်း ကားအို၊ သို့သော် သွားနေဆဲ။
 လူကလည်း လူအို၊ သို့သော် ကျန်းမာဆဲ။
 “ဦးလေးချစ် ဘာကြောင့် ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့
 ရပ်ရေးရွာရေး လုပ်နိုင်ပါသလဲ” ဟု ကျွန်တော်က
 အဘိယာစကပြုသောအခါ “ကျွန်တော်က မျှတ
 အောင်နေတယ်” ဟူ၍ ပြန်ဖြေပါသည်။ ငယ်တုန်းက
 စီးပွားများများ ရှာချင်လျှင် ရှာနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
 ရပ်ရေးရွာရေးလဲလုပ်မှ ဖြစ်မယ်ဆိုပြီး ကိုယ်စီးပွားကို
 လျှော့ပါတယ်တဲ့။ ဦးလေးချစ်က မုံရွာမှာ မြို့မိမြို့ဖ၊
 သူ့သားများလည်း လူတော်များ ဖြစ်ပါသည်။
 သားဝတ်၊ သမီးဝတ်အတွက် အချိန်ပေးခဲ့ပါသည်ဟု
 ပြောပါသည်။ ချင်းတွင်းဂျာနယ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ဘူး၍
 ယခုထိလည်း စာဖတ်နေပါသည်။ ဘုရားဂေါပက
 ဖြစ်သော်လည်း လူရွယ်များနှင့် နံနက်ခင်းတွင်
 စကားနှီးနှောနိုင်ပါသည်။ “ကျွန်တော်က ကားကို
 လည်း ထိန်းထားတယ်။ လူကိုလည်း ထိန်းထား
 တယ်” ဟူ၍ သူ့ကား “မာဒေါ တစ်ထောင့်သုံးရာ”
 ကို ငေးကြည့်၍ ပြောပါသည်။

ပျော့ပြောင်းမှုနှင့် ဂတိတာဝန်များအကြား
 အလုပ်နှင့် မိသားစုများအကြား လိုအင်နှင့် လိုအပ်
 ချက်များအကြား ဘယ်နေရာ၌ မျဉ်းသား (Proper
 Balance) မည်နည်း။

စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများမှာလည်း မုန့်ကတိုး
 အနှစ်ကဲ့သို့ မရှိမဖြစ်သော အမြဲတမ်း အလုပ်
 သမားများ၊ မန်နေဂျာများနှင့် နံဘေးမှ ကွက်လပ်တွင်
 ဖြည့်ရန် အချိန်ပိုင်း အလုပ်သမားများ၊ အချိန်ပို
 အလုပ်များဟူ၍ ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ မည်သည့် အ

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

လုပ်သမား၊ မည်သည့်အလုပ်ကို အလယ်မှာထား၍ နံဘေးမှာ မည်သူမည်ဝါထားမည်ဟု အလုပ်ရှင်က ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ အရေးကြီးသော စဉ်းစားစရာ ဖြစ်ပါသည်။ မည်သူက အနှစ်၊ မည်သူကအကာ ဟူသည်မှာ တစ်ခါတစ်ရံ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရှိမည်မဟုတ်ပါ။ အလုပ်မှာလည်း ထိုနည်း၎င်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘယ်သင်းက အရေးကြီးသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် ခက်ခဲတတ်ပါသည်။

ကျောင်းများမှာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင်လည်း ဘယ်သင်းက အနှစ်သင်ခန်းစာ၊ ဘယ်သင်းက ပိုနေသော ကွက်လပ်ဖြည့်စရာဟူ၍ ဆရာ၊ ဆရာမ များကသိမှ တော်ပါလိမ့်မည်။ အားလုံးနင်းကန် ၍အလယ်ထန်းလျက်နေရာတွင် ထည့်တော်မမူကြ ပါမှ ကလေးသူငယ်များခဗျာ ကစားစရာအချိန် ရပါလိမ့်မည်။ **ဘယ်ရွှေ၊ ဘယ်မျှ၊ ဘယ်ဟာ စဉ်းစားစေချင်ပါသည်။**

အိမ်ထောင်ပြုလျှင်သော်မှ ခါလီဂျီဘရန် ဟူသော ပညာရှင်က “ အတူနီကပ်ခြင်းတွယ်ပင် နေရာကျန်စေချင် ” (Let there be space in your togetherness) ဟု ကဗျာရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။ ဇနီးမောင်နှံများ စည်းကလေး၊ ဘောင်ကလေး သတ်မှတ်ကြရန် အကြံပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စည်းဘောင်လွတ်သွားလျှင် “ဇနီးမောင်နှံ ရာသက် မပန်” ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဘယ်ဟာက ထန်းလျက်၊ ဘယ်ဟာက ကောက်ညှင်းဟူ၍ နှစ်၊ နှစ်ဘက် သတ်မှတ်ရပါလိမ့်မည်။

မုန့်ကတိုး နမူနာကို ငယ်ငယ်ကတည်းက

ကျွန်တော် သိပါသည်။ ကျွန်တော်စာတော်သော
 ကျောင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်ဖူးပါသည်။ ခုနှစ်တန်း
 စကောလားရှစ် စာမေးပွဲဖြေ၍ ပြန်လာသောအခါ
 အမေက ကျွန်တော့်ကို ဆူပါသည်။ ပထဝီဖြေရ
 သောနေ့တွင် စာမေးပွဲခန်းမှ နာရီဝက်စော၍ ထွက်
 လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အားလုံးဖြေနိုင်ပါ
 သည်ဟု ပြောသော်လည်း တစ်ချို့လိုသော ပုံများ
 ဆွဲခဲ့ဖို့ ကောင်းသည်ဟု ထောက်ပြပါသည်။
 သင်္ချာတွင် အမှတ်ခုနှစ်ဆယ်ရလျှင် အမှတ်သုံးဆယ်
 ကျန်သေးသည်ဟု ပြောပါသည်။ အောင်ရုံသက်
 သက်မှာ လွယ်ပါသည်။ အောင်ရုံသက်သက်မှာ
 အနိမ့်ဆုံး လိုအပ်ချက်သာဖြစ်၍ ယင်းထက်ပို
 ကောင်းအောင်လုပ်နိုင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မုန့်ကတိုး
 တစ်ခုလုံးရနိုင်လျှင် ကောင်းပါသည်။ ဘဝမှာ
 မုန့်တစ်ဝက်သာရလျှင် မကောင်းပါ။ ကျွန်တော့်
 အမေက နံဘေးသားပါရအောင် ထောက်ပြခြင်းဖြစ်
 ပါသည်။

အမှားနှစ်မျိုးရှိပါသည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ
 မလုပ်သင့်သည်ကို လုပ်သောအမှားဖြစ်၍ ဒုတိယ
 တစ်မျိုးမှာ လုပ်သင့်သည်ကို မလုပ်သော အမှားဖြစ်
 ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ လူမျိုးမှာ ဒုတိယအမှားကို
 များများလုပ်ကြပါသည်။ ပထမအမှားမျိုးမှာ လူ
 မြင်၍ အန္တရာယ်ရှိသောကြောင့် ရှောင်ကျဉ်လေ့ရှိ
 သော်လည်း၊ ဒုတိယအမှားမျိုးကိုတော့ များများ
 ကျူးလွန်ကြပါသည်။ သို့သော်ကိစ္စမရှိပါ။ ပထမ
 အမှားမျိုး မလုပ်မိလျှင် ဒုတိယအမှားများ လုပ်သော
 သူမှာ ရာထူးဌာနန္တရများပင် တိုးတက်နိုင်ပါသည်။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ကျွန်တော်တို့၏ စနစ်မှာ မလုပ်သင့်သည်ကို လုပ်သော အမှားမျိုးကိုသာ ရှာဖွေစိစစ်သော စနစ်မျိုး ဖြစ်နေသောကြောင့်ပါ။ လုပ်သင့်သည်ကို မလုပ်မိ သည်များမှာ သွားဖို့လိုအပ်လျက် မသွားခြင်းများ၊ ဖတ်ဖို့သင့်လျက် မဖတ်ခြင်းများ၊ ပြောဖို့သင့်လျက် မပြောခြင်းများ၊ တိုင်ပင်သင့်လျက် ပညာရှင်ကို မတိုင်ခြင်းများ၊ ထိုအမှားများ ဖြစ်ပါသည်။

ဘာထရန် ရပ်ဆဲပြောသော “လူတော်လူ ကောင်း” ကို သတိရမိပါသည်။ ထိုပညာရှိကြီး၏ အဆိုအရ လူတော်ဟူသည်မှာ အစွမ်းရှိသောသူ ဖြစ်ပါသည်။ တောင်ကိုဖြိုနိုင်သူ၊ မြစ်ရေကို တားနိုင်သူမျိုး ဖြစ်ပါ သည်။ လူကောင်းဟူသည်မှာတော့ ရှိပြီးသော အခြေအနေကို ထိန်း သိမ်းသူ (Status - quo) အများနှင့် သပ္ပာယ်ယမှုအောင် နေထိုင်သူမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဖွင့်ဆိုချက်အရ စေ့စေ့တွေးကြည့်လျှင် လူကောင် က လူတော်ဖြစ်ဖို့ထက် လူတော်က လူကောင်းဖြစ်ဖို့ ပို၍ လွယ်ကူပုံရပါသည်။ လူကောင်းက လူတော်ဖြစ်လာဖို့က မလွယ်လှပါ။ ဤကား စကားချပ် ဖြစ်ပါသည်။

လူကောင်းက လူတော်ဖြစ်ဖို့ ထက် လူတော်က လူကောင်း ဖြစ်ဖို့ ပို၍လွယ်ကူပုံရပါသည်။ လူကောင်းက လူတော်ဖြစ်လာ ဖို့က မလွယ်လှပါ။

“မုန့်ကတိုးနမုနာ” ကို ဆက်သရပါဦးမည်။ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများ၊ ကော်ပိုရေးရှင်း၊ ကုမ္ပဏီများ မှာ မန်နေဂျာများက အလုပ်သမားများအတွက် “ကွက်လပ်” များ ဖန်တီးပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အလုပ်ချည်းသက်သက်မှာ ရေရှည်မဖြစ်နိုင်သော
ကြောင့် သူတို့ အစွမ်းပြစရာ၊ တိုးတက်ဖို့နေရာ၊
ဖတ်စရာများ၊ သင်တန်းများ၊ အချိန်များ ဖန်တီး
ပေးရမည် ထင်ပါသည်။

အပြန်အလှန်အားဖြင့် လျော့တိလျော့ရဲ့ တာဝန်
ယူမှုအလွန်နည်း၍ “နံ့ဘေးသား” သာများနေသော
အဖွဲ့အစည်းမှာလည်း မအောင်မြင်နိုင်ပါ။

"Paradox" ဟူသောစကားကို ဝိရောဓိဟူ၍
ပြောရမလား၊ ကမောက်ကမဂွကျကျဟူ၍ ပြောရ
မလား မသိပါ။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့်မူ မုန့်ကတိုး၏
ထန်းလျက်အပိုင်းထက်၊ ကောက်ညင်းအပိုင်းကို ပို၍
သတိရပါသည်။ ငယ်ငယ်က ဆရာများဆိုလျှင်
ကျောင်းစာသက်သက် (အနှစ်-ထန်းလျက်) သင်
သောဆရာထက် အပြင်စာအုပ်များကြောင်း၊
အနုပညာအကြောင်း၊ သဘာဝအကြောင်း ပြော
သောဆရာများကို ပိုသတိရတတ်ပါသည်။ ဂုဏ်ထူး
ရအောင် သင်သောဆရာများထက်၊ စဉ်းစားတတ်
အောင် ပြောသော ဆရာများကိုပို၍ လွမ်းပါသည်။
ဘယ်ဟာက အကာ၊ ဘယ်ဟာကအနှစ်ဆိုသည်ကို
ကျောင်းစာကအနှစ်ဟူ၍ အများ ထင်မြင်ယူဆ
သည့်အတိုင်း သတ်မှတ်သည်ကို နားလည်တော်မူ
ကြပါ။

အကာပိုင်းမှာ ကိုယ့်အတွက် ကိုယ်ပိုင်နေရာ
ဖြစ်ရာ အထိုက်အလျောက် လွတ်လပ်ပါသည်။
အတွင်းပိုင်းကို အာရုံစူးစိုက်မှုများလွန်းတတ်၍
တာဝန်များ၊ စည်းကမ်းများ၊ ဥပဒေများ၊ ဘောင်များ၊
တင်းကျပ်လွန်းသောအခါ အပြင်ပိုင်းကိုရောက်ရန်မှာ

ရယ်ချင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

စည်းကမ်းများကို ဖောက်မဖြစ်မည်ဟု တွေးတောကြ သောသဘောကို ဆင်ခြင်ရန်လိုပါသည်။ လုပ်ရမည် နှင့် လုပ်သင့် / လုပ်နိုင်သည်ကို သင့်လျော်သော ချိန်ခွင် လျှာညှိမှ ဖြစ်ပါမည်။ ကိုယ်သိပ်အများကြီး မှန်တယ်လို့ ပြောတာဟာ သူများကို စော်ကားရာ ရောက်တယ်။ (If you think you are very right, it is quite insulting to others.) ဟူ၍ စဉ်းစားမှ တော်ပါမည်။ ကျွန်တော့်သဘောမှာတော့ လူတွေကို ကွက်လပ်ပေးစေချင်ပါသည်။ မိဘများက သားများ တဖြည်းဖြည်းကြီးပြင်းလာသောအခါ ဘောင်အတွင်းမှာ နေရာတဖြည်းဖြည်းပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယ အမှားမျိုးမှာ နေရာမရသော ကြောင့် ဖြစ်သော အမှားအမျိုးအစား ဖြစ်ပါသည်။ ကွက်လပ်နေရာ ဘောင်သိပ်ကျယ်လျှင် လွတ်သွား မည်ဖြစ်၍ ကွက်လပ်နည်းနေလျှင်လည်း လူ့ဘဝကို ကျဉ်းမြောင်းသွားစေမည် ဧကန်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တကယ့်ဘဝဟူသည်မှာ “အနှစ်” (Core) ချည်းမဟုတ်၊ “တစ်ခုကြီး” (The Whole) သာ ဖြစ်ပါကြောင်း။ □

စာကိုး -

Doughnut Principle. (Empty Raincoat)

အလင်းရောင် စာကြည့်တိုက်

ကျွန်တော်တို့ရွာကို မုံရွေးကြေးမုံ ဟု ခေါ်ပါသည်။ “သီတာယုက်ရုံ၊ အလုံမြို့ကျေး၊ မုံရွေးဇေတဝန်ဆရာ မှာလိုက်၏ခချိန်” ဟု မောင်ချိန် ပေး မေတ္တာစာတွင်ပါသော ထိုရွာတွင် ဇေတဝန် ကျောင်းရှိပါသည်။ ထိုကျောင်း၌ သီတင်းသုံးခဲ့သော မုံရွေး ဆရာတော်ရှိပါသည်။

ဖုံအတော်ထူသော ထိုရွာအလည် ကုန်းကြီး ပေါ်တွင် စာကြည့်တိုက်လေးတစ်ခုရှိပါသည်။ “ကုန်းကြီးပေါ်” ဟူသည်မှာ ရှေးယခင်က အိုး ဖုတ်သောနေရာဟု ပြောကြပါသည်။ အိုးခြမ်းပဲ့များ နေရာအနှံ့အပြားတွေ့ရပါသည်။ ထိုရွာသား ဘူမိ ဗေဒပညာရှင်၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာရှင် တစ်ယောက်မျှမရှိသဖြင့် ဘယ်ခေတ်ကအိုးခြမ်းပဲ့ များဟု ကျွန်တော်မသိပါ။ ရွာလည်က ထိုကုန်းကြီး ၏ အနောက်မြောက်ထောင့်တွင် စာကြည့်တိုက်လေး

ကိုတာ

တစ်ခုရှိ၍ ထိုစာကြည့်တိုက်လေး၏ အသက်မှာ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၁ တွင် နှစ်ငါးဆယ်ရှိလိမ့်မည်ဟု ကိုလေးမြတ်ကပြောပါသည်။ နှစ်ငါးဆယ် အသက် ရှိ၍ နောက်ထပ်လည်း အသက်ရှည်မည့် စာကြည့်

အမေရိကန်တွင် စာကြည့်တိုက် ပေါင်း (၁၆၀၀၀) ကျော်ရှိကြောင်း သိရပါသည်။ မက်ဒေါ့နယ် စားသောက်ဆိုင်တွေထက် (၂)ဆ ရှိပါသတဲ့။

တိုက် များများရှိသည်မဟုတ်ပါဟု ကိုလေးမြတ်က အဘိယာစက ပြုပြန်ပါသည်။ အနီစာကြည့် တိုက်ကို အမှီပြု၍ စာဖတ်ခြင်း စာသနာထုံခဲ့ရသော ကျွန်တော် က “တို့ရွာ စာကြည့်တိုက် နှစ် ငါးဆယ်ပြည့်တဲ့အခါ အထိမ်း

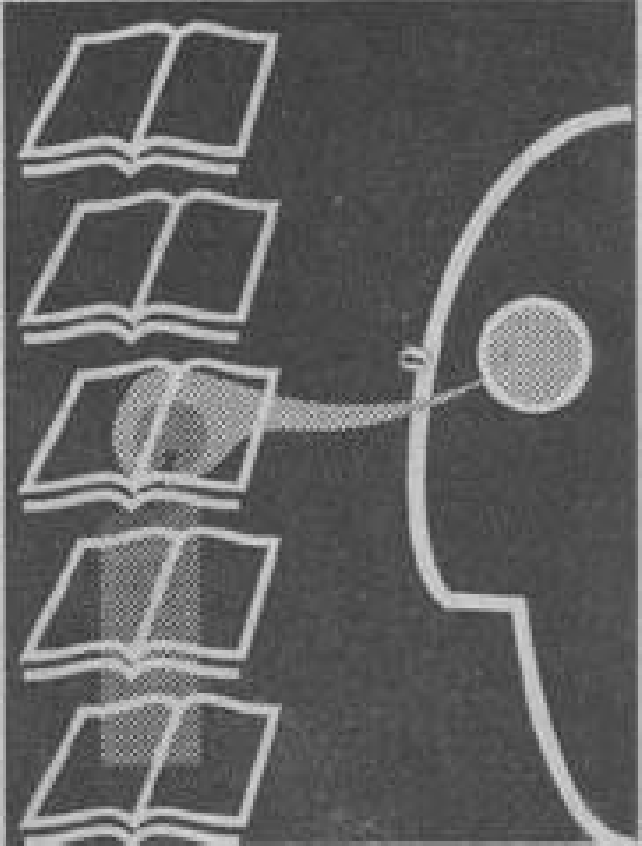
အမှတ်စာအုပ် တစ်အုပ်လုပ်ရ အောင်” ဟု ပြန်ပြောလိုက်ပါသည်။ စာကြည့်တိုက် ၏ အမည်မှာ “အလင်းရောင်” ပါတဲ့...။

ဘယ်သူဘယ်ဝါတွေ စုပေါင်းလုပ်ခဲ့ကြ၍ “အလင်းရောင်” ဖြစ်လာသည်။ ယခု ဘယ်သူ ဘယ်ဝါတွေ စေတနာဝန်ထမ်းနေကြသည်ကို မောင် ဆေးရိုးတို့၊ မောင်လေးမြတ်တို့ ပိုသိပါသည်။ သူတို့မှတ်တမ်းလုပ်ကြလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော့်အကြောင်းပဲပြောမည်။ ကျွန်တော် ငယ်စဉ် က ညနေစောင်းလေးနာရီကျော်တွင် “အလင်း ရောင်” သွား၍ စာဖတ်ရပါသည်။ စုံထောက်ကြီး ဦးစံ ရှားမှစ၍ မြစကြာ၊ ကိုကိုလေး၊ ဂျပဒါကိုကိုကြီး၊ ပထမဆရာသိန်း . . . စာကြည့်တိုက်မှူးလုပ်သူ ဦး သိန်းအောင်နှင့် ကိုမန်းတင်က စာအုပ်များရွေးပေး သည်။ မုံရွေးသားဆိုလျှင် မုံရွေးဆရာတော် မေတ္တာ စာတွေဖတ်ရမည်ပြော၍ အလွတ်ကျက်ခဲ့ရသည်။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ယခုမေ့သွားပါပြီ။ ရာဇဝါဒကျမ်းကို ခုနှစ်တန်း
 ရောက်သောအခါ အမေက အဖတ်ခိုင်းပါသည်။
 သိပ်မမှတ်မိတော့ပါ။ အဖေက နိုင်ငံရေးကို စိတ်
 ဝင်စား၍ အိမ်မှာရှိသော စာအုပ်များက နိုင်ငံရေး
 စာအုပ်များ. . . ။ ကျွန်တော် စိတ်မဝင်စားလှပါ။
 “အလင်းရောင်” သွား၍ တောင်ဖတ်၊ မြောက်ဖတ်
 အကုန်ဖတ်ပါသည်။ စာဖတ်ဝါသနာ ကျန်နေရစ်
 ပါတော့သည်။ “အလင်းရောင်” ကြောင့် ကျွန်တော့်
 တွင် စာမဖတ်ရမနေနိုင်သော ဝါသနာစွဲကပ်ပါ
 သည်။ ယခုစာအုပ်တစ်အုပ်ပါမှ ကျွန်တော်အိမ်သာ
 တက်နိုင်ပါသည်။ စာအုပ်ကိုင်ပြီးမှ အိပ်ပျော်ပါသည်။

ဘီလ်ဂိတ်ဆိုသော
 ကမ္ဘာမှာ အချမ်းသာဆုံး
 ပုဂ္ဂိုလ်လေးက ကမ္ဘာမှာ
 အသိရှိသူနဲ့ အသိမရှိသူ
 မကွဲပြားအောင် ဘယ်လို
 လုပ်မလဲ (Information
 haves and have-nots)
 ဆိုပြီး ဆွေးနွေးသော
 စာတစ်ခုကျွန်တော်ဖတ်ရ
 ပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်လေးဟု
 ရေးရခြင်းမှာထိုဂိတ်သည်
 အသက်(၄၁)နှစ်သာ ရှိ၍
 ကျွန်တော့်ထက် (၅)နှစ်
 ကျော် ငယ်သောကြောင့်
 ဖြစ်ပါသည်။ သူပြောမှ
 အမေရိကန်တွင် စာကြည့်

တိုက်ပေါင်း (၁၆၀၀၀)ကျော်ရှိကြောင်း သိရပါသည်။ မက်ဒေါ်နယ်စားသောက်ဆိုင်တွေထက် (၂)ဆ ရှိပါသတဲ့။ ကျွန်တော်တို့ပြည်မှာ စာကြည့်တိုက် ဘယ်လောက် များများရှိပါသတဲ့။ ဘီလ်ဂိတ်က စာကြည့်တိုက်များတွင် ကွန်ပျူတာကွန်ယက်ထားရန် အင်တာနက်ထားရန်၊ လျှို့ဝှက်ကြံနေပါသည်။ အသိရှိသူ-မရှိသူ မကွဲပြားစေချင်လို့ဟူ၍ ပြောပါသည်။

စာကြည့်တိုက်မှာ စာဖတ်တတ်သူဟူသမျှ တန်းတူဖတ်နိုင်သော နေရာဖြစ်ပါသည်။ စာအုပ်မဝယ်နိုင်လို့ စာကြည့်တိုက်သွားဖတ်တယ်ဟူ၍ မည်သူမျှမပြောပါ။ ချမ်းသာလျှက်နဲ့ စာကြည့်တိုက်သွားဖတ်တယ်ဟူ၍လည်း မည်သူမျှမပြောကြပါ။ အဘိုးကြီး. . . ဂေါက်အိုးကြီးတန်မဲ့ စာကြည့်တိုက်သွားရသလားဟုလည်း မည်သူမျှမကဲ့ရဲ့ပါ။ ဒီကောင်စာကြည့်တိုက်တော့သွားတယ်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တော့ မသွားဘူးဟု ကျောင်းဆရာများကလည်း တပည့်များအား မတားမြစ်ပါ။ “လက်ဖက်ရည်ယဉ်ကျေးမှု” ကတော့ အနှံ့အပြား ဖြစ်ထွန်းနေပါသည်။ စကားများများပြောရသောကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ စာများများဖတ်သော အလေ့အကျင့်ရရန် စာကြည့်တိုက်များများရှိလျှင် ပိုကောင်းမှန်း လူတိုင်း သိမှာပါ။

ကျွန်တော့်သားများကို လူတော်လူကောင်းများဖြစ်ရန် ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဟု ခဏခဏ တွေးကြည့်ကြည့်သောအခါ အဖြေတစ်ခုမှာ စာဖတ်ဝါသနာပါအောင် လုပ်ပေးရမည်ဟု ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်က စာအုပ်တွေဝယ်လာ၍ “ဒါ. . . ဖတ်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ပါလားသား” ဟု ပြောကြည့်ရပါသည်။ စာအုပ် ဆိုင်များသို့ ခေါ်သွားရပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ဝယ်နိုင်လျှင်တော့ စီဒီရွှန်များဝယ်ပေးရမည်ဟု ကြံထားပါသည်။ အင်တာနက် ကျွန်တော်တို့ ပြည်မှာ ရှိလာလျှင် အင်တာ. . နက်ရဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ မနက်ရင် ဘယ်ဖြစ်မလဲ။ အင်တာနက်ထဲက အပြစ် ရေစက်ရေပေါက် နည်းနည်းလေး . . ။ မနက်ရင် ကျွန်တော့်သားများ နောက်ကျကျန်ခဲ့မှာပေါ့။ အသိ နည်းသူ အတန်းထဲ. . . ပါသွားမှာပေါ့။ သတင်း အလျှံပယ်ဖြစ်မှု ဘာဘာညာညာကိုလည်း စာ ဖတ်တဲ့သူ ရွေးတတ်မှာပါပဲ။ သိပ်ပူစရာမရှိပါ။

အလင်းရောင် စာကြည့်တိုက်အကြောင်းမှ အင်တာနက်သို့ ရွှေ့လျော့သွားမိပါသည်။ “**အသက် ထက်ဆုံး သင်ယူခြင်း**” (Life-Long Learning) သည် “**ပညာခေတ်ကြီး**” အတွက် မရှိမဖြစ် ဆိုလျှင် အလွယ်ဆုံးနည်းမှာ စာဖတ်ဝါသနာပါ အောင် ပြုစုပို့ထောင်ပေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ အင်တာနက် မရှိလျှင် စီဒီရွှန်မရှိလျှင်ထားပါဦး စာကြည့်တိုက်မှာ စာအုပ်များများရှိလျှင် မဆိုးပါ။ စာဖတ်ဝါသနာပါမှတော့ စာကြည့်တိုက်သို့သွား၍ စာဖတ်ကြပါလိမ့်မည်။

ရွှေဥဒေါင်း ပြောခဲ့သော ပညာပါရမီ အကြောင်း သတိရပါသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာပါရမီ၊ တန်ခိုးအာဏာပါရမီဟူ၍ မရှိသော်လည်း ပညာ

ကိုတာ

ပါရမီဟူ၍ရှိပါသည်။ ပညာပါရမီရရန် ဘာဖြစ်လို့ စာအုပ်များ မလှူကြသလဲ။ ဘာဖြစ်လို့ စာကြည့် တိုက်များ မလှူကြပါလိမ့်။ မမြင်ရလို့နေမှာပေါ့ဟု ကျွန်တော့ညီတစ်ယောက်က ဖြေပါသည်။ **မြင်ရ-မမြင်ရ နှစ်ခုရှိသည့်အနက် (Tangible & Intangible) မမြင်ရသည်က တန်ခိုးပိုမိုရှိပါသည်။** မမြင်ရသော ပညာဗဟုတများက ရေ၊ မြေ၊ အရာဝတ္ထု၊ စက်ပစ္စည်းထက် တန်ခိုးရှိသည်ဟု သင်ယူချင်မှ ယုံပါလိမ့်မည်။

ပညာအချိုးအဆ (Intelligence quotient) ဟူ၍ ရေးနေကြသည်များကိုလည်း ဖောက်သည် ချပါရစေ။ ယင်းပညာအချိုးအဆတွင် ဒီဇိုင်း၊ စီမံမှု အတတ်၊ အရောင်းအတက် စသည်တို့ပါဝင်သည်။ စင်္ကာပူကျွန်းနိုင်ငံက သူ့ကိုယ်သူ ပညာကျွန်း (Intelligent Island) ဟု အမည်တပ်ပါသည်။ ရှေးရိုးအစဉ်အလာ “ဒါတွေပိုင်လျှင် ချမ်းသာသည်” ဟုပြောနိုင်သော မြေယာ၊ သဘာဝကုန်ကြမ်းများ ငွေ၊ နည်းအတက် . . . ထိုအရာတွေ အားလုံးကို ကိုယ့်လူတွေ ပညာတတ်လျှင် အားလုံးဝယ်၍ရနိုင် ပါသည်ဟု ဂိုချုပ်တောင်ကတွေးပါသည်။ စင်္ကာပူက သူ့စက်ရုံများ (Manufacturing) ကို ဖိလစ်ပိုင်၊ တရုတ်စသော နိုင်ငံများသို့ ရွှေ့ပါသည်။ (မြန်မာ ပြည်လည်း ပါတာပေါ့။) စီမံမှု၊ ဒီဇိုင်းစသည်များကို တော့ သူတို့လက်ထဲမှာ ထားပါသည်။

မိုက်ကရိုဆော့ဖ်ကုမ္ပဏီကြီး၏ ပိုင်ဆိုင်မှုမှာ သူ့လူများ၏ “တွေးတောနိုင်မှု” ဟူ၍ နယူးရေး တိုင်းမဂ္ဂဇင်းကြီးက ဝေဖန်ပါသည်။ မိုက်ကရိုဆော့ဖ်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ကုမ္ပဏီကြီးမှာ ကမ္ဘာမှာအကြီးဆုံး ဂျင်နရယ်
 မော်တာထက် ဈေးကွက်မှာ ပိုတန်သွားပါပြီ။ ပီတာ
 ဒရပ်ကားက “အရင်ရှင်ခေတ်လွန် လူ့အဖွဲ့အစည်း”
 ဟူသော စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးပါသည်။ ကားလ်မတ်စ်
 ပြောသော အရင်းရှင်ဆိုသည်မှာ စက်ရုံ၊ မြေယာ၊
 ငွေကြေးစသော “ကုန်ထုတ်အရင်းအနှီး” ပိုင်ဆိုင်
 သော သူကိုဆိုပါသည်။ တတိယလှိုင်းနိုင်ငံများ
 (Third Wave Countries) ၌ “ကုန်ထုတ်အရင်း
 အနှီး” ဟူသည်မှာ “ ပညာ ” ဖြစ်သွားပါပြီး ထို
 ပညာ (Intelligence) သည် ထိုကုမ္ပဏီ၊ ထိုအဖွဲ့
 အစည်းက အလုပ်သမားများ၏ ဦးခေါင်းနှင့်
 လက်ဖျားများတွင် ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့်
 ကုန်ထုတ် အရင်းအနှီးသည် အလုပ်သမားများဆီသို့
 ရောက် တန်သလောက် ရောက်သွားပါပြီ။ မတ်(စ်)
 အိပ်မက် မက်ခဲ့သော အိပ်မက်မှန်ကန်လာပါပြီ။
 သို့ရာတွင် သူထင်ခဲ့သောနည်း လမ်းနှင့်တော့
 မတူပါဟု ဒရပ် ကားကရေးပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံဟာ
 တတိယလှိုင်းနိုင်ငံ မဟုတ်။ ထို့ ထိုအရာတွေအားလုံးကို ကိုယ်
 ကြောင့် ပညာဘာလုပ်ရမှာလဲ၊ လူတွေ ပညာတတ်လျှင် အား
 ကြောင့်တောင်တောင် မလုပ်ပါနဲ့ဟု လုံးဝယ်၍ ရနိုင်ပါသည်ဟု
 ပြောလျှင် ခံရမှာအမှန်ပါ။ ကျွန် ဝိချုပ်တောင်က ပြောပါသည်။
 တော်တို့နိုင်ငံသည် ပထမလှိုင်းနိုင်ငံ
 သာ ဖြစ်နေသေးသည်ကို သတိပြုမိ
 သည်။ (မှတ်ချက်-တော်ဖလာ၏ သတ်မှတ်ချက်အရ
 လယ်ယာနိုင်ငံ = ပထမလှိုင်း။ စက်မှုနိုင်ငံ =
 ဒုတိယလှိုင်း။ အသိနည်းပညာနိုင်ငံ = တတိယလှိုင်း)

ကိုတာ

သို့သော် ကျွန်တော်တို့ ပညာတတ်လျှင် ဘာဖြစ်လို့ ခုန်ကျော်ပြီး မရောက်နိုင်ရမှာလဲ။ ကျွန်တော် ပြော လိုရင်းမှာ ပညာဆိုသည်မှာ အရေးကြီးသည် ဟူသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ပညာတတ်တွေ များလာရန် ပထမဦးဆုံး ပညာ အရေးကြီးကြောင်း ဘဝင်ကျ ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ “ပညာတတ်” ဖြစ်အောင် လုပ်ရန်မှာတော့ ဒုတိယပိုင်ဖြစ်ပါသည်။ ပညာ တတ်ဖြစ်ရန် အချိန်ကြာကြာ လို၍ ဥပုနှင့်မဖြစ်ပါ။ အမိန့်ပေး၍ မရပါ။ အမွေပေး၍လည်းမရပါ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လုပ်မှ ဖြစ်သောကိစ္စဖြစ်ပါသည်။

ပညာတတ်တွေများလာရန် ပထမဦးဆုံး ပညာအရေးကြီး ကြောင်း ဘဝင်ကျကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စာကြည့်တိုက်များ၊ ကျောင်းများ သင်တန်းများက အကူအညီပေးပါ လိမ့်မည်။ ကျောင်းကောင်းကောင်း ကတော့ အရေးကြီးပါသည်။
“ အလင်းရောင် ”
စာကြည့်တိုက်ကို သတိရသည်နှင့် စာဖတ်ခြင်း၊ ပညာစသည်များ ဇယ်စက်ကဲ့သို့ စက်သွားမိပါ

သည်။ ကျွန်တော့သား အကြီးကောင် မွေးသော အခါ ကျွန်တော်ဘယ်လို မွေးမြူရမလဲဟု စဉ်းစားဖူး ပါသည်။ လွန်ခဲ့သောဆယ်နှစ်ကျော်ကဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်နှင့် တိုင်ပင် ကြည့်ရာ သူကတော့သူသားကိုရဲရင့်ရင့်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးမယ်ဟု ပြောပါသည်။ တတိယကမ္ဘာမှာ ရဲရင့်မှုက တတ်ကျွမ်းမှု၊ ဆင်ခြင်မှုထက် အရေး ကြီးတယ်ဟု သူကပြောပါသည်။ အသိပညာ-ဆင် ခြင်တုံတရားက ပိုပြီးအရေးကြီးတယ်ဟု ကျွန်

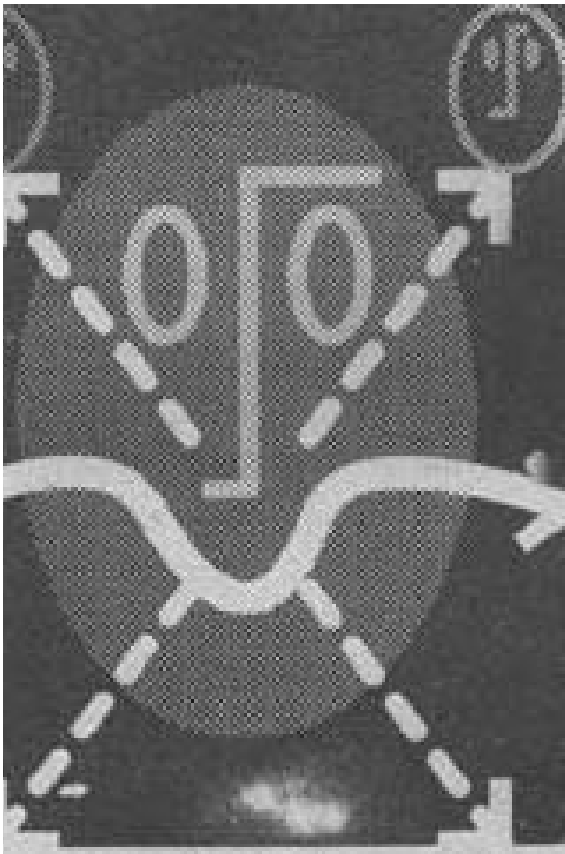
ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

တော်ကတော့ သဘောရပါသည်။ ကဲ. . ခင်ဗျား. .
ဘာရွေးမလဲ။ နောက်ဆယ်စုနှစ် တစ်စုမှာ ကျွန်တော်
တို့သားတွေ လူလားမြောက်နေပြီ။ ✧

စီမံတတ်မှုဖြစ်မယ်

ဒီဆောင်းပါးက ပီတာဒရပ်ကားရဲ့ (New Realities) ထဲက “စီမံခန့်ခွဲမှုဟူသော လစ်ဘရယ် အတတ်ပညာကြောင်း” အခန်းကို အမှီပြုပြီး သင့်လျော်အောင် ရေးသားထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ မုံရွာက ဆရာဝင်းမောင်နဲ့ စကားစမြီ ပြောကြ တော့သူက ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတွေ အစုအဖွဲ့နဲ့ မလုပ် မလုပ်တတ်ဘူး။ စီးပွားရေးမှာ စုလုပ်ကြ တဲ့အခါ ကွဲသူကွဲ၊ ပြဲသူပြဲနဲ့ မအောင်မြင်တာ များတယ်လို့ ဝေဖန်ပါတယ်။ မညီမညွတ်ကြတာ၊ အဖွဲ့လိုက် မလုပ်တတ်တာ မြန်မာတွေရဲ့ သဘော စရိုက် လက္ခဏာများလားလို့ ဆွေးနွေးပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဝီဒီသဘောတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေ၊ ဘာသာရေးအဖွဲ့တွေကို နှစ် အရှည်ကြီး တည်တဲ့အောင် လုပ်နိုင်ကြတာပဲ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတွေက ပိုလောဘကြီးလို့၊ အနစ်နာမခံနိုင်လို့၊ သည်းမခံနိုင်လို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင် ဘူး ထင်ပါတယ်လို့ ပြန်ငြင်းခံပါတယ်။ ကျွန်တော် ထင်တာက မြန်မာတွေ မစံမတ်တတ်လို့၊ မခန့်ခွဲတတ် လို့ အသင်းအဖွဲ့အနေနဲ့ မအောင်မြင်တာမို့လို့

ပြန်ပြောမိပါတယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှု ဂုရုကြီး ပီတာ ဒရပ်ကားရဲ့ ဆောင်းပါကို ဖတ်ရှုကြည့်ခြင်းဖြင့် တစ်ခုခုရလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ ဒရပ်ကားကို “စီမံခန့်ခွဲမှုပညာရပ်၏ ဖခင်” လို့ သတ်မှတ်ကြကြောင်း ဆင်ခြင်ကြပါခင်ဗျား။

ကာလမတ်စ် က သူ့ရဲ့ အရင်းကျမ်းကို ပြုစုချိန် (၁၈၅၀)မှာ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်ဆိုတာ မသိကြသေးပါ။ မန်နေဂျာတွေ အုပ်ချုပ်တဲ့လုပ်ငန်း အကြီးကြီးများလည်း မပေါ်ထွန်းသေးပါ။ အကြီးမားဆုံး ထုတ်လုပ်မှု ကုမ္ပဏီက မတ်စ်ရဲ့ သူငယ်ချင်း ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂျယ်ပိုင်ဆိုင်တဲ့ အလုပ်သမား သုံးရာလောက်ပဲရှိတဲ့ မနုချက်စတာက ချည်ငင်စက်ရုံပါ။ အဲဒီအိန်ဂျယ်ရဲ့ စက်ရုံမှာ ရှိတာက

မန်နေဂျာတွေ မဟုတ်ပါ။

ကိုယ့်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တွေကို စောင့်ကြည့်တဲ့ စည်းကမ်းသေဝပ်အောင် ပြုလုပ်တဲ့ သူတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း အလုပ်သမား တွေပဲဖြစ်တဲ့ ဖိုမင် (Charge Hands) တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

လူသမိုင်းမှာ ဒီပညာရပ်လောက် တိုးတက်မှု နှုန်းမြန်ဆန်တာမရှိပါ။ ဒီပညာရပ်လို ကြီးကြီးမားမား အကျိုးသက်ရောက်နိုင်တဲ့ ပညာရပ်လည်း များများ စားစားမရှိပါ။ နှစ် ၁၅၀ အတွင်းမှာ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်ကြောင့် ပထမ ကမ္ဘာက နိုင်ငံတွေမှာ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးအသွင်သဏ္ဍာန်တွေ ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာရပ် ကိုယ်တိုင်ကလည်း ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းနာတွေကြောင့် ဒီလိုပြောင်းလဲလာတာပါလား လို့ လူနည်းနည်းကပဲ သဘောပေါက်ပါတယ်။ ကိုယ်လုပ်နေတာဟာ စီမံနေတာ၊ ကိုယ်လုပ်နေတာ ဟာ ခန့်ခွဲနေတာလို့ သိချင်မှသိကြတယ်။ မှားမှား ယွင်းယွင်း စီမံခန့်ခွဲမိနေတာ (Mismanagement) ကိုလည်း သဘောမပေါက်ကြဘူး။ **ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဘာလုပ်မိမှန်းမသိတော့ အပြောင်းအလဲကြီး အတွက်လည်း အဆင်သင့်မဖြစ်ကြတော့ပါ။**

ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဘာလုပ်မိမှန်း မသိတော့ အပြောင်းအလဲကြီး အတွက်လဲ အဆင်သင့်မဖြစ်ကြ တော့ပါ။

ဒီပညာရပ်ရဲ့ အခြေခံအချက်အလက်တွေ ကတော့ မပြောင်းဘူး။ စီမံတယ်ဆိုတာ ရည်ရွယ် ချက်တစ်ခု ပေါက်မြောက်ဖို့ လူတွေဝိုင်းလုပ်တာ ကိုပြောတာ၊ **လူအများကြီး စုစည်းပြီးလုပ်နိုင်ဖို့ ဆိုတာ လွယ်မယ်ထင်သလား။ ရည်ရွယ်ချက် တူ ရမယ်၊ တန်ဖိုးတူရမယ်၊ အဆောက်အအုံ ဖွဲ့စည်းပုံ မှန်ရမယ်၊ အဖွဲ့အစည်းထဲက လူတေကို လေ့ကျင့် ပေးရမယ်။ အပြောင်းအလဲကို တုံ့ပြန်နိုင်ရမယ်။** ရည်ရွယ်ချက်ချင်တူအောင်၊ တန်ဖိုးထားခြင်း

တူအောင်လုပ်ရတာ မလွယ်ကြောင်းသိကြမှာပါ။ လူဆိုတာ ကိုယ့်စိတ်ကူးလေးနဲ့ကိုယ်၊ ကိုယ့်အတွေးလေးနဲ့ကိုယ်၊ ကိုယ့်မျှော်မှန်းချက်နဲ့ကိုယ် ရှိနေကြတာမဟုတ်လား။ **အခုပိုခက်သွားတာက ဟိုတုန်းကအလုပ်သမားတွေက အလုပ်ကြမ်းသမား အများစု၊ အခုဟာက ပညာတတ်အများစု။** ပညာတတ်များကို စုရုံးပြီး အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ နေရာချကာ အပေးအယူမျှမှုနဲ့ ရည်မှန်းချက်တစ်ခု ရောက်အောင် ဘယ်လိုစီမံခန့်ခွဲမလဲ။

စီမံခန့်ခွဲမှုပညာရဲ့ မူလအစ

လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်ရှစ်ဆယ်ကမှ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာဆိုတာရှိတယ်လို့ အတွေးသမားအချို့ စတင်သိပါတယ်။ ဒီပညာရပ်ကြောင့်သာ ကျွမ်းကျင်သူအများကြီးကို ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းတွေထဲမှာ ထည့်ပြီး လုပ်နိုင်တာဖြစ်ပါတယ်။ **ဒီအနှစ်ရှစ်ဆယ်မတိုင်မှီကဆိုရင် ဘယ်လူ့အဖွဲ့အစည်းကမှ လူတွေအများကြီးကို စုစည်းပြီး အလုပ်မခိုင်းနိုင်ဘူး။** သိပ်မကြာခင်

စစ်ပြီးလို့ စီးပွားရေးမှာ ထိပ်ရောက်တဲ့ နိုင်ငံတိုင်းဟာ စီမံမှုပညာကို တတ်အောင်လုပ်တဲ့ နိုင်ငံတွေချည်းပဲတဲ့။

ကအထိ ကျွမ်းကျင်မှုအမျိုးမျိုး၊ အသိပညာအဆင့် အမျိုးမျိုးနဲ့ လူတွေကို စုစည်းပြီးလုပ်ရမယ့် နည်းနာကို ဘယ်သူမှ သိပ်သိကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ၁၈ရာစုနှစ် တရုတ်ပြည်ကတော့ သူနဲ့ ခေတ်ပြိုင် အနောက်နိုင်ငံတွေတောင် မလုပ်နိုင်ခဲ့တဲ့ “ပညာတတ်တွေကို အလုပ်ပေးခြင်းအလုပ်” ကို လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ တစ်နှစ်ကို

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ပညာတတ်နှစ်သောင်းလောက်ရှိတယ်။ အခုခေတ် အမေရိကန်ကတော့ တစ်နှစ်ကို ကောလိပ်ဘွဲ့ရ လူတစ်သန်းလောက် အလုပ်ပေးနိုင်တယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာမပါလျှင် အလုပ်ဘယ်ပေးနိုင်မလဲ။

ပညာ . . အထူးသဖြင့် ထိပ်တန်းပညာရပ် တွေဟာ အထူးပြု လေ့လာရတာတွေချည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပညာတွေဟာ သူ့အတိုင်းတိုင်းဆိုရင် ဘာမှမထုတ်လုပ်နိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ခေတ်သစ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီးတွေထဲကို ထည့်လိုက် . . ဥပမာ . . အင်ဂျင်နီယာတွေ၊ ဒီဇိုင်းဆရာတွေ၊ အရောင်း ကျွမ်းကျင်သူတွေ၊ စီးပွားရေးပညာရှင်တွေ၊ စာရင်း အင်းပညာရှင်တွေ၊ စိတ်ပညာရှင်တွေ၊ စီမံကိန်း ဘွဲ့ရသူတွေနဲ့ ငွေစာရင်းသမားတွေ အားလုံးဝိုင်း လုပ်နေကြတဲ့ လုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုကို စဉ်းစားကြည့် လိုက်။ စီမံမှုပညာမပါလျှင် ဒီဟာကြီး လယ်လို ထိရောက်မလဲ။ ဘယ်လိုအလုပ်ဖြစ်မလဲ။

စီမံခန့်ခွဲမှု အတတ်ကြောင့် “ ပညာ ” (Knowledge) ဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ လက်ဝတ် အဆင်တန်ဆာအဖြစ်က ကုန်ထုတ် “အရင်းအမြစ်” အဖြစ် ပြောင်းလဲလာတာဖြစ်ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်ရှစ်ဆယ်လောက်က အဖွဲ့ အစည်းဆိုတာ စစ်တပ်ပဲရှိတယ်။ စစ်တပ်ရဲ့ အုပ်ချုပ် ပုံကိုပဲ နမူနာယူစရာရှိတယ်။ အဲဒီအမိန့် ပေးအုပ်ချုပ် ပုံနည်း (Command & Control Structure) စနစ်ကိုသုံးပြီး မီးရထားလမ်းတွေ၊ သံမဏိစက်ရုံ တွေ၊ ဘဏ်တွေ၊ စတိုးဆိုင်တွေ လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ တပ်ရဲ့အုပ်ချုပ်ပုံက အပေါ်မှာ အမိန့်ပေးတဲ့လူ

နည်းနည်း၊ အောက်ခြေမှာ အမိန့်နာခံတဲ့လူ အများကြီး။ ဒီတပ်ရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုနည်းစနစ်ဟာ နှစ်ပေါင်းတော်တော်ကြာကြာ စံနမူနာဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စပိယ်ရှယ်လစ်တွေပါဝင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်း မှာတော့ အုပ်ချုပ်နည်းစနစ် ပြောင်းလဲသွားခဲ့တယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းတွေထဲကို ပညာတတ်တွေ ဝင်လာ တဲ့ခါ သုတေသနဌာန (Research) စသည်ဖြင့် ပေါ် ပေါက်လာတယ်။ ပထမကမ္ဘာစစ် စတဲ့အချိန် မှာတော့ ထုတ်လုပ်မှုကမ္ဘာကြီးကြီးတွေ တိုင်းမှာ သုတေသနနှင့် အင်ဂျင်နီယာဌာန၊ ကုန် ထုတ်ဌာန၊ အရောင်းဌာန၊ ငွေကြေးဌာန၊ စာရင်းအင်းဌာန စ သည်ဖြင့် စပိယ်ရှယ်လစ်တွေ ဦးဆောင်တဲ့ ဌာန တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းတာ သမားရိုးကျလုပ်နေကျဖြစ်သွားပြီ။

စီမံခန့်ခွဲနိုင်အောင် လေ့ကျင့်ပေးခြင်း ဆိုတာ လုပ်ရတယ်။ ဒါနဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာထဲမှာ လေ့ကျင့် ပေးခြင်းဆိုတဲ့ ကဏ္ဍတစ်ရပ် ထည့်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီလေ့ကျင့်ပေးမှုကြောင့် လုပ်ခနည်းနိုင်ငံတွေဟာ ထိထိရောက်ရောက် လုပ်လာနိုင်ခဲ့တယ်။ သူများနဲ့ ယှဉ်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ စီမံခန့်ခွဲမှုက ညွှန်ပြတဲ့ လေ့ကျင့်ပေးမှုကြောင့်သာ ယှဉ်နိုင်တာတဲ့။

အဒမ်စမစ် (Adam Smith) ပြောတာက နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဟာ ထုတ်လုပ်နိုင်ဖို့၊ ဈေးကွက်တင် ရောင်းချနိုင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုရအောင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုးစားရမယ်တဲ့။ သူပြောတာ မှားသွားပါတယ်။ ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းမှာ

ရယ်လွင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အမေရိကန်နဲ့ အင်္ဂလန်က ကော်လာပြာအလုပ်သမားထောင်ပေါင်းများစွာကို အချိန်တိုတိုလေးအတွင်းမှာ ကျွမ်းကျင်သွားအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ သူတို့အသုံးချတာက ဖရက်ဒရစ်တေလာရဲ့ သိပ္ပံနည်းကျစီမံနည်းပညာပါ။ အဲဒီနည်းနဲ့ အလုပ်တွေကို အစိတ်အပိုင်းအသေးလေးတွေဖြစ်အောင် ခွဲခြမ်းပြီး၊ လွယ်လွယ်လုပ်နိုင်အောင် စီမံလိုက်တော့ အလုပ်သမားတွေက လွယ်လွယ်လုပ်တတ်သွားပါတယ်။ “ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းမှာ တိုးတက်လာတာက “လေ့ကျင့်ပေးခြင်း” ပါ။ ဂျပန်တွေက ဒီလေ့ကျင့်ပေးခြင်းကို ဦးယူလိုက်တယ်။ အနှစ် နှစ်ဆယ်ကြာတော့ ကိုးရီးယားတွေက သူတို့အလုပ်သမားတွေကို လေ့ကျင့်ပေးပြီး ကမ္ဘာကြီးမှာ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ခဲ့တယ်။

၁၉၂၀နဲ့ ၁၉၃၀ ကြားမှာ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်ကို ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ဖြစ်စဉ်ကြီးရဲ့ နေရာတော်တော်များများမှာ အသုံးချနိုင်ခဲ့တယ်။

“ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း” (Decentralization) သဘောထားကြောင့် ကြီးခြင်းရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးနဲ့ သေးငယ်ခြင်းရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးနှစ်ခုကို တစ်ပြိုင်နက် ရအောင်လုပ်နိုင်ခဲ့ကြတယ်။

စာရင်းကိုင်ပညာ (Accounting) ဟာ စာရင်းထားသို့ခြင်း (Bookkeeping) အဆင့်မှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းနှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်းအဆင့်သို့ ရောက်လာတယ်။

စာရင်းအင်းဗေဒ (Statistics) ကိုလည်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုဖို့ (Definition)၊ အဖြေထုတ်ဖို့

(Diagnosis) အသုံးချလာနိုင်တယ်။

အရောင်းအဝယ်ပညာ (Marketing) ဆိုပြီး လည်း ဖြန့်ချိခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း (Distribution & Selling) မှ နေပြီး ပညာရပ်တစ်ခုအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တယ်။ စီမံမှုဆိုင်ရာ နည်းနာအသစ် တီထွင်ပြုပြင်မှုတွေကြောင့် အဲဒီပညာရပ်တွေ ဖြစ်လာပါသတဲ့။ တီထွင်သူတွေကတော့ အိုင်ဘီအမ်မှ သောမတ်ဝပ်ဆန်၊ ဆီးယားက ရောဘတ်ဝုဒ်၊ ဟားဘတ်က အယ်လ်တန်မေယိုးစသည်ဖြင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီစီမံမှုအတက်၊ တီထွင်ပြောင်းလဲမှု အားလုံးဟာ “ပညာကို အလုပ်မှာတင်ယက်တာ စံနစ်နဲ့ သတင်းကို မျက်မှန်းရမ်းဆမှုနှင့် အထင်အတွေးမှာအစားထိုးတာ” များ ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဖရက်ဒရစ်တေလာ ပြောခဲ့တဲ့စကားလုံးကို အသုံးပြုရလျှင်တော့ “ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်ကိုင်ခြင်းကနေပြီး စမတ်ကျကျ လုပ်ကိုင်ခြင်း” ကို ပြောင်းတာဖြစ်ပါသတဲ့။ (Working Harder is replaced with working smarter.)

ဒီစီမံမှုအတတ်ကြောင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို လိပ်ကန်ကနိုင်တာတဲ့။ (တကယ်က ဂျာမန်တွေက ဗျူဟာနေရာမှာ ပိုသာသတဲ့။) စီမံတတ်မှုကြောင့် အမေရိကန်လူဦးရေဟာ စစ်ဖြစ်နေတဲ့ နိုင်ငံတွေ အားလုံးပေါင်းလူဦးရေရဲ့ ငါးပုံ တစ်ပုံသာရှိပေမယ့် တပ်သားဦးရေကျတော့ သူတို့နည်းတူဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့သတဲ့။ စစ်လက်နက်ပစ္စည်းကျတော့ သူတို့ အားလုံးပေါင်းထက် ပိုထုတ်နိုင်သတဲ့။ သိပ်ဝေးလံတဲ့ တရုတ်၊ ရုရှား၊ အိန္ဒိယ၊ အာဖရိကစစ်မြေပြင်ကို

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

လည်း အရောက်ပို့နိုင်ခဲ့သတဲ့။ အဲဒါကြောင့်မို့ စစ်ကြီးလည်းပြီးရော ကမ္ဘာကြီးဟာ စီမံတတ်မှ ဖြစ်မယ်လို့ သိလာသတဲ့။ စီမံတတ်တယ်ဆိုတာ ပညာရပ်၊ သင်ယူလို့ရတယ်လို့ သဘောပေါက်လာ ကြသတဲ့။ စစ်ပြီးလို့ စီးပွားရေးမှာ ထိပ်ရောက်တဲ့ နိုင်ငံတိုင်းဟာ စီမံမှုပညာကို တတ်အောင်လုပ်တဲ့ နိုင်ငံတွေချည်းပဲတဲ့။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပြီးတဲ့အခါ စီမံမှုပညာဟာ စီးပွားရေးနယ်ပယ်တစ်ခုတည်း၊ ဘောင်ကျဉ်းကျဉ်း ထဲမှာ ရပ်မနေတော့ဘဲ လူတွေစုပေါင်းလှုပ်ရှားတဲ့ နယ်ပယ်တိုင်းကို ရောက်ရှိလာခဲ့ပါတယ်။ အမေရိက မှာဆိုရင် ဆေးရုံတွေ၊ တက္ကသိုလ်တွေ၊ အနုသုခုမ အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းတွေ အကုန် လုံးက စီမံခန့်ခွဲမှုပညာရပ်ကို အသုံးပြုကြပါတယ်။ အမှန်ကတော့ အမြတ်ယူတဲ့ အဖွဲ့ အစည်းဖြစ်ဖြစ်၊ အမြတ်မယူတဲ့ ကုသိုလ်ဖြစ် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းမဆိုရဲ့လုပ်ဆောင် မှုတွေဟာ အတူတူပါပဲ။ မှန်ကန်တဲ့ ပေါ်လစီချမှတ်၊ လူတွေကို ပျိုး ထောင်၊ အလုပ်ဖြစ်မြောက်မှုကို တိုင်းတာ၊ ဈေးကွက် ထဲကို ရောက်အောင်ပို့၊ ဒါတွေပါပဲ။

စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုတာ ဘာလဲ။

စီမံမှု နည်းပညာဆိုတာ ဘာပါလဲ။ ဆေးမြီး တို့၊ ပရိယာယ်ဝေဝင်တွေလား။ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် တွေမှာ သင်ယူရတဲ့ ဝေဘန်စိစစ်ရတဲ့ နည်းနာတွေ

လား။ သာမိုမိတာနဲ့ ခန္ဓာဗေဒဟာ ဆရာဝန်တွေ အတွက် အရေးကြီးသလို အရေးကြီးတာတော့ အမှန်ပါပဲ။ စီမံနည်းပညာဆိုတာ အောက်ပါ ဥပဒေသတွေ ပေါင်းစည်းထားတဲ့ပညာပါ။

(၁) စီမံမှုပညာဟာ လူတွေအကြောင်း ပညာဖြစ်တယ်။ အဲဒီပညာဟာ လူတွေကို စုစည်း ပေါင်းစပ်ပြီး အလုပ် လုပ်လို့ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးတဲ့ အတတ်၊ အင်အားတွေကို ထိရောက်အောင်သုံးပြီး အားနည်းချက်တွေကို ပြေပျောက်စေတဲ့အတတ် ဖြစ်တယ်။

အဖွဲ့အစည်းတိုင်းမှာ အဲဒါကြောင့် ဒီအတတ် ဟာ အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်လာတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တတွေ အကုန်လုံးဟာ အဖွဲ့အစည်းတွေမှာ အလုပ် လုပ်နေကြရတာ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းဟာ ကြီးချင်ကြီး၊ ငယ်ချင်ငယ်၊ အမြန်အစွန်းယူချင်ယူ၊ ကုသိုလ်ဖြစ် လုပ်ချင်လုပ်၊ လူတိုင်း အဖွဲ့လိုက် အလုပ် လုပ်နေ ကြတာ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်းဘဝဟာ “စီမံခန့်ခွဲမှု” အပေါ်မှာ တည်မှီ နေပါတယ်။ လူ့လောကကို ကျွန်တော်တို့ ဘယ် လောက် အကျိုးပြုနိုင်၊ အကျိုးမပြုနိုင်ဆိုတာလည်း ကျွန်တော်တို့ အလုပ် လုပ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းရဲ့ စီမံ အုပ်ချုပ်မှုအပေါ်မှာ မူတည်တော့တာပေါ့ ။

(၂) စီမံမှုအတတ်ဟာ လူတွေကို ပေါင်းစည်း အလုပ်လုပ်တဲ့အတတ် ဆိုတော့ လူတွေရဲ့ ဓလေ့ ထုံးတမ်း (Culture) ကိုလည်း နားလည်ရမယ်။ မန်နေဂျာမှန်သမျှ လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ ဂျာမန်-အင်္ဂလန်-အမေရိကန်-ဂျပန်-ဘရာဇီး ဘယ်မှာဖြစ်ဖြစ်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အတူတူပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုလုပ်သလဲဆိုတော့ မှာတော့ ကွဲပြားသွားပါတယ်။ တတိယကမ္ဘာမှာ အလုပ် လုပ်တဲ့ မန်နေဂျာဟာ တတိယကမ္ဘာရဲ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ၊ သမိုင်းယဉ်ကျေးမှုစတာတွေကို သိရမယ်။ အဲဒီအချက်တွေကို စီမံခန့်ခွဲမှုမှာ သုံးရမယ်။ ဂျပန်ရဲ့ စီးပွားရေးမှာ အောင်မြင်မှုနဲ့ အိန္ဒိယရဲ့ နောက်ကျမှုရဲ့ ခြားနားချက်တစ်ခုက ဂျပန်မန်နေဂျာတွေက စီမံမှုနည်းအတတ်ကို တင်သွင်းပြီး သူတို့ ရေမြေမှာ စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့၊ ကြီးထွား အပင်ဖြစ်စေခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၃) ဘယ်အဖွဲ့ကအစည်းမဆို တူညီတဲ့ပန်းတိုင် ကူညီတဲ့တန်ဖိုးထားမှု ရှိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေ မရှိလျှင် ဒါဟာ မဖွဲ့အစည်းမဟုတ်၊ ဝရုန်းသုန်းကား လူအုပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်း၊ ကုမ္ပဏီ၊ ကော်ပိုရေးရှင်းမှာ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ရည်ရွယ်ချက် ရှိရမယ်။ အဲဒီရည်ရွယ်ချက်ဟာ အားလုံး နည်းလည် အောင် ရိုးရှင်းနေရမှာဖြစ်သလို စိတ်ကူးယဉ်လို့ ရအောင်လည်း ကြီးမားရမယ်။ အဲဒီကြံရွယ်ချက် ပန်းတိုင်ကို ရှင်းလင်းနေအောင်လုပ်၊ အဖွဲ့ဝင်တိုင်း သိအောင်လုပ်၊ ထပ်တလဲလဲ မမေ့အောင် လုပ်နေရမည်။ **တကယ်တော့ မန်နေဂျာရဲ့ ပထမဆုံး အလုပ်ဟာ အဖွဲ့ရဲ့ရည်ရွယ်ချက်၊ တန်ဖိုး သတ်မှတ်ချက်နဲ့ ပန်းတိုင်ကို တွေးတောကြံဆ၊ ဖော်ထုတ်၊ နမူနာပြုခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။**

(၄) လိုအင်တွေ၊ လိုအပ်ချက်တွေ ပြောင်း တာနဲ့အတူ မန်နေဂျာဟာ သူ့လူတွေကို ကြီးပြင်း လာစေဖို့၊ တိုးတက်လာစေဖို့လည်း လုပ်ရမယ်။

ဘယ်အဖွဲ့အစည်းမဆိုဟာ အမြဲတမ်း ကိုယ့်ဟာ ကိုယ်လည်းသင်၊ သူများကိုလည်း သင်ပေးတဲ့ အဖွဲ့တွေ ဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ လေ့ကျင့်ခြင်း၊ သင်ကြားခြင်းကို အဆင့်တိုင်းမှာ ထည့်သွင်း တည်ဆောက်ရမတဲ့။ ဘယ်တော့မှမဆုံးတဲ့ လေ့ကျင့် ခြင်း၊ သင်ကြားခြင်းတဲ့။

(၅) အဖွဲ့အစည်းတိုင်းမှာ ကျွမ်းကျင်မှု မတူညီ၊ ပညာရပ်ခြင်းလည်း မတူညီဘဲ၊ လူတွေ ဟာဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အလုပ်အမျိုးမျိုး လုပ်နေကြရ ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် “ဆက်သွယ်မှု” (Communication) အပေါ်မှာ အဖွဲ့ကို တည်ဆောက်ယူ ရတယ်။ “**တစ်ဦးခြင်း တာဝန်ယူမှု (Responsibility) အပေါ် တည်ဆောက်ယူရပါတယ်။** အဖွဲ့ဝင် တိုင်းဟာ အဖွဲ့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ပေါက်မြောက်ဖို့ ကိုယ်ဘာလုပ်နေတယ်ဆိုတာ ကိုယ်သိရမှာဖြစ်သလို၊ တစ်ခြားသူတွေကလည်း သူလုပ်နေတာကို သူ သိရမယ်။ နားလည် နားလည်ရမယ်တဲ့။ အဖွဲ့ ရည်ရွယ်ချက်အောင်မြင်ဖို့ ဘောင်ထဲမှာ ကိုယ် လိုတာ သူလုပ်ပေး၊ သူလိုတာလည်း ကိုယ်လုပ်ပေး နိုင်အောင်၊ ဘယ်သူက ကိုယ့်ဆီက ဘာမျှော်မှန်း တယ်ဆိုတာ သိထားရမယ်တဲ့။

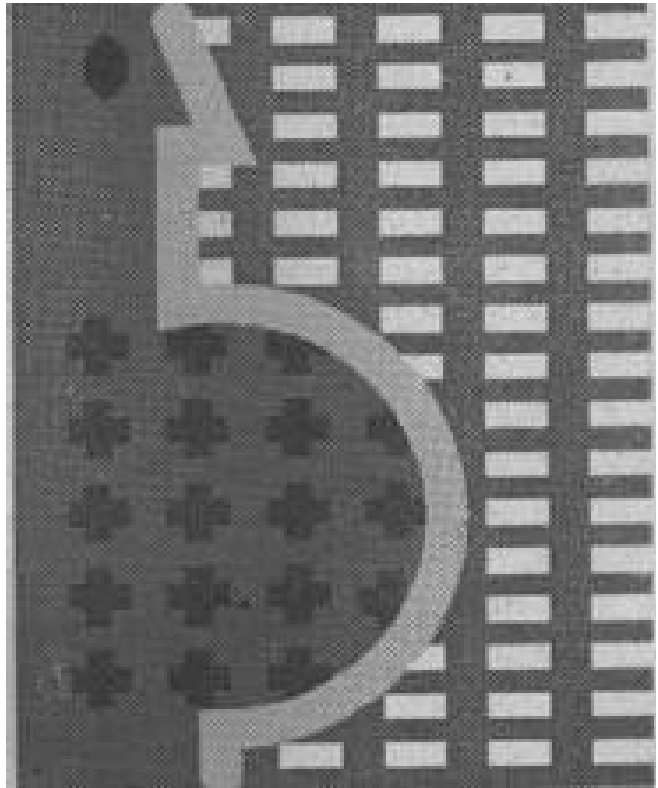
(၆) “ အမြတ်အစွန်း ” ဟာ မန်နေဂျာရဲ့ လုပ်ရပ်ကိုတိုင်းတာတဲ့ ပေးတံဖြစ်သော်လည်း၊ ထို ပေးတံတစ်ခုတည်း မလုံလောက်ပါ။ ဈေးကွက်ထဲက ထိုကုမ္ပဏီ၏ အခြေအနေ၊ တီထွင်မှု၊ ထုတ်လုပ် နိုင်မှု၊ လူအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ကုန်ပစ္စည်း အရည်အသွေး စသည့်အချက်များလည်း လိုအပ်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်း သေမသွားရန်၊ ရပ်တည်နိုင်ရန် အထက်ပါအရည်အချင်း အားလုံးလိုအပ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့်

ထိုအချက်အလက်များရှိ/မရှိ ဆန်းစစ် နေရပါမယ်။
အဖွဲ့အစည်းတိုင်းမှာ ဆန်းစစ်သောပေတံများကို တပ် ဆင် ထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

(၇) အရေး အကြီးဆုံး သတိပြုစရာကတော့ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းမဆိုရဲ့ အောင်မြင်မှု ရလဒ်ဟာ အပြင်ဘက်မှာပဲရှိတယ်ဆိုတဲ့အချက်ကို သတိပြုဖို့ပါ။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုရဲ့ ရလဒ်ဟာ ကျေနပ်တဲ့ဖောက်သည်။ ဆေးရုံတစ်ရုံရဲ့ ရလဒ်ဟာရောဂါ ပျောက်သွားတဲ့လူနာ။ စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းရဲ့ ရလဒ်ဟာ အလုပ်လုပ်တတ်အောင် တတ်မြောက် သွားတဲ့ ကျောင်းသားဖြစ်ပါတယ်။ **ရလဒ် (Re-sults) တွေဟာ အဖွဲ့ရဲ့အပြင်မှာရှိပါတယ်။ စရိတ် (Cost) တွေပဲ အဖွဲ့ရဲ့အတွင်းမှာ ရှိပါတယ်။** ဒီအချက်ကို သဘောပေါက် တဲ့ မန်နေဂျာ တွေဟာ အောင်မြင်တဲ့မန်နေဂျာ၊ အောင်မြင်တဲ့ စီမံခန့်ခွဲသူ ဖြစ်မှာ တွေ့နိုင်ပါ။

စီမံမှုလစ်ဘရယ်အတတ်ပညာ (Liberal An)

စီမံမှုအတတ်ဟာ လုပ်ဆောင်ချက်နဲ့ အသုံး
ချမှု (Action & Application) ပါဝင်တယ်။
သူ့အတွက် စမ်းသပ်ချက်ဟာ ရလဒ်ဖြစ်တယ်။
ဒါကြောင့် ဒီစီမံမှုအတတ်ကို နည်းပညာလို့ ခေါ်နိုင်
ပါတယ်။ ဒီစီမံမှုအတတ်ဟာ လူတွေ၊ တန်ဖိုးထားမှု
တွေ၊ ရှင်သန်မှုတွေ၊ ကြီးထွားမှုတွေနဲ့လည်း
ဆက်စပ်နေပြန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူမှုရေးဗေဒ
(Humanity) ဖြစ်နေပြန်တယ်။ ဒီအတတ်ဟာ
လူ့သဘာဝနဲ့ လုံးဝနီးနွယ်တယ်။ လူ့မနောရဲ့
အကောင်းအဆိုး ပါဝင်ပတ်သက်နေပါတယ်။

စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းပညာကို လစ်ဘရယ်
အတတ်ပညာလို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။ လစ်ဘရယ်
ဖြစ်တယ်လို့ပြောတာက ဒီအတတ်ပညာက ပညာရဲ့
သဘောသဘာဝ၊ ဗဟုသုတ၊ ဆင်ခြင်တတ်မှု
ခေါင်းဆောင်မှုစတာတွေ အကြုံးဝင်လို့၊ အတတ်
ပညာ (Art) လို့ ခေါ်ရတာက အလေ့အကျင့်၊
အသုံးချမှု၊ နိဿရည်းဖြစ်လို့၊ မန်နေဂျာတွေဟာ
“လူမှုသဘာဝသိပ္ပံပညာရပ်” တွေဖြစ်တဲ့ စိတ်ပညာ
ဒဿနပညာ၊ စီးပွားရေးပညာ၊ သမိုင်းနှင့် နိတိ
ပညာရပ်တွေက သဘောသဘာဝတွေနဲ့ အချက်
အလက်တွေကို ယူငင်သုံးစွဲကြရတယ်။ ဒါပေမယ့်
သူတို့ တကယ်အာရုံစူးစိုက်ရတာက “ထိရောက်မှု
နဲ့ ရလဒ်” effectiveness & result) အပေါ်မှာ
ဖြစ်ပါတယ်။ လူ့နာတစ်ယောက်ကို ပျောက်အောင်
ကုတာ၊ ကျောင်းသားတစ်ယောက်ကို တတ်အောင်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

သင်တာ၊ တံတားတစ်ခု တည်ဆောက်တာ၊ ကျွန်ုပ်တို့အနုထည် ဒီဇိုင်းလုပ်ပြီး ရောင်းတာ၊ ထိရောက်ရပါတယ်။ ထိအောင်၊ ရောက်အောင် လုပ်တတ်ရပါတယ်။

(မှတ်ချက် ။ ။ ဒေါက်တာ ဦးခင်မောင်ကြွယ် ဆိုတာ ပင်စင်စား ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် က စီမံခန့်ခွဲမှုဌာနမှူးဖြစ်ပါတယ်။ "Management" ဆိုတဲ့အင်္ဂလိပ်စကားလုံးကို ဘာသာပြန်တဲ့ မြန်မာစကား စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုတာ အင်မတန်ကောင်း တယ်လို့ ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ အစီအမံပြုတယ်၊ ခန့်အပ်တယ်၊ ခွဲခြမ်းပြီးလုပ်စေတယ် စတဲ့ အဓိပ္ပာယ် တွေ အကျုံးဝင်လို့ဆိုပြီး ရှင်းပြပါတယ်။

အရင်ခေတ်က ကျွန်တော်တို့ပြည်ကို (a case of mismanagement) စီမံမှု ညံ့ဖျင်းသော ကိစ္စရပ်တစ်ခုလို့ အမည်တပ်ခံရတာကို သတိရ ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတွေ စီမံတတ်အောင် ကြိုးစားသင်ကြပါလို့ နှိုးဆော်ချင်ပါတယ်။) □

ကျမ်းကိုး - New Realities

အချိန်ကြောင်း ပေးစာ

ကိုညို/ကိုတင်မောင်သန်း

ပေး စာ အခန်းဖွင့်လို့ ဒီလိုရေးခွင့်ရတဲ့ အဲဒီ အခန်းလေးဟာ တံခါးပေါက်တစ်ခု ဖြစ်လို့ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ အချိန်အကြောင်း ဆွေးနွေး ချင်တာနဲ့ စာရေးလိုက်တာပါ။

အချိန်ရဲ့ တန်ဖိုးဟာ အပြောင်းအလဲ ရှိပါတယ်။ လူတစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီမှာ အချိန်ကို အကျိုးရှိရှိ အသုံးချသလောက်သာ အချိန်ဟာ တန်ဖိုးရှိတာပါ။ သူ့အတိုင်းတိုင်းဖြင့် အချိန်ရဲ့ တန်ဖိုးဟာ အဖိုးတန်မနေပါဘူး။ အချိန်ဟာ လူပေါ်မှာ မှုတည်နေပါတယ်။

ထိရောက်မှု (Effectiveness) တို့၊ စွမ်းဆောင်ရည် (Efficiency) တို့ စဉ်းစားလာတဲ့အခါ အချိန်ဟာ အရေးကြီးလာပါတယ်။

အရင်တုန်းက အလုပ်သမားကောင်းဆိုတာ အလုပ်ချိန် အရှည်ကြီး လုပ်ရတဲ့ အလုပ်သမား (Long hours) ဖြစ်ပြီး အခုတော့ပိုပြီး ထိရောက်စွာ အလုပ်လုပ်နိုင်တဲ့ (Productive) အလုပ်သမားပါ။ အချိန်ကို ချဲ့လိုက်နိုင်ဖို့အတွက် ကျွမ်းကျင်မှု၊ တီထွင်မှုတို့ စက်ကောင်းကောင်း၊ အလုပ် ပတ်ဝန်းကျင် ကောင်းကောင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုကောင်းကောင်း

လုပ်လာကြပါတယ်။ အခုခေတ် အလုပ်သမား
ကောင်းဆိုတာ တီထွင်တတ်တဲ့၊ ထိထိရောက်ရောက်
အလုပ်လုပ်တတ်တဲ့ လူဖြစ်ပြီး သူဟာ အနားယူတတ်
တဲ့ အပန်းဖြေတတ်တဲ့သူ၊ သူ့ကိုယ်သူ ပြန်အား
ဖြည့်ဖို့ အချိန်ရိုပြီး (Recharge Himself)
အကြံဉာဏ်သစ်တို့နှင့် နီးထလာတဲ့သူလို့၊ အလုပ်
သမားကောင်း သတ်မှတ်ချက်များ ပြောင်းလဲသွား
ပါပြီ။

အရေအတွက် ထုတ်လုပ်ရေး (Mass Pro-
duction) စနစ်အတွက်သာ နေ့ရော၊ ညရော
အချိန်ရှည်ကြာ အလုပ်သမားဟာ အလုပ်သမား
ကောင်းဖြစ်ပါတယ်လို့ ကိုးရီးယားက တင့်ကား
ထုတ်လုပ်ရေးအစနစ် (TANKISM) တီထွင်သူ
BAESON HOON က ပြောပါတယ်။
ဆိုလိုချင်တာက ရုံးမှာအချိန် အကြာကြီး ထိုင်လုပ်
တိုင်းလည်း (အလုပ်မပြီးရင်) အီလေးဆွဲနေကြရင်
မထူးပါဘူးလို့ ပြောချင်တာပါ။ အချိန်နဲ့ မတိုင်းဘဲ
ရလဒ်နဲ့ တိုင်းကြဖို့ပါ။ (Result-oriented)

အချိန် အဖိုးတန်ကြောင်း
ခင်ဗျားက အချိန်ကို တွက်ပြလိုက်တဲ့
အခါ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကတော့
တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ကြီး ခံစားလိုက်
ရတယ်။ “အချိန်နှင့် ဒီရေသည်
လူကိုမစောင့်” တို့ကတော့ ငယ်ငယ်
ကတည်းက တွက်ပြခဲ့ကြတဲ့ တန်ဖိုး
တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာဝန်ကြီးဆီမှာ တန်းစီ
ထိုင်စောင့်ကြရင်းနဲ့ ကုန်ခဲ့ရတဲ့အချိန်တွေ၊ မီးရထား

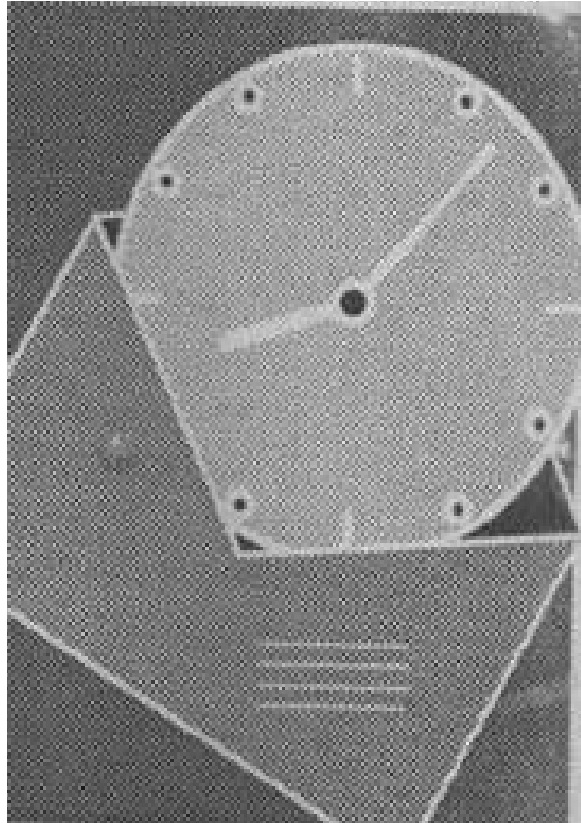
ရုံးမှာ အချိန်အကြာကြီး ထိုင်
လုပ်တိုင်းလည်း (အလုပ်မပြီး
ရင်) အီလေးဆွဲနေကြရင် မထူး
ပါဘူးလို့ ပြောချင်တာပါ။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

စောင့်ရင်းနဲ့ ကုန်ခဲ့ရတဲ့ အချိန်တွေကို ခင်ဗျားက တွက်ပြလိုက်တော့ ကိုယ့် ဆီက အချိန်တွေထွက်ပြေး သွားကြပြီလား။ ဘယ်လို လုပ်ကြမလဲ။ ကျွန်တော် တို့ဘာများတတ်နိုင်ကြပါ သလဲ။

ကိုယ်စီမံနိုင်တာနဲ့ ကိုယ်မစီမံနိုင်တာ (Controllable & uncontrollable) နှစ်မျိုးပဲ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်ကျောင်း နေတုန်းက ကျွန်တော့်ရွာကနေ မုံရွာမြို့ကို ကားစီးပြီး ကျောင်းသွားရပါတယ်။

ခရီးက ရှစ်မိုင်သာသာ သိပ်မဝေးလှပေမယ့် ကားက လမ်းမှာ ဟိုမှာရပ်၊ ဒီမှာရပ်၊ ဟိုမှာလူတင်၊ ဒီမှာပစ္စည်းတင်နဲ့ တစ်နာရီလောက် အချိန်ကုန်သွားရပါသည်။ အသွား အပြန်ဆိုရင် တစ်နေ့နှစ်နာရီလောက် လမ်းပေါ်မှာ ကျွန်တော့်အချိန်တွေ ကုန်သွားရပါတယ်။ ကျွန်တော်ကားပေါ်မှာ စာဖတ်တာပါပဲ။ စက္ကူစုတ်ပေါ်မှာ လူကြီးသူမ အဆိုအမိန့်တွေ ကဗျာတွေ၊ စာတွေ ရေးပြီး ထိုင်ဖတ်။ အိတ်ထဲထည့်ထား။ လမ်းမှာ ပြန်ဖတ်။ အကျိုးရှိအောင် သုံးတဲ့အခါ ကျွန်တော့် အချိန်တွေ ကျွန်တော် ပြန်ရပါတယ်။ ကားကြီး နှေးကွေးတာ ကား ခဏ ခဏ ရပ်တာဟာ

ကျွန်တော်ရဲ့ စီမံနိုင်မှု နယ်ပယ် အပြင်ဖက်မှာ ရှိနေပါတယ်။ ခင်ဗျားပြောတဲ့ (Circle of Influence) ကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် ချဲ့ထွင်ဖို့ ကြိုးစားကြဖို့ပါပဲ။ ရထားစောင့်ရင် စာဖတ်၊ ဆရာဝန်စောင့်ရင်း စာဖတ်ကြည့်ပေါ့ဗျာ။ အရင်ကရှိတဲ့ တိကျတဲ့ အချိန်စနစ်ကြီးကတော့ တိုင်ပြည်တိုးတက်လာတဲ့အခါ ပြန်ရောက်လာမှာပါ။ မရောက်လာခင်မှာ ငါ့အချိန်တွေ ကုန်ပါမကောလို့ တင်းကြပ်လေးလံတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲမှု မဖြစ်အောင် လူတွေကို တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်း (Responsibility = Response + Ability) ရှိစေချင်တဲ့ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖြစ်စေချင်တဲ့ စေတနာအရ ကျွန်တော် ရေးမိတာပါ . . . ။

အထက်ပါ အချိန်အကြောင်း ပေးစာမှာ “သင့်ဘဝ” တွင် ကျွန်တော် ပထမဆုံး စရေးသော စာဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ အလွန်တင်းကြပ် နေပါသည်။ လုပ်ချင်တာတွေ မလုပ်ရသဖြင့် အကျဉ်းကျသကဲ့သို့ ခံစားနေရသော အချိန် ဖြစ်ပါသည်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ်တွေးရလုပ်ရတာကို အလွန်တောင့်တနေချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပေးစာတွင် “အချိန်ဆိုတာလည်း ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။” အယူအဆမျိုး ရေးလိုက်ပါသည်။

ပြောပြောင်းသော အချိန်စနစ် (Flexi-time System) တိုင်းပြည်တော်တော်များများမှာ ရှိပါသည်။ ထို “ပြောပြောင်းသောအချိန်” ကို ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှာ ပထမဆုံး စတင်ကျင့်သုံးပါသည်။ အောက်ပါ

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်ချိန်ကို နှစ်ပိုင်းခွဲ
ပါသည်။

(၁) အလုပ်သမား အားလုံးရှိရမည့် ပုံမှန်
အချိန် (ဥပမာ - နံနက် ၁၀နာရီမှ နေ့လည်
၂နာရီ)

(၂) ပြောပြောင်းသော အချိန်(ဝါ) ညှိနှိုင်းသော
အချိန် (ဥပမာ နံနက် ၈နာရီမှ ၁၀နာရီ၊ နေ့ ၂နာရီမှ
ည ၈နာရီ)

အောက်ပါစည်းကမ်းများကို သတ်မှတ်
ထားပါသည်။ ထို စည်းကမ်းဘောင် အတွင်း၌ ပြော
ပြောင်းသော အချိန်စနစ်ကို လုပ်ဆောင်ပါသည်။

(၁) အလုပ်သမားတိုင်း သတ်မှတ်ထားသော
အလုပ်ချိန်စုစုပေါင်း မည်ရွေ့မည်မျှကို ပြည့်မှီအောင်
လုပ်ရမည်။

(၂) မည်သူမျှလည်း (တစ်နေ့ အလုပ်ချိန်)
၁၀နာထက် မကျော်ရ။

ထိုစနစ်အောက်တွင် အလုပ်သမားများသည်
သူ့အလုပ်ချိန်ကို သူနှင့်ကိုက်ညီအောင် ညှိနှိုင်းသွား
ပါသည်။ ဘတ်စ်ကားကြပ်ချိန်ကို ရှောင်နိုင်၊ မိသားစု
အတွက် ပေးရမည့်အချိန်နှင့်လည်း ချိန်ကိုက်၊
ညကျောင်း၊ ကွန်ပျူတာကျောင်းတက်ရမည့် အချိန်
နှင့်လည်း အလုပ်မပျက်ညှိနှိုင်းသွားပါသည်။

ကျွန်တော်မဲ့ရွာဆေးရုံမှာ ထိုစနစ် ဆန်ဆန်
ကျင့်သုံးဖူးပါသည်။ ကျွန်တော့်ဝန်တွင် စတပ်(ဖ်)
နပ်(စ်) တစ်ယောက်၊ ယောက်ျားသူနာပြုတစ်
ယောက်၊ အကူသူနာပြုတစ်ယောက်နှင့် ကွန်ပေါင်
ဒါ တစ်ယောက်သာရှိပါသည်။ ဝမ်းဆွဲဆရာမတစ်

ယောက်ကို ညမှာ စောင့်ရန်ငှားရပါသည်။ အင်ပေးရှင့် (ဆေးရုံတက်လူနာ)မှာ ၃၀ပတ်ဝန်းကျင် ခန့် အမြဲရှိပါသည်။ ဒီလူနာတွေနှင့် ကျွန်တော့် တပည့်တွေ နေ့ရော၊ ညရော ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် အလုပ်လုပ်နိုင်အောင် ကျွန်တော် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ။ ခွဲစိတ်ခန်းဝင်ရမည့်နေ့များတွင် သူတို့ကို မနက် (၇) နာရီ ဆေးရုံအရောက် အလာခိုင်း ရပါသည်။ ညနေ စောစောပြန်လျှင်ပြန်ပေါ့။ ညကိုးနာရီခန့် ကျွန်တော် တစ်ခေါက်လာကြည့်ချိန် တစ်ယောက် ရှိလျှင် တော်ပါပြီ။ ကြားနေများလည်း ဝင်ထဲမှာ အနည်းဆုံး တစ်ယောက်ရှိရမည်။ အရေးကြီးသော အခါ အီမာဂျင်စီ အရေးပေါ်ရှိသောအခါ အားလုံး လာရမည်။ ကျန်တဲ့ အချိန်တွေတော့ ညှိနှိုင်းကြပေါ့။ လယ်နှယ့်လုပ်မလဲ။ အရေးပေါ်က ခဏခဏရှိ၍ စနေ၊ တနင်္ဂနွေလည်း ခမျာများ အားရရွာတာ မဟုတ်ပါ။ အများသတ်မှတ်သလို အချိန်ကို အတိ အကျ သတ်မှတ်၍ (Fixed Time) မနက်(၈) နာရီမှာ ရောက်ရမည်။ ညနေ(၅)နာရီမှ ပြန်ရမည်ဟု ကျွန်တော် မလုပ်နိုင်ပါ။

အရည်အသွေးရှိရှိ၊ တနည်းအားဖြင့် ငြူငြူစူစူ မျက်နှာရှစ်ခေါက်ချိုး မလုပ်ဘဲ၊ သူတို့ လူနာကို ကြည့်စေချင်လျှင် ကျွန်တော်သူတို့ အချိန်နှင့် ညှိရပါလိမ့်မည်။ စစ္စတာက ကျွန်တော့်လူတစ်ချို့ နောက်ကျတယ်။ ဘာညာပြောလျှင် ကိစ္စမရှိ။ ပြဿနာရှိလျှင် ကျွန်တော် တာဝန်ယူမည်ဟု တားထားလိုက်ပါသည်။ စစ္စတာကြီး၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီး စသည်က အချိန်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှေးယခင်ကဘောင်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

(Old Paradigm) ကိုသာ နားလည်ပါသည်။

* အချိန်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပြဿနာ (Paradox of time) ကို ဆက်ရေးပါရစေ။
အချိန်ဟာ ငွေဖြစ်၍ ငွေရရန် အချိန်ကို ရောင်းကြရပါသည်။ အိုဗာတိုင် (အချိန်ပို) လုပ်ကြရပါသည်။ အချိန်ပိုလုပ်ရသောကြောင့် ငွေပိုငွေလျှံလေး သုံးနိုင်ကြပါသည်။ သူတို့တိုင်းပြည် တွေမှာတော့ “အလုပ်လုပ်ပြီးတော့ သုံးပစ်” (Work & Spend) သည့် ဓလေ့တစ်ခု ဖြစ်ထွန်းနေပါပြီ။ တကယ့် တကယ်မှာ အမေရိကန် အလုပ်သမား သုံးပုံတစ်ပုံဟာ ပုံမှန် အချိန်အတိုင်း အလုပ်လုပ်လျှင် ငွေသုံးနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘဲ။ အင်္ဂလန်မှာလည်း ထို့အတူပါပဲတဲ့။ အိုဗာတိုင်လုပ်မှ စားနိုင်၊ သုံးနိုင်တာကြောင့် အိုဗာတိုင်လုပ်တဲ့အကျင့် ဖြစ်နေပါပြီတဲ့။

အရင်ကရှိတဲ့၊ တိကျတဲ့ အချိန် စနစ်ကြီးကတော့ တိုင်းပြည်တိုင်းတက်လာတဲ့အခါ ပြန် ရောက်လာမှာပါ။

အချိန်ဟာ ထူးဆန်းသော ပစ္စည်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့က အချိန်ရရန်၊ တနည်းအားဖြင့် အချိန်လောက်ငှရန် ငွေကိုသုံးကြ၍ အချို့က ငွေရရန် အချိန်ကိုသုံးကြပါသည်။

အလုပ်ရှုပ်သော ချမ်းသာသူများက ငွေကိုသုံး၍ သူတို့အချိန်ကို စုကြပါသည်။ ဥပမာ . . ထမင်းချက်ရန် အချိန်မသုံးတော့၊ အမြန်စားသောက်စရာ (Fast Food) ဝယ်စား။ ရုံးမှာ အလုပ် လုပ်နိုင်ရန် ထိုအချိန်ရရန် ကလေးကို ကလေးထိန်းနှင့်ထား။ ဘတ်စ်ကားအစား တက်စီသို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်ကား၊ တတ်နိုင်သူများ အချိန်မလောက်၍ ဝန်ဆောင်မှု

ကိုတာ

ဈေးကွက်ကြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ ဥပမာ- အမြန်စားစရာ ဆိုင်များ (Fast food chains) နေကလေးထိန်း ကျောင်းများ။

ငယ်စဉ်အခါ၌သာ ပညာရှာ လျှင် ပြောင်းလဲနေသောပညာ ရပ်များကို ဘယ်လိုအမှီလိုက် မလဲ။

အလုပ်မရှုပ်သော ချမ်းသာ သူများမှာတော့ ငွေကိုသုံး၍ အချိန်ဖြုန်းကြပါသည်။ ဥပမာ. ကလပ်များကိုသွား . . .။ ထို အကြောင်းကြောင့်လည်းဝန်ဆောင် မှုဈေးကွက်ကြီး ဖြစ်ပေါ်လာပြန်ပါ

သည်။ ဥပမာ-ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ဂေါက်ကွင်းများ။

လန်ဒန်မြို့ တောင်ပိုင်းက ကျောင်းတွေမှာ နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက် မရှိတော့ပါ။ “နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်” ဆိုတာ စာသင်ကျောင်းတွေပေါ် ကာစဉ် ကျောင်းသားများကို လယ်သိမ်းချိန် အိမ်မှာ ကူညီနိုင်ဖို့ လုပ်ထားတာပါတဲ့။ ယခုလယ် သိမ်းစရာ မရှိသဖြင့် နွေရာသီကျောင်းပိတ်စရာ မလိုတော့ပါ တဲ့။ “ငယ်စဉ်အခါ ပညာရှာ” ဆိုသည်မှာလည်း ပညာရေးကို အချိန်သတ်မှတ်ခြင်း (Fixed Time) ဖြစ်ပါသည်။ ယခု “တစ်သက်လုံးပင် ပညာသင်” ဖြစ်ဖို့ကောင်းပါပြီ။ ငယ်စဉ်အခါ၌သာ ပညာရှာလျှင် ပြောင်းလဲနေသော ပညာရပ်များကို ဘယ်လို အမှီလိုက်မလဲ။

ယခုခေတ်တွင် အချိန်မှာ လောက်ငှသည် ဟူ၍ မရှိလှပါ။ သို့သော် လူတွေဟာ အသက် ပိုရှည်လာပါသည်။ အချိန်စုရန် ပစ္စည်းကိရိယာများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများလည်း ပို၍ များလာပါသည်။ ဆိုလို

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

သည်မှာ “အချိန်တွေကတော့ ပိုများလာသည်။ သို့သော်ပို၍ မလုံမလောက် ဖြစ်လာသည့် ပြဿနာ တစ်ခု” ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့က အချိန်ဟူသော ပစ္စည်းကို ပြိုင်ဆိုင်စရာလက်နက် (Competitive Weapon) အဖြစ် သုံး၍ အမြန်နှုန်း (Speed) ဟူသော စကားကို တွင်တွင်ပြောကြပါ သည်။ အချိန်တိုတိုနှင့် အလုပ်ပြီးမှ စွမ်းဆောင် ရည် (Efficiency) ရှိသည် တဲ့။ **အချိန်ဟူသော ကုန် ပစ္စည်းမှာ စိတ်ကူးနှင့် တပ် ဆင်ထားသော ဈေးနှုန်း ကတ်ပြားကို ဖြုတ်ထား လျှင် ဝေးကြည့်၊ တွေး ကြည့် (Stand & Stare) ဖို့ အချိန်ပိုရမလား။ ဆိုလို သည်မှာ ဘဝတန်ဖိုးပိုရှိ လာမလား။ မြန်မာတို့ မှာတော့ ထိုပြဿနာ မျိုးမရှိလှပါ။ လက်ဖက် ရည်ဆိုင်တွေကို ကြည့်ပါ လား။**

အချိန်နှင့် ပတ်သက် ၍ ထူးဆန်းသော အကြောင်းအရာတစ်ခုလည်း ရှိပါသေးသည်။ ပင်စင်ယူပြီး အချိန်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်ပါသည်။ လူတစ်ယောက်သည် အသက် ၅၀- ၆၀ ခန့်တွင် ကျန်းမာရေးပုံမှန် ဖြစ်နေလျှင် **ရှင်အယ်ဘန်အထိ**

အသက်ရှည်လေ့ ရှိပါသည်။ အနှစ် နှစ်ဆယ်ခန့် ပင်စင်ယူပြီးအချိန် ရှိနေပါသည်။ အနှစ်နှစ်ဆယ် ဆိုသည်မှာ အများသိတော့မူကြည့်အတိုင်း ဘဝ၏ လေးပုံတစ်ပုံ၊ ကြီးပြင်းချိန်၏ သုံးပုံတစ်ပုံခန့် ရှိပါသည်။ အချန်နှင့် ပတ်သက်၍ တိကျပြီး တန်ဖိုးကို စဉ်းစားလေ့ရှိသော လူကြီးတော်တော် များများသည်ပင်လျှင် “ထိုအချိန်” အတွက် ပြင်ပြင် ဆင်ဆင် သိပ်မရှိကြပါ။ နည်းနည်းနောနော အချိန် ကြီး မဟုတ်ပါခင်ဗျား။ လူတွေအတွက် “ထိုအင်အား စု” ကြီးကို အသုံးချနိုင်လျှင် ကောင်းပါသည်။ “ဗမာအို ကျောင်းကြို၊ ကျောင်းကြား” ထက် ပို ကောင်းမလား။ ဘာသာတရားကို မေ့လျော့ရမည်ဟု ဆိုလိုရင်း မဟုတ်ပါ။ ✧

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အချိန်ကို စီမံခြင်း

စိတ် ကူးတွေ (ideas) တော်လောက် ပါပြီ။ အလုပ်သာလုပ်ကြစို့ဟု အေဘီဘီ (ABB) မှ ပါစီ ကပြောပါသည်။ အေဘီဘီမှာ အတော်ကြီးသော ကုမ္ပဏီကြီးဖြစ်ပါသည်။ တက်ကျမ်းတွေ ဖတ်ပြီး စိတ်အင်အားကြွလာသော်လည်း ထိုကြွလာသောအင်အားမှာ ဘာကို၊ ဘယ်လိုလုပ်ရမှန်း မသိသဖြင့် ခဏအကြာတွင် ငြိမ်သက်သွားသော အကြိမ်များကို ခင်ဗျားလည်း မကြာခဏကြုံရမည် ထင်ပါသည်။ အတွေးအသစ်ရခြင်း၊ စိတ်အင်အား တက်ခြင်းမှာ ကောင်းသော်လည်း၊ ဤမျှနှင့်မရပ်၊ တက်နေသောအင်အားနှင့် ဆက်လုပ်နိုင်ရန်မှာ နည်းကလေးများလိုပါသည်။ တွေးပါဟုပြောရုံမျှနှင့် ဟန်မကျ။ ဘယ်လိုတွေးသင့်သည်ဟု ပြောရမည်။ အချိန်အရေးကြီးသည်ဟု ပြောရုံမျှနှင့် အသုံးမကျလှ။ အချိန်ကို ဘယ်လိုသုံးသင့်သည်ဟု ပြောလျှင် ပိုကောင်းမည်ဟု စဉ်းစားမိသောကြောင့် ဤဆောင်ပါးကို ရေးပါသည်။ နည်းနာများမှာ စတီဖင်ကိုပေး၏ “ပထမလုပ်စရာရှိသည်ကို ပထမလုပ်” ဟူသော စာအုပ်မှနည်းများဖြစ်ပါသည်။ အချိန်စီမံခန့်ခွဲသော

ကိုတာ

နည်းများ (ဝါ) အချိန်မကုန်သင့်ဘဲ မကုန်စေရန် နည်းများကို ယင်းတို့၏အကျိုးများ၊ ယင်းတို့၏ အပြစ်များပါ ပူးတွဲ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

အစုခွဲ၍လည်း အောက်မှာ ဖော်ပြထားပါ သည်။ အားလုံး အသုံးတည့်ပါသည်။ ကာလဒေသ အလိုက် အဆင်ပြေသလို သုံးပါခင်ဗျား။

(၁) စနစ်ကျအောင်လုပ်ခြင်းနည်း (Get-organized approach)

အချိန်မကုန်သင့်ဘဲ မကုန်ရန် အရာအားလုံး ကို စနစ်တကျဖြစ်လုပ်ရမည်။ စာရွက်စာတမ်း များကို သူ့အကြောင်းရာနှင့်သူ ဖိုင်တွဲထား၊

အောင်မြင်သောအခါမှ၊ ပန်း တိုင်ရောက်သောအခါမှ ထိုအ ရာသည် ကိုယ်ပွေ့စစ် လိုချင် သောအရာမဟုတ်ဟုသိသော အခါ အသည်းနှာတတ်သည်။

ဝင်/ထွက်စာခြင်းများထား၊ သတိ ပေး (remember) စနစ်ထား၊ ဒေတာများစုထားလျှင် လိုချင်တာ ကို အချိန်တိုတိုအတွင်းရနိုင်မည်။ အရာဝတ္ထုများကို စနစ် တကျထားခြင်း . . . သော့တွဲ၊ ဖိုင် များ၊ ရုံးခန်းမှအစ မီးဖိုဆောင်နှင့် သူ့နေရာသူထား။ (A place for

everything; everything in its place)

* လုပ်စရာများကို စနစ်တကျ စီစဉ်ခြင်း လုပ်စရာများ (to do) စာရင်း၊ အစီအစဉ် ဇယားရွက် (planning chart) ၊ ပရိုဂျက်စီမံမှု၊ ကွန်ပျူတာ အပျော့ထည့်သုံးခြင်း။

* လူများကို စနစ်တကျသုံးခြင်း . . . ကိုယ် လုပ်နိုင်တာနှင့် တခြားသူလုပ်နိုင်တာ စဉ်စားပြီး

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

တစ်ချို့ကိုလွှဲ (delegate) ၊ တစ်ချို့ကို ညွှန်ကြား၊
တစ်ချို့ကို ကိုယ်၊ ကိုယ်တိုင်လုပ်။

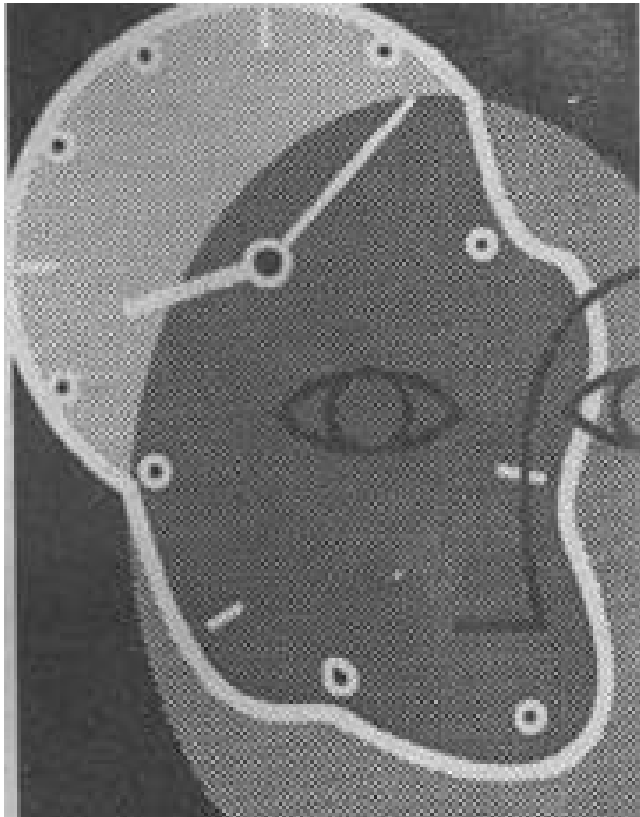
အကျိုးများ (ဝါ) အားသာချက်များ-

သော့ရှာ၊ အဝတ်ရှာ၊ စာရွက်များရှာမနေရ။

ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိ၍
ကောင်းသည်။

အပြစ်များ (ဝါ) အား
နည်းချက်များ -

စနစ် ကျအောင်
လုပ်ရတာနှင့် အချိန်တွေ
ကုန်လှသည်။ လူအများ
က သူတို့ကိုယ်သူတို့
အလုပ် လုပ်နေသည်ဟု
ထင်နေတတ်သော်လည်း
သူတို့အလုပ် လုပ်နေတာ
မဟုတ်၊ သူတို့လုပ်နေ
တာနှင့် အလုပ်တွေပို၍
နှောင့်နှေးကုန်သည်။ လူ
များ၍ ပွဲမစည်ဖြစ်တတ်
သည်။ ရုပ်ဝတ္တုဆန်းသွား
၍ မပျော့မပြောင်း၊
မာသွားတတ်သည်။

(၂) ကာကွယ်ခြင်းနည်း (Warrior approach)

ကိုယ့်အချိန်ကို ကိုယ်သုံးနိုင်ရန် အများ
နှောင့်ယှက်ခြင်းမှ ကာကွယ်ဖို့ လမ်းရှာသည်။ ကိုယ့်
အချိန်စီမံချက် (Planner) ကိုကြည့်သောအခါ

နောက်(၆)လအထိမအား၊ စာပြန်စရာတွေရှိသည်။
ဖတ်စရာတွေရှိသည်။ လုပ်စရာတွေရှိသည်။ လူ
တွေက တံခါးကို ခဏ ခဏ လာခေါက်သည်
ငြိမ်သက်တိတ်ဆိတ်၍ တဆက်တည်း အချိန်အား
များများရမှ တကယ်အရေးကြီးသော အလုပ်ကို
လုပ်နိုင်မည်။

* **အရံအတားလုပ်ခြင်း . . .** စက္ကတေရီမှ
တဆင့် ဆက်သွယ်စေမည်။ တံခါးပိတ်ထားမည်။
တယ်လီဖုန်းပြန်ဖြေသောစက် (telephone an-
swering machine) တပ်ဆင်မည်။ ကလေးထိန်း
ငှားမည်။ မလိုအပ်ဘဲ မဆက်သွယ်။

* **ကေစာရီ . . .** တစ်နေရာသို့ သွား၍
အလုပ် လုပ်မည်။ “တစ်ချို့က ပြင်ဦးလွင်တက်ကာ”။
“တစ်ချို့က ဟော်တယ်တက်ကာ. . .” စာရေးသည်။

* **လွှဲအပ်ခြင်း . . .** အချို့အလုပ်များကို လွှဲ၍
ကိုယ့်အတွက် အချိန်ရအောင်လုပ်သည်။

အကျိုးများ (ဝါ) အားသာချက်များ -
အချိန်ရ၍ အလုပ်ပိုလုပ်နိုင်။ အထူးသဖြင့်
အနုပညာအလုပ်များ၊ ဖန်တီးရသောအလုပ်များ
အတွက် ထိုနည်းအိုအပ်သည်။

အပြစ်များ (ဝါ) အားနည်းချက်များ
လူအများကို ကိုယ့်ကို နှောင့်ယှက်မည့်
သူများဟု တွေးရသဖြင့် ဟန်မကျလှ။ မသိဘူးဟု
ပြော၊ စကားကို ခပ်တိုတိုဖြတ်ချ၊ မရှိဘူးဟု
ပြန်ဖြေခိုင်၊ ကိုယ့်အခန်းထဲက မြန်မြန်ထွက်သွား
စေရန် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဟု စဉ်းစားရသဖြင့် သင့်
တန်ဖိုး (quality of life) နည်းနည်းတော့ လျော့ပါး

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

စေသည်။ ကိုယ့်အလုပ်သမားဆိုလျှင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် မရှိလှ၍မလာတော့။ အပေါင်းအသင်းများက တစ်မျိုးတမည်တွေးကြ၊ ရသောသတင်းများ မပို့ကြတော့။

(၃) ပန်းတိုင်ထားသောနည်း (Goal approach)

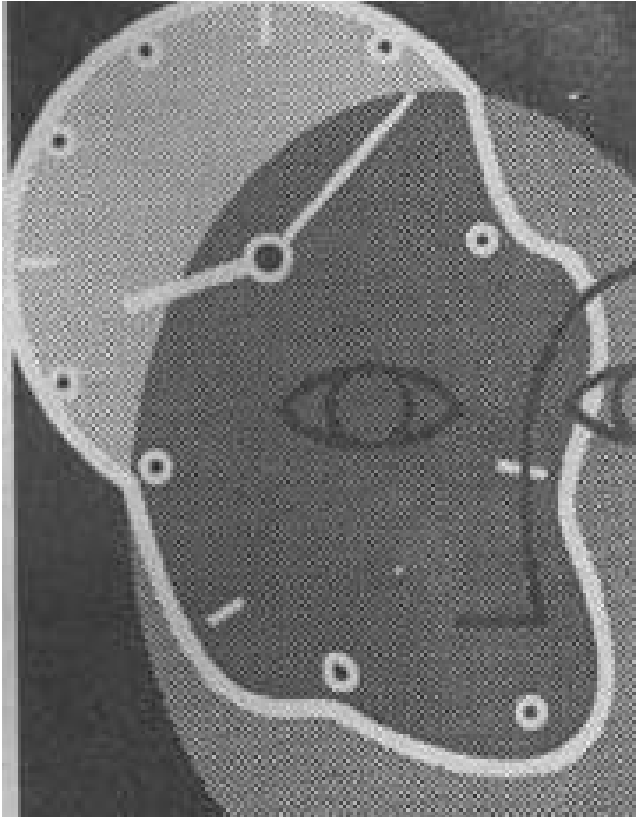
ကိုယ် လိုချင်တာဘာလဲ။ အင်အားကို ထိုအတွက် စုစည်း။ အပိုအလုပ်တွေ မလုပ်ရလျှင် အချိန်ရနိုင်သည်။ ရေရှည်၊ ရေတို စီမံချက်များ ချရမည်။

အကျိုးများ (ဝါ) အားသာချက်များ -

ရည်မှန်းချက် ခိုင်ခိုင်မာမာ ချနိုင်လျှင် အောင်မြင်လေ့ရှိသည်။

အပြစ်များ (ဝါ) အားနည်းချက်များ -

ကိုယ်လိုချင်တာအတွက် ကြိုးစားလုပ်၍ အောင်မြင်သောအခါမှ ပန်းတိုင်ရောက်သောအခါမှ ထိုအရာသည် ကိုယ်ဓမ္မစစ် လိုချင်သောအရာ မဟုတ်ဟု သိသောအခါ အသည်းနာတတ်သည်။ အပြင်မှာလှသော်လည်း အထဲမှာ အခွံ၊ အောင်မြင်တယ်ဆိုတာ ဒါလားဟုသိသောအခါ နောက်ကျသွားတတ်သည်။ သင် လိုချင်အရာကို အမြဲ မှန်ကန်သော ဓမ္မတရားများ (principles) ပေါ်မှာ ဆောက်တည်မှ ထိုအဖြစ်မျိုးကို ရှောင်လွှဲနိုင်မည်။ ငွေအများကြီးရှာနေ၍ ချမ်းသာသူကြီး ဖြစ်နေသော်လည်း အိမ်ထောင်နှင့်ကွဲ၊ သားသမီးက အဖေကို စကားမပြောသော အောင်မြင်သူများကို ကြားဖူးကြသည်။ အောင်မြင်မှုအတွက် အဖိုးစားနား (pay -

ing the price) ပေးဆပ်ရခြင်းမှာ ကိုယ်လိုချင်သော တကယ့်အောင်မြင်မှုဖြစ်မှ တန်လိမ့်မည်။

(၄) အဘီစီနည်း (ABC approach)

(အဓိက၊ သာမည ခွဲရန် လိုအပ်ခြင်း)

ခင်ဗျား လိုချင်သမျှ အကုန်မရနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဘယ်ဟာကိုပို၍ လိုချင်သလဲဟု တန်ဖိုး သတ်မှန်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ “ပို၍လိုချင်သော၊ ပို၍အရေးကြီးသော” ၌

အင်အားစုစည်း အသုံးပြုရန် လိုအပ်သည်။ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် သတ်မှတ်သောနည်းနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးများ (ဝါ) အားသာချက်များ -

ပထမလုပ်စရာရှိသည်များကို ပထမလုပ်မိစေသည်။ A အရင်လုပ်ပြီးမှ B ၊ ၎င်းနောက် C ။ ဘယ်ဟာက A ဟု သတ်မှန်ရန်အတွက် “သင့်ဘဝရည်မှန်းချက်” နှင့် ဆက်စပ် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ပထမများမှာ သင်၏ တန်ဖိုးသဘောထား သင်၏ ယုံကြည်ချက်များ (values, beliefs) နှင့် ဆက်စပ်မိမှ နောင်တများ၊ ကြောင့်ကြမှုများ နည်းပါး

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ပါလိမ့်မည်။

အပြစ်များ (ဝါ) အားချက်များ -

တန်ဖိုး သဘောထားမှု မှားယွင်းခြင်းများ ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ သဘာဝဓမ္မများ၊ အမြဲတမ်း မှန်ကန်သော အမှန်များ (Laws of nature, principles) ပေါ်၌ တန်ဖိုးထားမှ “သင့်ပထမများ” သည် မှန်ကန်သော ပထမများဖြစ်လိမ့်မည်။ ထိုသို့ မဟုတ်လျှင် သင်မငြိမ်းချမ်း၊ ဘဝ၌ သင် အရသာ မတွေ့။

(၅) ပစ္စည်းကိရိယာသုံးသောနည်း (Magic tool approach);

အီလက်ထရောနစ်ပစ္စည်း (မိုဘိုင်းဖုန်း)၊ အီလက်ထရောနစ်ဒိုင်ယာရီ လက်ဆွဲကွန်ပျူတာများ များကို “အချိန်ကို ရှာတွေ့ရန်” သုံးကြသည်။

အကျိုးများ (ဝါ) အာသာချက်များ -

မြေတူးစက်ရှိနေမှတော့ ဘာလို့တူရွှင်ပြား သုံးမလဲ။ ဂေါက်သီးကစားနေလျက် မိုဘိုင်းဖုန်းနှင့်

ဆက်သွယ်မည်။ လက်ဆွဲကွန်ပျူတာ ယူသွားလျှင် ကားပေါ်မှာ အလုပ် လုပ်နိုင်တယ်။

အပြစ်များ (ဝါ) အားနည်းချက်များ -

တက်ခနီလိုဂျီ သည် ဘဝ တန်ဖိုးအတွက် အဖြေမဟုတ်။ ဖုန်း ခဏခဏသုံးခြင်းသည် အချိန်၏ တစ်ခုတည်းဖြစ်မှုကို ပျက်စီးစေသည်ဟု ဆိုလင် နှစ်ဆင် ပြောဖူးသည်။ အမြော်အမြင်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်၊

ခင်ဗျားလိုချင်သမျှ အကုန်ပရ နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဘယ်ဟာကို ပို၍လိုချင်သလဲဟု တန်ဖိုးသက် မှတ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

တီထွင်ခြင်း၊ အကျင့်သိက္ခာ၊ ကျွမ်းကျင်မှု (vision, judgement, creativity, character, competence) စသော အရည်အချင်းများကို ကရိယာများက မစားမထိုးနိုင်။ ကင်မရာကောင်းကောင်းကြောင့် ဓာတ်ပုံဆရာကောင်းကောင်းဖြစ်လာသည်မဟုတ်။ လက်နှိပ်စက် ကောင်းကောင်းရိုက်တတ်ခြင်းနှင့် စာရေးတတ်ခြင်း ဘာမျှမဆို။ နောက်ဆုံးပေါ်ပစ္စည်းကိရိယာများသည် လူ့အဖြစ် (human being) ထက် လူ့အလုပ် (human doing) ကိုသာ ကူညီပံ့ပိုးနိုင်သည်။ ပစ္စည်းကိရိယာများကြောင့် သဘာဝရစ်သမ်၊ သဘာဝစီးဆင်းမှု ပျက်တတ်သည်။

(၆) သဘာဝအတိုင်းမျောချခြင်း ("Go with the flow" approach)

(သပ္ပာယ်ဖြစ်ခြင်းနှင့် သဘာဝရစ်သမ်)

အချိန်နှင့် လူ့သဘာဝကို အခြားတစ်ဘက်မှ ကြည့်သောအမြင် (၀၁) ချဉ်းကပ်ခြင်းတစ်နည်းဖြစ်သည်။ သဘာဝရစ်သမ်အတိုင်း နေလိုင်လျှင် အလိုအလျောက်ဖြစ်မှု (spontaneity) နှင့် ငြိမ်းအေးမှုရနိုင်သည်ဟု တွေးတောလျက် ချဉ်းကပ်သောနည်းဖြစ်သည်။ နာရီချောက်ချက်သံများ၊ ဆဲ(လ်)လူလာဖုန်းမြည်သံများသည် ကျွန်တော်တို့ ခန္ဓာကိုယ်ရစ်သမ်များနှင့် မကိုင်ညီ။ မည်သည့် သက်ရှိသတ္တဝါမဆို ယင်းနှင့်သပ္ပာယ်ဖြစ်သော ရစ်သမ်များ၊ တုန်ခါမှု (vibrations) များရှိသည်။ ထိုသဘာဝအတိုင်း “စီးမျော” လိုက်ပါလားဟု အကြံပေးသောနည်းဖြစ်သည်။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အကျိုးများ (ဝါ) အားသာချက်များ-

ဝေးသောအနာဂတ် အချိန်တစ်ချိန်၌ ထို လာလတ္တံ့သောခေတ်မှ ရှေးဟောင်းသုတေသနသမား များက ကျွန်တော်တို့ နှစ်ဆယ်ရာစုခေတ်အကြောင်း သိလို၍ ပြန်လည်တူးဖော်ကြသည် ဆိုကြပါစို့။ နှစ်ဆယ်ရာစုခေတ်က လူများသည် “နာရီများကို ကိုးကွယ်သောလူများ” ဟု ကောက်ချက်ချကြ လိမ့်မည်။ စာသင်ကျောင်းများ၌ နာရီများကို တွေ့သည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းများမှာလည်း နာရီ များကို တွေ့သည်။ ရုံးခန်းမှာနာရီ၊ အိမ်များမှာ နာရီ၊ အခန်းတိုင်းမှာနာရီ၊ လမ်းဆုံ၊ လမ်းခွဲများမှာ နာရီ၊ လက်ကောက်ဝတ်များမှာပင် နာရီအသေးများ ရှိသည်။ နာရီကိုးကွယ်သောသူများ ဟုတ်သည် ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ . . . နေရာတကာမှာ နာရီသံ ချက် . . . ချက် . . . ဖုန်းသံ ပီ . . ပီ . . ။ အရာဝတ္ထုကမ္ဘာကြီး စီးလျောမှု (mechanical cadence) သည် အလျင်-အဟုန်ကို တောင်းဆို နေသည်။

“သဘာဝနှင့် မျှော်ချလျှင်” မူအချိန်မရှိသော ခဏများ (timeless moments) အရာဝတ္ထုကမ္ဘာ ကြီး၏ စီးလျောမှုမှလွတ်ကင်းသော ခဏ၏ ငြိမ်းချမ်း မှု ရသ (joy of the moment) ရနိုင်သည်။ သဘာဝထဲသို့ ရောက်သွားလျက် နာရီ၊ ဖုန်း ကွန်ပျူတာများ၏ ခြစ်ချက်သံများမှဝေး . . သူတို့ မရှိ။ ကျွန်တော်တို့ ချစ်သော ဂီတ၊ အနုပညာ၊ စာပေ၊ ဥယျာဉ်စိုက်ခြင်း . . ထိုအရာ ထိုအရာတွေ သာရှိ။ “မျှဝေခံစားခြင်း၊ တွေ့ရှိခြင်း၊ ဆက်သွယ်ခြင်း”

ကိုတာ

ထိုအရာတွေသာရှိလိမ့်မည်။ ထိုနေရာတစ်ခုတည်း သာဖြစ်သော်လည်း ဌာနခြားသွား။ အဖိုးတန်သွားပြီ။ (quality to the moment) ကျွန်တော်တို့ ဘဝ၌ “အချိန်မရှိသောထိုခဏများ” အများကြီး လိုအပ် ပါသည်။ အရေးတကြီးများမှာ လွှမ်းမိုးခံနေရခြင်း မှလွတ်မြောက်ဖို့ မလိုအပ်ပေဘူးလား။ “ အထဲနှင့် အပြင် လိုက်လျောညီထွေ သပ္ပာယ်ဖြစ်ခြင်း” မလိုအပ်ပေဘူးလားခင်ဗျား။

အပြစ်များ (ဝါ) အားချက်

“ ကိုယ်လုပ်နေတာ တကယ် ကိုယ်လုပ်ချင်သောအရာ ဟုတ် ရဲ့လား။ တကယ်လုပ်ချင်တာက ကဘာလဲ။”

များ-

သဘာဝအတိုင်း မျှောချ ခြင်းမှာ အရေးတကြီးများကို အမြဲတမ်း ရင်ဆိုင်နေရခြင်းအား တုံ့ပြန်ချက်သာ ဖြစ်လျှင်တော့ ကျွန်တော်တို့ လိုချင်သောဘဝ

အရည်အသွေး (quality of life) ကို ရမည် မဟုတ်ပါ။ ထွက်ပြေခြင်းသာဖြစ်နေလျှင် အဓိက များဖြစ်သော မျှော်လင့်ချက်၊ တန်ဖိုး၊ ချိန်ခွင်လျှာ ညီမျှခြေ (vision, value, balance) များ ပျက်သွား မည်။ ကိုယ်ထင်ရာမြင်ရာ လျှောက်လှမ်းခြင်း သက်သက်ဖြစ်လျှင် သဘာဝနှင့် ပြေလျော မျှောဆင်းခြင်းမဟုတ်။ ကန့်လန့်ဖြစ်ခြင်း၊ ဆန့် တက်ခြင်းသာဖြစ်တတ်သည်။

နိဂုံးချုပ် ယခု ခင်ဗျားဖတ်ထားသော “အချိန် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနည်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာကြည့်ပါလျှင် သုံးမျိုးသာရှိကြောင်း တွေ့ရပါ

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

လိမ့်မည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ သတိပေးခြင်း (reminders) ဖြစ်ပါသည်။ မျှောချလိုလျှင် မျှောချ၍ နေလိုက်ပါ။ သို့ရာတွင် ကိုယ်လုပ်မည့်ကိစ္စကိစ္စများကို တော့သတိရပါ။ ရီပိုရေးစရာရှိလျှင်ရေး၊ အစည်းအဝေးတက်ဖို့လိုလျှင်တက်၊ ကားပြင်စရာရှိလျှင်လည်း ပြင်၊ မင်္ဂလာဆောင်ရှိလည်းသွား။ မှတ်စုစာအုပ်လေးရှိ၍ မှတ်စုစာအုပ် (သို့) ဒိုင်ယာရီမှာ လုပ်စရာစာရင်း (check list) တို့ ထားလျှင် မမေ့တော့ပါ။ တစ်နေ့တာ ကုန်ဆုံးသောအခါ လုပ်စရာများ “ဘာကတော့ပြီးသည်။ ဘာကတော့ ကျန်သေးသည်” စာရင်းနှင့်တိုက်ကြည့်နိုင်ပါသည်။ မပြီးသေးလျှင် နောက်နေ့လုပ်စရာ စာရင်းမှာ ထည့်လိုက်မည်။

ဒုတိယ တစ်မျိုးမှာ “စီမံချက်ချခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း (planning & preparation)” ဖြစ်သည်။ ပြက္ခဒိန်များနှင့် ဒိုင်ယာရီများသုံးရသည်။ ဘယ်အချိန်မှာဘာလုပ်မည်။ ဘယ်သူနှင့်တွေ့မည်။ အနာဂတ်ကို စီမံကိန်းချသည်။ ရည်မှန်းချက်သတ်မှတ်သည်။ (goal-setting)

တတိယ တစ်မျိုးမှာ စီမံချက်ချခြင်း၊ အရေးတကြီး သတ်မှတ်ခြင်း၊ ချုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ကြိုးစားခြင်း (planning, prioritizing & controlling) ဖြစ်သည်။ တတိယတွင် အဓိက-သာမညခွဲခြားခြင်း ပါဝင်လေသည်။ ကိုယ် လိုချင်သည့်အတိုင်းဖြစ်ရန် ကိုယ်ဘာလိုချင်သည် (what do I want) သိအောင် မေးခွန်းထုတ်ခြင်း ပါဝင်လာသည်။ ဘယ်အရာကို

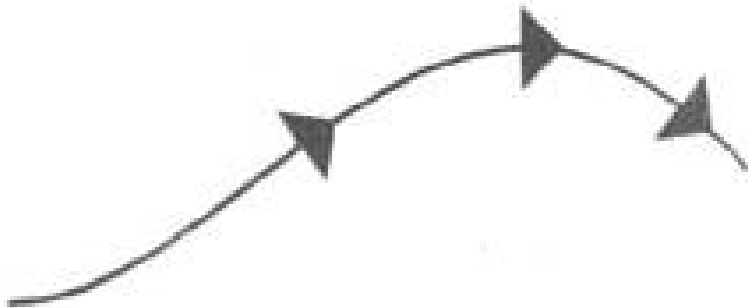
တန်ဖိုးထားမလဲ ဟူသော မေးခွန်းကို ဖြေရန် အိုအပ်လာသည်။ (value clarification)

မြန်မြန်နှင့် များများပြီးအောင်လုပ်ခြင်း (efficiency) သည် ကောင်းသည်။ သို့ရာတွင် ခိုင်မြဲသော ချစ်ကြည်ရင်းနှီးများ (rich relationships) ၊ အဖွဲ့အစည်းအေးခြင်း၊ သပ္ပာယ်မှုတခြင်း (balance) များလည်း တည်ဆောက်ရဦးမည်။ “ကိုယ်လုပ်နေတာ တကယ် ကိုယ်လုပ်ချင်သော အရာဟုတ်ရဲ့လား။ တကယ်လုပ်ချင်တာကဘာလဲ” အချိန်ကို အကျိုးရှိအောင် အသုံးချရမည်ဟု ပြောနေကြသည်။ လူ့ဘဝမှာ ကိုယ်ဘာဖြစ်ချင်သလဲ ဟူသောမေးခွန်းကို အဖြေရမှာသာလျှင် “အချိန်ကို တကယ်အကျိုးရှိအောင် သုံးနိုင်သလား” ။ ထိုမေးခွန်းက ဖြေနိုင်မည်ထင်ပါသည်။ ပထမ၊ ဒုတိယ နည်းများကလည်း အထိုက်အလျောက် အသုံးကျ ပါလိမ့်မည်။ ခင်ဗျားဘဝမှာ တကယ်လုပ်ချင်တာက ဘာပါလဲ . . . ။ □

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

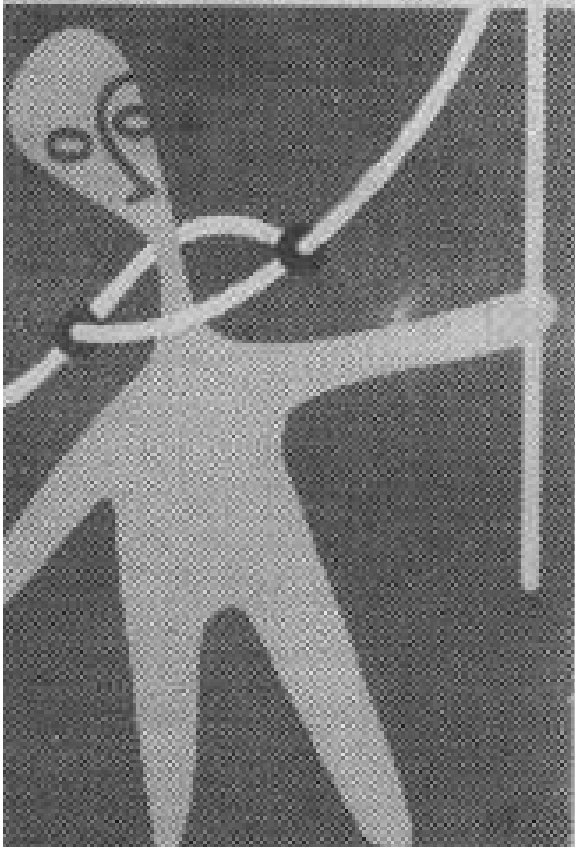
မုဉ်းကွေးတစ်ခု အကြောင်း

ကျွန်တော် မုဉ်းတစ်ခုအကြောင်း ပြောချင်ပါသည်။ ကျွန်တော်ပြောချင်သော မုဉ်းကွေးမှာ ချားလ် ဟန်ဒီ၏ မုဉ်းကွေးဖြစ်ပါသည်။ ဟန်ဒီဆိုသူ၏ “ယုတ္တိဗေဒမကျသောခေတ်ကြီး” စာအုပ်မှာ နာမည်အတော်ကြီးပါသည်။ ဟန်ဒီ၏ မုဉ်းကွေးမှာ

အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

ကိုတာ

ရှိနေသည်မှာ ကျွန်တော်တို့
ဘဝလိုပါပဲ။ ပထမ ဖြည်း
ဖြည်း ဘဝကိုစမည်။ စမ်း
သပ်ခြင်း၊ လဲလိုက် - ကွဲ
လိုက်။ လူလဲထပြီးနောက်
ဖြစ်-တည်အဆင့်။ ယင်း
နောက် အိုမင်းယိုယွင်းသွား။
အင်ပါယာကြီးများ
လည်း ထိုနည်းအတူပင်။
ဗြိတိသျှနေမင်းအင်ပါယာ-
ပထမနေမင်း၊ နောက်
နေဝင်သွားပါသည်။ ရုရှား
အင်ပါယာ- အစိတ်စိတ်
အမွှာမွှာဖြစ်သွားပါသည်။
ကုန်ပစ္စည်းတစ်ခု၏ ဘဝ

စက်ပိုင်းသည်လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်း၊ ကုမ္ပဏီ
တော်တော်များများလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်း။
ချစ်မေတ္တာနှင့် ရင်းနှီးမှုကိုတော့ ထိုသို့မဖြစ်ရန်
လိုအပ်ပါသည်။

ထိုသို့ မျဉ်းကွေးအတိုင်း ဖြစ်နေသည်မှာ
အတော်တရားကျစရာကောင်းပါသည်။ စိတ်ပျက်
စရာလည်း ကောင်းပါသည်။ အကယ်၍သာ ဤ
အတိုင်း ဖြစ်ရိုးအမှန်ဆိုလျှင် . . . ကျွန်တော်တို့ ကိုယ့်
ကိုယ်ကို “မျဉ်းကွေးရဲ့ ဘယ်နေရာမှာ ငါရှိပါ
လိမ့်”ဟုတွေးရမလိုဖြစ်ပါသည်။ အတက်မှာလား၊
အကျမှာလား။

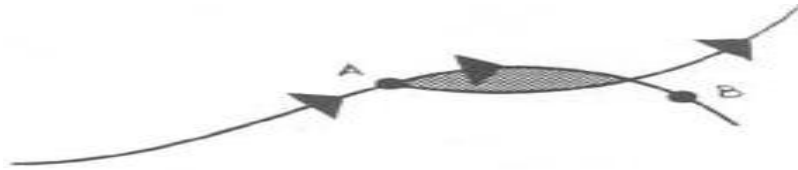
အားတက်စရာကောင်းသော အချက်တစ်ချက်

ရယ်လှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

မှာ ယခု “ဥပဒ်-ဦ-ဘင်” ပြီးလျှင်လည်း နောက် အသစ်တဖန်စမည့် ဘဝတစ်ခုရှိနေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အရေးကြီးသောအချက်မှာ ယခု “ဥပဒ်-ဦ-ဘင်” ဖြစ်စဉ်တွင်ပင်လျှင် “မပျက်မဲ့ဖြစ်တည်” သောတစ်ချိန်ချိန်တွင် အသစ်စနိုင်း၍ “တဖြစ်လဲ” နိုင်သောအချက် ဖြစ်ပါသည်။

အောက်ပါပုံကိုရှုပါ။

ဒုတိယမျဉ်းကွေး သို့မဟုတ် “တဖြစ်လဲခြင်း”

ကို အမှတ် “A” ဌှိ စရန်ဖြစ်ပါသည်။ အမှတ် “A” ဌှိ အချိန်ကျန်ရှိနေ၊ အကြံအား၊ ဉာဏ်အားများ ကျန်နေ၊ သယံဇာတများရှိနေပါသေးသည်။

သို့သော် လူတော်တော်များများ၊ ကုမ္ပဏီများ၊ အဖွဲ့အစည်းများမှာ ပထမမျဉ်းကွေး ကျဆင်းနေသော အမှတ် “B” ရောက်မှသာ ပြန်စရန်(ဝါ) ပြန်တည်ဆောက်ရန် ကြိုးစားကြပါသည်။ အမှတ် “B” ရောက်မှသာ

ကျွန်တော်တို့ ဘဝများတွင်လည်း ကြီးပြင်းလာသည်နှင့်အမျှ “အရေးတကြီးများ”၊ “ကြံရွယ်ချက်များ” ပြောင်းလဲလာတတ်ပါသည်။

ကိုတာ

အလန့်တကြား ဖြစ်ကြားပါသည်။ ကိုယ့်အခြေ
အနေကို အမှန်အတိုင်းမြင်နိုင်ကြပါသည်။ ထိုအခါ
အချိန်မရှိတော့။ အားမရှိတော့။ သယံဇာတများ
ခန်းနေပြီ။

အမှတ် “A” နေရာမှာ ဘာဖြစ်လို့ အကြံမထုတ်
ချင်ရတာပါလဲ။ ထိုအချိန်၌ သက်တောင့်သက်သာ
ရှိနေပါသေးသည်။ သိပ်မဆိုးလှသေးသောကြောင့်
တောင်တောင်အီအီ၊ ဘာဘာညာညာ သက်သာရာ
ရှာ တွေးနိုင်ပါသည်။ သို့သော် လူလိမ္မာများကတော့

အမှတ် “A” ၌ “တဖြစ်လဲရန်” စတင်
ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

ခင်ဗျား အသစ်တဖန်ဘဝ
ပြန်စလျှင် ဘယ်လိုတာမျိုး
ကို ယူမလဲ။

တဖြစ်လဲခြင်း (ဝါ) ဒုတိယ
မျဉ်းကွေးမှာ လွယ်ကူသည်တော့
မဟုတ်ပါ။ ဒုတိယမျဉ်းကွေးမှာ
ပစ္စည်းအသစ်၊ လုပ်ကိုင်ပုံအသစ်၊

ဗျူဟာအသစ်၊ ယဉ်ကျေးမှုအသစ် ဖြစ်၍
“အဟောင်း” နှင့် ခြားနားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။
လူတွေကလည်း ခြားနားသွားပါသည်။ လူအသစ်
သို့မဟုတ် အတွေးအသစ်နှင့်လူများက ဒုတိယ
မျဉ်းကွေးကို ဦးဆောင်ကြပါသည်။ ပထမ
မျဉ်းကွေးမှလူများကတော့ ဒုတိယမျဉ်းကွေးဆက်
လုပ်နိုင်ရန်အတွက် အတွေးသစ်လူများအား ဒုတိယ
မျဉ်းကွေး၏ ကနေဦးအဆင့်များတွင် ကူညီရမည်
ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ပထမလူများမှာ အစွဲက
လေးများနှင့်ဖြစ်၍ လွမ်းခတ်သောဝေဒနာ စွဲကပ်နေ
တတ်ကြပါသည်။ သူတို့လည်း မျဉ်းကွေးအသစ် လို
နေပြီဟုသိကြသော်လည်း အစွဲမှ မလွတ်နိုင်ကြပါ။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ထို့ကြောင့် အချိန်တစ်ခုမှာ အမြင်သစ်များ၊ လူသစ်များနှင့် အဟောင်းများ ရောထွေးယှက်တင်ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။ ဒုတိယမျဉ်းကွေး ထူထူထောင်ထောင်ဖြစ်သောအခါမှ ရှင်းလင်းသွားလေ့ရှိပါသည်။

မျဉ်းကွေးထိပ်မှ မျဉ်းကြားဧရိယာမှာ ရှုပ်ထွေးနေသောအချိန်ဖြစ်ပါသည်။ လူနှစ်စု၊ အကြံနှစ်ခု အနာဂတ်အတွက် ပြိုင်ဆိုင်နေသောကာလ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအစုမှ လူများအတွက်မှာ . . သူတို့ဘယ်လိုအရှည်မြင်သည်။ ဘယ်လိုအကြံကောင်းသည်ဆိုသော်ငြား အတွေးသစ်လူများအား နေရာပေးရန် ကြံကြံရပါတော့မည်။ သူတို့ ထိုသို့လုပ်နိုင် လျှင် သူတို့၏အဖွဲ့အစည်း၊ သူတို့၏ ကုမ္ပဏီကြီး ရေရှည်တည်ပါလိမ့်မည်။ ပထမမျဉ်းကွေးခေါင်းဆောင်မှ ပြောင်းလဲရန် အချက်ပြသော်လည်း သူလူများက နေပျော်၊ ထိုင်ပျော်ရှိနေသောကြောင့် စကားနားမထောင်သော အခါများလည်း ရံဖန်ရံခါ ရှိတတ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဘဝများတွင်လည်း ကြီးပြင်းလာသည်နှင့်အမျှ “အရေးတကြီးများ”၊ “ကြံရွယ်ချက်များ” ပြောင်းလဲလာတတ်ပါသည်။ တစ်သက်လုံး လုပ်မည်စိတ်ကူးသော အစိုးရအလုပ်မှ ထွက်၍ အပြင်အလုပ် လုပ်ရန် ကြံစည်သောအခါ ကျွန်တော်နှစ်နှစ်မျှအားယူရပါသည်။ ကျွန်တော်က အသစ်စမ်းကြည့်ချင်နေပါသည်။ ကျွန်တော့်ဇနီး အေးမြင့်ခင်ကိုပင် တို့ပြန်လက်ထပ်ရအောင်ဟု ပြောကြည့်ပါသည်။ “ပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်း” က မကောင်းဘူးလားခင်ဗျား။

ကိုတာ

ဒုတိယမျဉ်းကွေးစတင်နိုင်ရန် ကိုယ် သို့မဟုတ် ကိုယ်အလုပ်အကိုင်၊ ကိုယ်အဖွဲ့အစည်း . . မျဉ်းကွေးရဲ့ ဘယ်နေရာမှာ ရောက်နေမလဲဟု စဉ်းစားနေရပါမည်။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့အစည်း ဘယ်နေရာများရောက်နေပါလိမ့်။ ကိုယ့်နေရာ ကိုယ်သိရန်မှာ သိပ်တော့မလွယ်လှပါ။ “ဝင်းဖေ” ပြောသကဲ့သို့ မာယာများ ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မာယာဟူသောလှည့်စားခြင်းများ၊ သဏ္ဍာဟူသော ဖုံးကွယ်တတ်ခြင်းများကြောင့် “ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကြည့်တယ်ဆိုတာ အင်မတန် ကြီးကျယ်တဲ့အလုပ်” ဖြစ်သွားပါသည်။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို အမြဲတမ်းအမှတ် “A” မှာ ရောက်နေသည်ဟုစဉ်းစားလိုက်လျှင်ကော မကောင်းဘူးလား။ အမြဲတမ်းအသင့်ပြင်နေသော သဘောပင် ဖြစ်ပါသည်။ နောက်နှစ်နှစ် သုံးနှစ်ကြာလျှင် ကျွန်တော်တို့ ရွာကြီး ပြောင်းလဲသွားနိုင်သည်ဟု အမြဲတွေးတောရန်ဖြစ်ပါသည်။

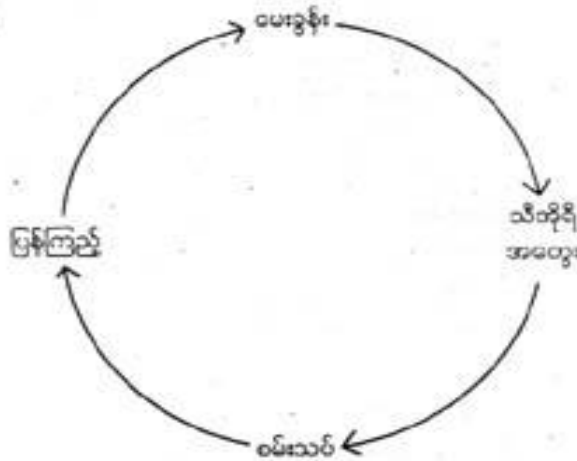
အမြဲဝေဖန်အကဲခတ်နေခြင်း၊ ရှာဖွေခြင်း၊ တီထွင်ဖို့ စိတ်ကူးနေခြင်း၊ စိတ်ကူးဆန်းကြယ်နေခြင်းသည်အသင့်ရှိနေခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ မျဉ်းကြား ဧရိယာ၏ ရှုပ်ထွေးနေခြင်းကို ရှင်းလင်းပစ်ရန် အလို့ငှာ အထက်ပါသဘောထားများထားလိုက်ပါ။

ဒုတိယ မျဉ်းကွေးကိုစနိုင်ရန် ကျွန်တော် တစ်ခါကဖော်ပြဘူးသော ဟန်ဒီ၏ “သင်ယူခြင်းစက်ဝိုင်း” ဖော်မြူလာကို သုံးရန်ဖြစ်ပါသည်။ (သင်ယူခြင်း စက်ဝိုင်းကို သင့်ဘဝမှ သင်ယူခြင်ဆောင်းပါတွင် ဖော်ပြဘူးပါသည်။) ၎င်းမှာ မေးခွန်းများထုတ်ခြင်းမှ

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

စတင်ပါသည်။

မေးခွန်းထုတ်ခြင်းမှ အတွေးများ၊ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာများ၊ တွေးဆချက်များ (Ideas, Possibilities,

Hypotheses) ထွက်ပေါ်လာပါသည်။ အကောင်းဆုံး အတွေးများကို စမ်းသပ်၊ အဖြေများထွက်လျှင် ပြန်လေ့လာဆန်းစစ်၊ ထိုအဆင့်(၄)ဆင့်ရှိပါသည်။ ပထမနှစ်ဆင့်မှာ စိတ်ကူးသာဖြစ်၍ အကုန်အကျမရှိပါ။ “ယခုကိုယ်လုပ်နေသောအလုပ်ကို မလုပ်တော့ဘူးဟု သဘောထားလိုက်။ အလုပ်အသစ်တဖန်စလုပ်လျှင် ဘယ်အလုပ်မျိုးကို ဘယ်လို လုပ်မလဲ။” “ကိုယ်မရှိတော့ဘူးဟု သဘောထားလိုက်။ ခင်ဗျား အသစ်တဖန်ဘဝပြန်စလုပ်လျှင် ဘယ်လိုဘဝမျိုးကိုယူမလဲ။” (Green Field Theory) ထိုသို့စိတ်ကူးရန်

ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့တွေးနိုင်ပါမှ ပထမမျဉ်းကွေးမှ အတွေးများအတိုင်း ထပ်ချည်းတလဲလဲ မလုပ်မီ တော့မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယမျဉ်းကွေးမှာ ပထမ မျဉ်းကွေးပေါ်မှ စသော်လည်း ပထမမျဉ်းကွေးနှင့် မတူလှပါ။

“ငယ်သော်လှ၏” စာအုပ်ရေးသော ရှူးမေကာ က (Schumacher) ၏ လောဂျစ်မှာ ကျွန်တော်တို့၏ “ခေါက်ရှာငှက်ပျံလောကမံ” အနိမ့်အမြင့်၊ အတက် အကျ သဘောထားအတိုင်ပါပဲ။ မျဉ်းကွေးဖြစ်မှု (ဝါ) တဖြောင့်တည်းမဖြစ်မှုလောဂျစ် (Curvilinear Logic) ဟု အမည်တပ်ပါသည်။

ဘယ်ဟာမှ ဤအတိုင်းအမြဲမရှိ။ တက်လိုက် ကျလိုက်ပါပဲတဲ့။ သို့ရာတွင် ထိုသဘောကို ကိုယ့် ကိုကိုယ်ပထမမျဉ်းကွေး၏ အတက်ဘက်ရောက်နေ သည်ဟူ၍ တွေးနေလျှင် မမြင့်တော့။ ကျွန်တော့် ကို လူတစ်ယောက်ရေးပေးဘူးသော စာတစ်ကြောင်း လိုပင်။ “အောင်မြင်နေသူတစ်ယောက် ခြေထောက် မြှောက်တာပါပဲ။” ကိုယ့်နည်းလမ်းကသာ အမှန် ပါလို့ (My way was the only way) တွေး ကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ဖရန်စီနာထရာ ရဲ့ “ကျွန်တော်လမ်း”(My Way) ကို သိပ်ကြိုက်သော် လည်း ကျွန်တော်လမ်းကို ကျွန်တော်သိပ်ကြိုက်တာ ဟာ ခေါင်းမာတာဖြစ်ချင်ဖြစ်မှာပေါ့။ မလေးရှား ဝန်ကြီးချုပ် မဟာသီယာကလည်း My Way ကို ကြိုက်သည်ဟု ဖတ်ရပါသည်။ သူကြိုက်မကြိုက် မသိခင်ကုထဲက ကျွန်တော်ကြိုက်နေပါတယ်။ ကိုယ်

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ဟာကိုယ်ခေါင်းမာတာကို နံဘေးကလူ သို့မဟုတ် နောက်ကလူများက မြင်ကြမှာလည်းအမှန်ပါ။ နောက်လူများက ပထမမျဉ်းဘယ်ကို ဦးတည်နေပြီ၊ ဒုတိယမျဉ်း ဘယ်လိုပုံသဏ္ဍာန် ဖန်သင့်ပြီဆိုတာ မြင်တတ်ကြပါသည်။

ကိုကာကိုလာကုမ္ပဏီ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့သူ ရောဘတ်ဂုရပ်(ဖ်)ပြောလေ့ရှိသော စကားမှာ “ကမ္ဘာကြီးသည် မရောင့်ရဲသူတို့အတွက်” ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဂျပန်တို့၏ လက်သုံးစကားတစ်လုံးမှာ ကိုင်ဇန် သို့မဟုတ် တိုးတက်အောင် အမြဲလုပ်ဆောင်ခြင်း (Kaizan= Continuous improvement) ဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲနေသောကမ္ဘာကြီးမှာ ပြီးပြည့်စုံသော အဖြေဟူ၍မရှိပါ။ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ကျေနပ်ခြင်းသည် သိလိုစိတ်၏ ရန်သူ ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာရေးနေ့စဉ် တီဗွီမှ “အသွင်ကူးပြောင်းခြင်း” (Metamorphosis) ဟူသော ပြကွက်တစ်ခုကို ကြည်လိုက်ရသည်။ ပိုးတုံးလုံးကြီးနှင့် လိပ်ပြာများ ပြကွက်ဖြစ်ပါသည်။ ပိုးတုံးလုံးကြီးမှ လိပ်ပြာများ ထွက်လာပါသည်။ ယုံသန်းနေကြသည်မှာ အရောင်စုံ အသွေးစုံ၊ လှပနေ၊ မြူးကြွနေ၊ ကခုန်နေကြ၊ ပျော်နေကြတာများ။ □

ကျမ်းကိုး - The age of Unreason

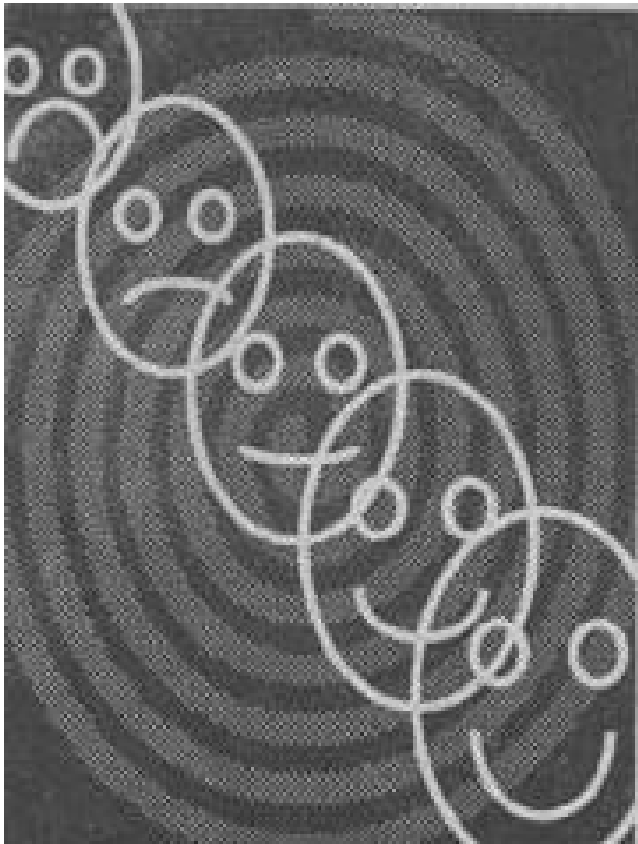
ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ရယ်ရွှင်ဖွယ် (၂)

ဤ စာရေးသူမှာ လူရွှင်တော် မဟုတ်ပါ။ ကိုယ့်အကြောင်းကို ကိုယ်ပြောရလျှင် ကျွန်တော် ဟာ အိမ်ဆောက်ပစ္စည်းရောင်းသူ၊ ကန်ထရိုက်၊ ကုန်သည်၊ မန်နေဂျာ၊ ပတ်ဘလစ်ရှာ၊ စာရေးဆရာ၊ အိမ်ထောင်ရှင်၊ ဖခင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်သောအလုပ် များကိုပြော၍ ဘာမှမဖြစ်ပါ။ စာရေးဆရာဟု ဝါစာ ကမာ လေး၊ ငါးပုဒ်လောက်ရေးရုံမျှနှင့် ပြောရ သောအခါ အများမကြေနှပ်ကြလျှင် စာရေးသူဟူ၍ ပြောင်းလဲပြီး ပြောပါမည်။

ထိုသို့ အလုပ်များများ လုပ်သောအခါ ကျွန် တော် ဘာမျှမဟုတ်တော့ပါ။ စုံဖီနဖာလျှောက် လုပ်သော ဂျက်သည် ဘယ်အရာတွင်မှ မာစတာ မဟုတ်ပါ။ ယခုလည်း ဟာသနှင့် ကျွန်တော်နှင့် ဘာမျှမဆိုင်သော်ငြား ဟာသကို ကျွန်တော်ကြိုက် သောကြောင့် ဟာသအကြောင်း ဖတ်မိသမျှလေး နည်းနည်း ပြောပါရစေ။

“တွေ့ခေါ်ရင်ကြီးများ အဘယ်ကြောင့်
ဟာသကို သိပ်အရေးမလုပ်ကြမှန်း စဉ်းစားမရပါ။
အမှန်စင်စစ် စိတ် အလုပ် လုပ်ပုံနည်းတွင် ရယ်စရာ
လုပ်ခြင်းက ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်ခြင်းထက် ပိုပြီး
အရေးပါ၊ ပါသည်။”

(ဒီဘိုးနိုး) သူတို့ဒဿနဆရာများ
သိပ်စိတ်မဝင်စားသော်လည်း
ရယ် ရှင်ခြင်းကို တီထွင်
ဖန်ဆင်းခြင်းအတွက် အသုံး
ချသောသူများ ရှိပါသည်။
ပရောက်တာနှင့် ဂမ်ဘယ်
(P&G)မှ အရောင်းဆရာ
“ဟော”က ယူရေးကား
ဟူသော နည်းတစ်ခုကို
တီထွင်ပါသည်။ အောက်ပါ
စာပိုဒ်ကိုဖတ်ကြည့်ပါ။

တီထွင်ခြင်းအတွက်
ဖြစ်ရိုးစဉ် လုပ်နေ ကျ
ဂန္ထဝင်နည်းမှာ “ဦးနှောက်
ကို ညှစ်ထုတ်ခြင်း” နည်း
ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတွင်
ဦးခေါင်းကို အကိုးအကား

ပိုင်းပြုစာကြည့်တိုက်သဖွယ် သဘောထားပါသည်။
၎င်းမှ သလာများကို ညှစ်ထုတ်ပါသည်။ ညှစ်ထုတ်
စုပ်ယူခြင်း(Suck)နည်းသည် သင့် ဦးနှောက်ကို
သဲကန္တာရနေအောက်မှ စွန်ပလွံခြောက်ကဲ့သို့
ရှုံ့တွစေပါလိမ့်မည်။ ။ သင့်အတွက် မကောင်းပါ။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

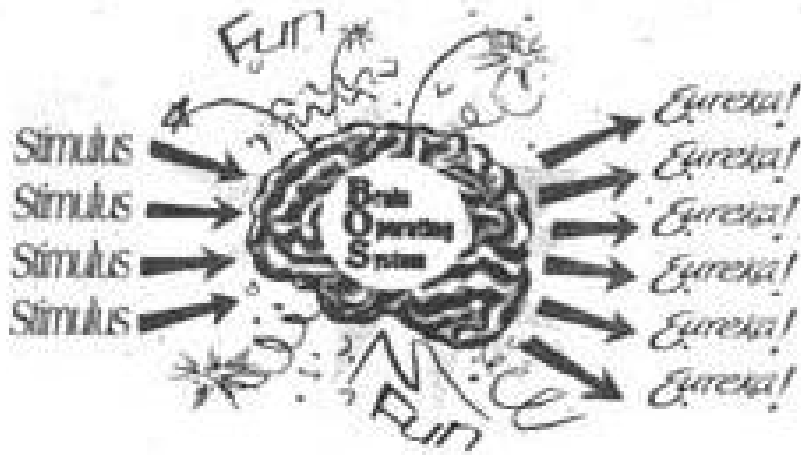
အောက်မှာရှုပါ။

ကျွန်တော့နည်းကတော့ သင့်အတွက် ကောင်းပါသည်။ ယူရေကာဟု ခေါ်ပါသည်။ “လှုံ့ဆွတုံ့ပြန်စေခြင်းနည်း” ဖြစ်ပါသည်။ အဆ ၅၀၀ သင့် ဦးနှောက် ပိုကောင်းလာပါလိမ့်မည်။ ဦးခေါင်းတစ်ခုတည်းမှာ ဦးနှောက်ငါးခုရှိသလို ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ တစ်ချက်တည်း တွန်းလိုက်ရုံနှင့် တံခါးကြီးပွင့်သွားသကဲ့သို့ ဥပမာ ပေးချင်ပါသည်။

ယူရေကာ၏ ဖော်မြူလာမှာ တစ်ဖက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

**အပုန်စစ်စစ် စိတ်အလုပ်၊
လုပ်ပုံနည်းတွင် ရယ်စရာလုပ်
ခြင်းက ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်
ခြင်းထက် ပို၍ အရေးပါ
ပါသည်။**

ရယ်ရွှင်ဖွယ်ရာဖြစ်အောင်လုပ်၍ စက်အဖွဲ့၏ လုပ်ဆောင်မှုကို အဆတိုးစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
 ရယ်စရာ = ဆတိုးကိန်း။ လှုံ့ = အာရုံငါးပါး။
 ယူရေကာ (Eureka) ဟူသော စကားလုံးကို သိကြပါရဲ့လား။ အာခေမိဒီးဟူသော ပညာရှိကြီး၊ ရှင်ဘုရင်ကြီး၏ သရဖူ ရွှေစစ်၊ မစစ်အဖြေထွက်သောအခါ ရေလုံထဲမှ ခုန်ထွက်ပြီး အော်ဟစ်သော ဂရိစကားလုံး ဖြစ်ပါသည်။ ယူရေကာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ “ငါတွေ့ပြီ” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ယူရေကာအကြောင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးထား
ပါသည်။ သိချင်လျှင် ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်တော်မူ
ကြပါ။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့်မူ ရယ်မောခြင်းကို
တီထွင်ခြင်းမှာသုံးသည်ဟု ပြောလိုရင်းသာ ဖြစ်ပါ
သည်။

* * *

ရယ်ရတာကောင်းပါသည်။ သင်ရယ်နေလို့
ရှိလျှင် သင်မငိုလို့ပါဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော စာ
ကြောင်းတစ်ခု ဟိုတုန်းက လုပ်သားပြည့်သူ နေ့စဉ်
သတင်းစာ (အင်္ဂလိပ်) မှာ ခဏခဏဖတ်ရပါသည်။
(If I laugh at any mortal thing, it's that I
may not weep.) ငိုမလား၊ ရယ်မလားဟုမေးလျှင်
ရယ်မယ်ဟု ဖြေကြမှာ အမှန်ပါ။ အသက်ရှည်ချင်၍
ဖြစ်လိမ့်မည်။ ရယ်သောသူ အသက်ရှည်သည်ဟု

ဘယ်ပညာရှိပြောခဲ့မှန်း ကျွန်တော် မသိပါ။

မြိုင်ရာဇာတွတ်ပီရေးရန် ဘယ်လိုအကြံဉာဏ် ထုတ်သည်ကို ကျွန်တော်မသိပါ။ “ဝေါ့ကင်းရှူး” ကို “ဝေါခနဲရှူး” ဟု သူ ဘယ်လို တွေးမိပါလိမ့်။ “မျဉ်းကြား”ကို “မြင်းကြား”နှင့် ဖြတ်ကူးသော တွတ်ပီနှင့် ဗိုက်ကလေး။ ဒံပေါက်ကျွေးသည်ကို “တို့ကို တောသားမှတ်လို့ ထမင်းကို ဟင်းကျန်နဲ့ လူကျွေးသလား” ဟု ဒေါထနီးကီးသော ဆရာတွတ်။ မောင်သစ်ကိုလည်း ကြိုက်ပါသည်။

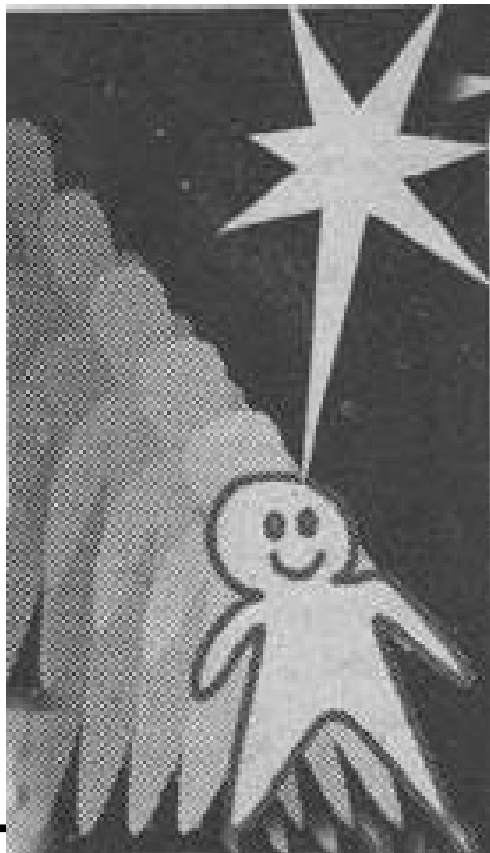
ကာတွန်းဆရာများနှင့် ကျွန်တော် မခင်မင်ပါ။ ကျွန်တော်နှင့်ခင်သော အော်ပီကျယ်အားလည်း

ဤမေးခွန်းကို မမေးဖြစ်ပါ။ ဆရာကြပ်နှင့် သမိန်ပေါသွပ် တို့အား အင်တာဗျူးသင့်ပါ သည်။ ဆရာ ဝင်လုပ်ရလျှင် အင်တာဗျူးသောအခါ တွေးပုံ ကို မေးပါဟု အကြံပေးချင်ပါ သည်။ စိတ်ဝင်စားစရာအတော် ကောင်းသည်ဟု ခင်ဗျားမထင် ဘူးလား။

ကျွန်တော် စဉ်းစားမိသော ရယ်စရာတွေးနည်းများမှာ -

* လူကြီးအဖြစ်မှခွာ၍ ကလေးဖြစ်အောင် ကြိုးစား ခြင်း၊

ကလေးသည် လူကြီး၏

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

အဖေဖြစ်ပါသည်။

“ဖေဖေ သားတို့ကို ဂရုစိုက်သင့်တယ်။ သားတို့မှာ အချစ်တွေ အများကြီးလိုအပ်တယ်။”

(သာထက်အောင် - ဖေနှစ်)

* သမာရိန္ဒာကျ စည်းကမ်းများ၊ ဘောင်များကို တွန်းထုတ် ပြောင်းပြန်လှန်ခြင်း၊

တွန်းထုတ်ဖို့ရန် အင်အားတော့ လိုတာပေါ့။ သတ္တိ၊ ဗဟုသုတ၊ အကြားအမြင်၊ အတွေ့အထိ၊ အာရုံငါးပါးကိုလည်း စိစစ်သုံးရတာပေါ့။

* ဘဝဟာအချစ်လိုပဲ အကျိုးအကြောင်းကျကျ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘဝဟာ သုံးဘက်မြင် အမြင်အထင် သညာပါ။

(ရစ်ချတ်ဆောင်းဒါး)

* အသက်ရှင်တယ်ဆိုတာ အောင်မြင်ဖို့ ကစားနေတာ။ မရှုံးဖို့ ကစားတယ်ဆိုတာ သေတာနဲ့ အတူတူဘဲ။

(ရစ်ချတ်ဆောင်းဒါး)

အပေါ်မှ စကားရပ်များကဲ့သို့သော ပညာရှိ စကားများကို မှတ်သားခြင်း ။

“ကျွန်တော် စဉ်းစားမိသော” ဟူသည့် အသုံးအနှုံးအစား “ကျွန်တော်ဖတ်မိသော” ဟူသည့် စကားလုံးကို သုံးမှ သင့်လျော်ပါလိမ့်မည်။ ဖတ်မိသော စာအုပ်မှ နည်းလမ်းများသာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်မှာ ကျွန်တော်ဝန်ခံခဲ့သလို ဘာမျှ မဟုတ်သောသူ ဖြစ်ရာအော်ရီဂျင်နယ်အတွေးများ ကျွန်တော့်မှာမရှိပါ ခင်ဗျား။

* * *

ညွှန်ထုတ်စုတ်ယူခြင်းနည်းသည် သင်ဦးနှောက်ကို သဲကန္တာရ နေအောက်မှ စွန်ပလွံမြောက် ကဲ့သို့ ရှုံ့တွေပေါလိပ်ပည်။

ရယ်စရာကို အဘယ်ကြောင့် ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားပါသလဲဟု မေးကြလျှင် ကျွန်တော့်မှာ အဖြေ ရှိပါသည်။ “အမဲသား ဘယ်နေရာ မှာ ရှိပါသလဲ” ဟူသော ခေါင်းစဉ် ဖြင့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို အရှေ့ ဖျား စီးပွားရေး ဂျာနယ်တွင် ဖတ်ဖူး ပါသည်။ ဟမ်ဘာဂါဟူသည် အမဲသားညှပ် ထားသော အသားညှပ်ပေါင်မုန့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို ဟမ်ဘာဂါရောင်းသော မက်ဒေါနယ်ဆိုင်များ ကမ္ဘာ့နေရာအနှံ့အပြား၌ မြောက်များစွာ ရှိပါသည်။ အမဲသားညှပ် ပေါင်မုန့်ခြင်းအတူတူ မက်ဒေါနယ် ဆိုင်များ၌သာ လူအများ စားကြပါသည်။ “အမဲသား ရောင်းတာမဟုတ်ဘူး။ ပျော်စရာကို ရောင်းနေတာ” ဟု ထိုဆောင်းပါး၌ ရေးထားပါသည်။ ရယ်ရွှင်ဖွယ် ဖြစ်မှ ဈေးရောင်းကောင်းသည်ဟု မှတ်ယူကြပါရန်။ (အခြားအချက်အလက်များ-ဥပမာ၊ သန့်ရှင်း

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

သပ်ရပ်ခြင်း + အရည်အသွေး ထိန်းထားနိုင်ခြင်းများ
ရိုနေသေးသော်လည်း၊ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်ခြင်းက အဓိက
အချက်ဟု ထိုဆောင်းပါးက ညွှန်းထားပါသည်။)
ခင်ဗျားသဘောတူပါရဲ့လား။ ဒစ်စနေဥယျာဉ်များ၊
ဒစ်စနေရုပ်ရှင်များကို ကောင်းကောင်းရောင်း၍
ရပါသည်။ ရယ်စရာကို ရောင်း၍ ရမှန်း ဆရာကောက်
ဘယ်လိုသိမလဲ။ တော်ပါပေ့ ဆရာကောက်ဟု
ခိုးမွမ်းလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော့် ဆောင်းပါးလေး
တော့ ထည့်ပေးပါ။ ဆ

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

သတိရမိတာများ

ကျောင်းဝင်းထဲကို “ရွှေမုံသား” ကားကြီး ဝင်လာတဲ့အခါ စတိတ်ဝမ်းကျောင်းသားတွေက “ဝေး. . . ဟေး. . . ဟေး” ဆိုပြီး ဝိုင်းဟားကြပါတယ်။ ကားကြီးက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်လက်ကျန်ကုန်ကားအမျိုးအစားပါ။ က/၇၁၀၂တဲ့။ ငပိသိပ်၊ ငချဉ်သိပ် စီးလာကြတဲ့ ကျွန်တော်တို့ မုံရွေးသားတွေကတော့ ခပ်တည်တည်ပါပဲ။ ရွှေမုံသားဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေကို ရွာနဲ့မုံရွာအသွားအပြန်ပို့တဲ့ ကားပေါ့။ ကျောင်းသားကားလို့ လွယ်လွယ်ခေါ်ကြပါတယ်။ ကားခကတော့ သုံးဆယ့်ငါးပြားပါ။ ကျောင်းက မနက်ကိုးနာရီမှာ တက်တော့ ရွှေမုံကားကြီးဟာ ရွာက(၇)နာရီခွဲလောက်မှာ ထွက်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အမြဲနီးပါး နောက်ကျပါတယ်။ ကိုးမိုင်ဝေးတဲ့ခရီးကို တစ်နာရီခွဲလောက် မောင်းပြီး ကျောင်းတံခါးပိတ်ခါနီးမှ ဝင်လာတဲ့ အခါ အဆင်မပြေ (Assembly) မှာ ကျောင်းသားတွေ စုံနေပါပြီ။ ဆရာကြီး ဦးသန်းစိန်က “ပုခက်လွဲသော လက်သည် ကမ္ဘာကို အုပ်စိုးသည်” ကို အင်္ဂလိပ်လို

အောင်မြင်လှတဲ့ မာန်ပါပါပြောနေပါပြီ။
"Rule The World" ကို ဆရာကြီးက ပျစ်ပျစ်
နှစ်နှစ် ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ ရွှေမုံသားကြီးက
ဝူးကနဲဝင်လာတဲ့အခါနဲ့ ဆရာကြီးက ရူး (Rule)
လို့ ပြောတာနဲ့ သွားထပ်ချင် ထင်နေပါတယ်။

ကျွန်တော်က ရှစ်တန်းရောက်မှ စတိတ်ဝမ်း
ကို ရောက်ပါတယ်။ (၇) တန်းအထိတော့ မုံရွေး
ကြေးမုံက ရွာကျောင်းမှာ နေခဲ့တာပါ။ တောသားပေါ့
ခင်ဗျာ။ အဲဒီအချိန်က မုံရွာမြို့ဟာ ကျွန်တော့်အတွက်
ဧရာမမြို့ကြီးဖြစ်ပြီး၊ စတိတ်ဝမ်းကလည်း ဧရာမ
ကျောင်းကြီးပါ။ ရွာ အလယ်တန်းကျောင်းမှာတုန်းက
(၇)တန်းဆိုလျှင် ဆရာဦးစိုးရွှေ အတန်းပိုင်လုပ်တဲ့
တစ်ခန်းတည်းရှိပေမယ့် စတိတ်ဝမ်းက ရှစ်တန်း
မှာတော့ အတန်းခွဲတွေအများကြီးပဲ။ ဂျီတို့၊ အိပ်(ချ်)
တို့ထိ ရှိသလားမသိဘူး။ ကပ်မိုး၊ ကပ်ကာအဆောင်
တွေပါ။ ကျွန်တော်က "A" တန်းမှာ နေရပါတယ်။
အတန်းပိုင်ဆရာမက ဒေါ်မြမြဝင်းပါ။ ဆရာမက

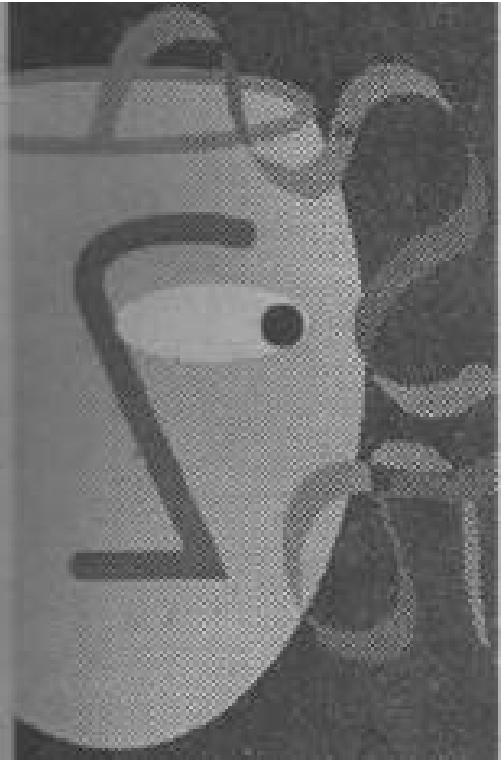
**မြိုင်ရာတတ်ပီရဲ့ စကား
အတိုင်းပြောရရင် “ကျွန်ုပ်တွေ
ဖူးသော ထူးခြားသော ဆရာ
ကြီးတစ်ဦးပါပေ”။**

အရပ်ရှည်ရှည်၊ ပိန်ပိန်ပါးပါး၊
အင်မတန် သဘောကောင်းပါ
တယ်။ ကျွန်တော်မှတ်မိနေတာက
ကျွန်တော်တို့ ယောက်ျားတွေ
စတစ်ကော်လာလို လည်ပင်း
ကော်လာပါတဲ့ အင်္ကျီဖြူဖြူ
ဝတ်လေ့ရှိတာကိုပါ။

ပထမဆုံး စတိတ်ဝမ်းကျောင်းစာတက်ရတဲ့
နေ့မှာ ကျွန်တော် အမှတ်ရတာလေးတွေရှိပါတယ်။
ထူးဆန်းသောဩဝါဒတွေပါ။ မြန်မာစာ ဆရာကြီး

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ဦးလှဖေက ကျွန်တော်တို့ မုံရွေးရွာသားပါ။ သူ ပြောတာက ကျောင်းသားတွေ ဝမ်းကောင်းကောင်း သွားဖို့လည်း လိုပါတယ်တဲ့။ ထမင်း တစ်ပန်းကန် စားလျှင် ဝမ်းပန်းကန်ဝက်လောက်သွားဖို့ လိုပါတယ်တဲ့။ နှစ်ပန်းကန်စားလျှင်တော့ တစ်ပန်းကန်လောက်သွားမှဖြစ်မယ်တဲ့။ သူ့ လက်ကြီးနဲ့ ဝိုင်းပြီးလည်း ပြပါတယ်။ ဆရာကြီးကမင်္ဂလာတရားတော်ကိုလည်း ရှင်းပြပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေက “မင်္ဂလာ ဖေကြီး”တဲ့။ စံလှတို့၊ ပွားမောင်တို့က နောက်တန်း ခုံတွေက နေပြီး မကြားတကြား ဟားနေကြတယ်။ တောသား ကျွန်တော်ကတော့ ရှေ့ဆုံး ခုံမှာထိုင်ပြီး မျက်နှာငယ်လေးနဲ့ အာရုံစိုက်ပြီး ဝမ်းတရားကို မှတ်သားနေရပါတယ်။

သူငယ်ချင်းတွေက ပွားမောင်၊ ခင်ဇော် (ရာတန်ခြံစား)၊ လှမြင့် (ဒေါ်ဝါချို)၊ ဝင်းမြင့် (မောင်ကောက်)၊ မေသစ် (ဝရီး)၊ ခင်မြရီ၊ မေပုလဲ (မဲပလေ) စသူတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ပွားမောင်က လက်မမှာ အပွားအတက်လေး တစ်ချောင်းအပို ပါပါတယ်။ အင်မတန်ဆော့တဲ့ အကောင်ပါ။ ပုတ်သင်ညှိတွေကို

ကျွန်တော်နဲ့ သူနဲ့ ဖမ်းပြီး အတန်းထဲမှာ လွတ်ထား
 လို့ မေသစ်တို့၊ ခင်မြရီတို့ မိန်းကလေးတွေ
 အောကြတဲ့အခါ ဟားလေ့ရှိတဲ့အကောင်ပါ။ မေသစ်
 က စာတွေအော်၊ အော်ဖတ်လို့ ခင်ဇော်က “ဝရီး”
 လို့ အမည်ပေးလိုက်ပါတယ်။ စာ ဝရီးပေါ့ဗျာ။
 ဝရီး၊ ဝရီးနဲ့ နားညီးလို့ပါ။ ခုတော့ ကလေး ဆရာဝန်
 ကြီး ဖြစ်နေပါပြီ။

ခင်ဇော်ကိုတော့ ကျွန်တော်နဲ့ ပွားမောင်က
 “ရာတန်ခြံစား” လို့ ကင်ပွန်းတပ်ထားပါတယ်။
 ခင်ဇော်ရဲ့အဖေ၊ အမေက “အောင်ဘရားသား”
 ဆိုတဲ့ စာအုပ်ဆိုင် ဖွင့်ပါတယ်။ ခင်ဇော်က အဲဒီ
 ဆိုင်က စာအုပ်တွေ ဖတ်ပြီး နိုင်ငံတကာအကြောင်း
 တွေ ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ ဒီကောင်က ပုံဆွဲဝါသနာ
 ပါတော့ တိုက်လေယာဉ်ကြီးတွေ၊ တိုက်သင်္ဘောကြီး
 တွေကိုလည်း ပုံဆွဲလေ့ရှိပါတယ်။ ပုံဆွဲပြီးတဲ့အခါ
 လည်း ကျွန်တော်တို့ကို ပြလေ့ရှိပါတယ်။ ငွေကြေး
 အကြောင်းလည်း ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပြောလေ့
 ရှိပါတယ်။ တောသား ကျွန်တော်တို့က သူ့ကို
 သိပ်ချမ်းသာတာပဲလို့ ထင်ပါတယ်။ ရာတန်တွေ
 ပုံနီအိတ်နဲ့တောင်သိမ်းထားတာ။ ခြံတောင် စားသွား
 နိုင်တယ်လို့ သတ်မှတ်ပြီး “ရာတန်ခြံစား”လို့
 ခေါ်လိုက်ကြပါတော့တယ်။

မေပုလဲကတော့ ကျွန်တော်တို့ အင်္ဂလိပ်
 ဆရာမဒေါ်နုနုခင်ရဲ့ ညီမခင်ဗျ။ ဒေါ်နုနုခင်ကတော့
 ခင်ဗျားတို့ နာမည်ကိုပဲ ထပ်ပြီးရွတ်ကြည့်လိုက်။
 နုနုချောချောပေါ့ဗျာ။ ဒီစီဦးလေးရှိရဲ့သမီး မြို့
 မျက်နှာဖုံးပေါ့။ မေပုလဲကလည်း သူ့အစ်မ။

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ကျွန်တော်တို့ ဆရာမလို ချောတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ‘မဲပလေ’ ဆိုပြီး နောက်ပြောင် ခေါ်ကြပါတယ်။ သူ့ခမျာ မမဲရှာပါဘူး။ ညှိရုံညှိတာပါ။

လှမြင့် (ဒေါ်ဝါချီ) အကြောင်းတော့ နည်းနည်း ပြောဦးမယ်။ သူ့အမေက သားဖွားဆရာမကြီး ဒေါ်ဝါချီမို့လို့ သူ့ကို “ဒေါ်ဝါချီ”လို့ ခေါ်တာပါ။ ဒီကောင်က “မော်နီတာ”ပေါ့ဗျာ။ အင်မတန် စိတ်ကောင်းရှိတဲ့ လှမြင့်ပါ။ ရှစ်တန်းဘီက ကျောင်း သား တစ်ယောက်ကို(သူ့နာမည်တော့ မေ့နေပါပြီ။) အက်(ဖ်)တို့၊ ဂျီတို့က ကျောင်းသားကြီးတွေက ဝိုင်းထိုးကြတဲ့အခါ လှမြင့်က ဝင်ကာပြီး အထိုးခံ သဗျ။ အဲဒီရှစ်တန်းဘီကကောင်က ဘာလုပ်သလဲ ဆိုတော့ အတန်းထဲက ရေအိုးဖင်တွေမှာ လိုက်ပြီး အပေါက်ဖောက်သတဲ့ဗျာ။ အခု ခေတ်ကျောင်းသား တွေ စဉ်းစားမရလောက်တဲ့ လုပ်ရပ်တွေပေါ့။ အဲဒီလို ရေအိုးဖင်ဖောက်ခြင်းအမှုကို တစ်ခါမက၊ နှစ်ခါ၊ သုံးခါလုပ်တော့ ဝိုင်းဖမ်းပြီး၊ ဝိုင်းထိုးကြတာပေါ့။ လှမြင့် (ဒေါ်ဝါချီ)က “မင်းတို့ မကျေနပ်ရင် ဆရာ ကြီး တိုင်ကြကွာ” ဆိုပြီး သူ့ပါ ဝင်ကာရင်း အထိုးခံရှာတယ်။ အခုထက်ထိ ကျွန်တော် မှတ်မိ နေသေးတယ်။

ဝင်းမြင့် (မောင်ကောက်) ကတော့ အခု ကြီးပွားနေပါပြီ။ တော်ဝင်ဆေးတိုက်ဆိုပြီး ကိုယ်ပိုင် ဆေးရုံလေးတစ်ရုံ ရှိတယ်ဗျ။ မောင်ကောက်ကတော့ သူ့ ငယ်နာမည်ပေါ့။ ဒီကောင်က စာတော်တယ်။ ခုနှစ်တန်း စကောလားရှစ်မှာ သူက တစ်ခရိုင်လုံး ပထမခင်ဗျ။ လှမြင့်က ဒုတိယ။ ကျော်ဝင်းဆိုတာ

ရိုသေးတယ်။ ကျော်ဝင်းက တတိယ၊ ကျွန်တော်က စတုတ္ထပေါ့။ ဝင်းမြင့်၊ လှမြင့်က မူလတန်းကတည်းက စတိတ်ဝမ်းကပေါ့။ သူတို့အဖို့တော့ ဘယ်သူမှ ကြောက်စရာမလိုပါ။ ဒါနို့ ကျောင်းပေါ့။ ကျော်ဝင်းက ပြဿဒ်ကျောင်းက ပြောင်းလာတာ။ ကျွန်တော်က မုံရွေးကျောင်းက။

ဝင်းမြင့်၊ လှမြင့် ခုနှစ်တန်းဆရာက ဆရာဦးကျော်ငြိမ်းတဲ့။ သူတပည့်တွေဆီ လာလေ့ ရှိပါတယ်။ ခုံဖိနပ်ကြီးနဲ့ ခင်ဗျ။ တဒေါက်ဒေါက်နဲ့ အဝေးက ကြားရပါတယ်။ မျက်နှာထားလည်း ခပ်တင်းတင်းနဲ့။ ဒီဆရာကြီးက သူ့ ရေဘူးနဲ့သူတဲ့။ သူ့ ရေဘူးကလွဲပြီး ကျန်တဲ့ရေ မသောက်ဘူးတဲ့။ လူကလည်း လူပျိုကြီးတဲ့။ သူ့မှာ ပရိက္ခရာသုံးပါး ရှိသတဲ့။ တစ်ခုက ခုံဖိနပ်၊ တစ်ခုက ယပ်တောင်၊ တစ်ခုက ရေပူး၊ မြိုင်ရာဇာတွတ်ပီရဲ့ စကားအတိုင်း ပြောရရင် “ကျွန်ုပ်တွေ့ဖူးသော ထူးခြားသော ဆရာကြီး တစ်ဦးပါပေ” ။

ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဆရာကြီး ဦးသန်းစိန် ကလည်း မှတ်သားလောက်သော ဆရာကြီးတစ်ဦး ပေါ့ဗျာ။ အင်္ဂလိပ်စာ အတော် တော်တယ်ဟု အများက ပြောကြပါတယ်။ တပည့်ကျောင်းသားအနေနဲ့ ကိုယ့်ဆရာကြီး ဘယ်လောက်တော်သည်ဟု တိုင်းတာ ပြရန် မဝံ့သော်လည်း ဆယ်တန်းမှာ ဆရာကြီးက အက်ဆေးများ ရေးပြသောအခါ အတော် တော်မှာ အမှန်ဟု မှန်းဆမိပါတယ်။ “အဆင်ဗလီ” မှ နေ့တိုင်း သြဝါဒ ပေးလေ့ရှိပါတယ်။ သူ့လက်သုံး ပြောလေ့ရှိသော စကားကတော့ “ပုခက်လွှဲသော

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

လက်သည် ကမ္ဘာကိုအုပ်စိုးသည်”ဟူသော စကားရပ် ပေါ့ဗျာ။ တစ်ရက်မှာတော့ အဆင်မပြေမှာ ဆရာကြီးက ပုဆိုး ဝတ်နည်းသင်ပါတယ်။ ဟိုခေတ်က ခပ်ပေပေတေတေကျောင်းသားများက ပုဆိုးချက်ပြုတ် ဝတ်လေ့ရှိပါတယ်။ ပုဆိုးကို ချက်အောက်၊ တင်ပါး ပေါ်ရုံလေး ဝတ်တာကို ခေါ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးက သူ့ ကျောင်းသားများကို လူကြီးလူကောင်းလို ဝတ်စေချင်ပါတယ်။ ပုဆိုးဝတ်နည်းကို အမှတ်စဉ် နှင့် သင်ပါတော့တယ်။ (၁) ပုဆိုးကို ဖြန့်ခြင်း။ (၂) ဘယ်ဘက်မှ အလယ် သို့ သိမ်းယူလာခြင်း။ (၃) ညာဘက်မှ အလယ်သို့ သိမ်းယူ၍ ထပ်လိုက်ခြင်း။ (၄) ဘယ်လက်နှင့် ညာလက်ပြောင်း၍ အစများကို ကိုင်လိုက်ခြင်း။ (၅) ဝမ်းဗိုက်ကို အသာလျှော့၍ ခပ်တင်းတင်းဆွဲခြင်း။ (၆) အပေါ်မှအစကို ဘယ်လက်နှင့် အခေါက် ကလေးခေါက်၍ ခါးကြားမှ ညှပ်ခြင်း စသည့် အမှတ်စဉ်များအတိုင်း ဝတ်ဆင်ကြရမတဲ့။ အဆင် မပြေမှာ ကျောင်းသားများ (၃) ရက်တိတိ ဆက်တိုက် လေ့ကျင့်ကြရပါတယ်။

ဂြိုဟ်ကိုကြီး၊ ဆရာဘိုကြီးဟူသော ဆယ်တန်း ဟိုက်ယားဂရိတ်ဆရာကြီးများလည်း စတိတ် ဝမ်းမှာ ကျွန်တော်တို့ကို သင်ကြပါတယ်။ ဂြိုဟ်ကို ကြီးက အက္ခရာ သင်္ချာသင်ပြီး။ ဆရာဘိုကြီးက ဂျီဩမေတြီ သင်ပါတယ်။ ထိုအချိန်က စတိတ်ဝမ်း ကျောင်းတော်ကြီး၌ ဆရာကိုတွေ့ အင်မတန်များ

**အဲဒီဆရာတွေနဲ့၊ အဲဒီစာအုပ်
တွေက ကျွန်တော့်ကို ထုဆစ်
ပစ်လိုက်တာပဲလို့ ထင်ပါ
တယ်။ အခြေပြုပုံသွင်းလိုက်
တာပါပဲ။**

နေသဖြင့် ဦးကိုကြီး၊ ဦးကိုလတ်၊ ဦးကိုလေးဟူ၍ ခန္ဓာကိုယ် အရွယ်အစား၊ အရပ်အမောင်းကို လိုက်၍ သတ်မှတ်ကြရာ ဂြိုဟ်ကိုကြီးမှာ အရပ်အမောင်း၊ အရွယ်အစား အကြီးဆုံး ဆရာကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ “ဂြိုဟ်” ဟူသော နာမဝိသေသနကို အဘယ်ကြောင့် ရမှန်းမသိသော်လည်း မျက်နှာပေးနှင့်ပင် ကျွန်တော် တို့ အတော်လေး ကြောက်ကြရပါတယ်။

ခြေထောက်တစ်ဖက်ဆာနေ၍ အနည်းငယ် ထော့နင်း၊ ထော့နင်းဖြစ်နေသော ဆရာဘိုကြီးကို လည်း ဂျီသြမေတြီ အသင်အပြ အကောင်းဆုံး ဆရာတစ်ဆူအဖြစ် မှတ်မိနေပါတယ်။ ဆရာဘိုမှာ မြေဖြူခဲရောင်စုံ ကိုင်လေ့ရှိပါတယ်။ အပြာ၊ အနီ၊ အဖြူဖြင့် မြင်သာအောင် ဆွဲပြလေ့ရှိ၍ ပြုံးစေ၊ ပြုံးစေနှင့် စဉ်းစားတတ်အောင် သင်တတ်ပါတယ်။

သင်္ချာသင်သော ဦးတင်မောင်ကိုမူ ကြည် လင်နေသော မျက်နှာကြောင့် အမြဲမှတ်မိနေပါတယ်။ ကလေးဆယ်ယောက်ရှိသော ဖယ်မလီကြောင့် ပူပင် သောကနှင့် ဖတ်သီ၊ ဖတ်သီဖြစ်နေမှာပဲဟု လူတိုင်း မှန်းဆသိနိုင်သော်လည်း ဆရာ့မျက်နှာမှာ အမြဲ အေးချမ်းနေပါတယ်။ သင်္ချာအသင်ကလည်း အင်မတန် ကောင်းပါတယ်။ သူ့ တပည့် ကျွန်တော် တို့တတွေ ပညာမင်းကြီး ဦးဘိုးသုန် ရွှေတံဆိပ်တွေ ရကြတာပေါ့။ ဆရာ့ကိုကြီး၊ ဆရာဘိုကြီး၊ ဆရာ ဦးတင်မောင်၊ ဆရာ ဦးချစ်အောင် စုပေါင်းသင်တော့ ဘာခံနိုင်မှာလဲ။ စတိတ်ဝမ်းဆိုတာ အဲဒီခေတ်က စစ်ကိုင်းတိုင်းမှာ ထိပ်။ မြန်မာပြည် တစ်ပြည်လုံးမှာ တော့ ထိပ်ပိုင်းပေါ့ဗျာ။ အဲဒီဆရာတွေရော၊ ဆရာ

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

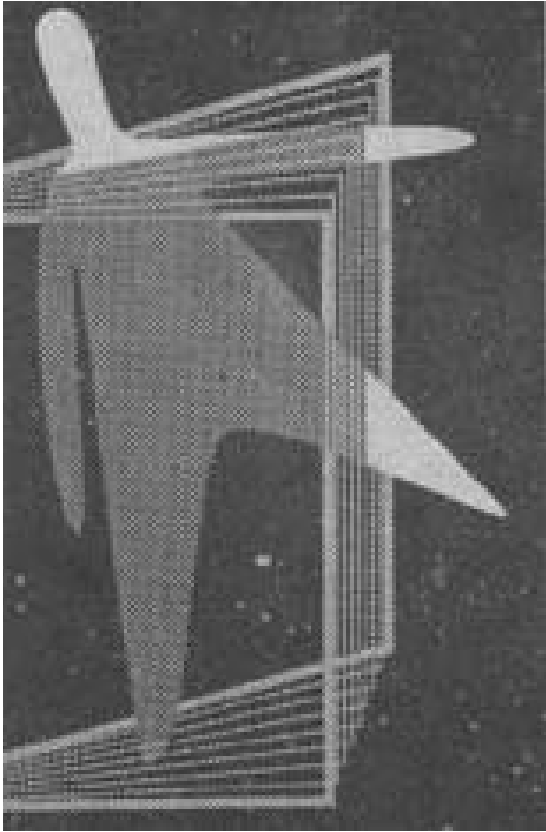
ဦးကိုလေး၊ ဦးအေးလွင်၊ ဦးသူရိန်၊ ဦးအေးမြင့်စတဲ့ ကျန်တဲ့ဆရာတွေရော အပိုချိန်တွေ သင်ပေးကြပါတယ်။ ဖရီး၊ အခမဲ့ပေါ့ခင်ဗျာ။

ဆရာမတွေထဲမှာလည်း ကျွန်တော်တို့ ချစ်သော ဆရာမတွေ အများကြီးပေါ့ဗျာ။ မြန်မာစာပြ ဆရာမဒေါ်ကြည်ညွန့်ဆိုရင် အေးအေးဆေးဆေးနှင့် တကယ်သင်တတ်တာ။ သတ်ပုံအကြောင်း သူ့ကြောင့် ကျွန်တော် သိရတာပါ။ ဒေါ်မြသွေးကတော့ အင်္ဂလိပ်စာ သင်တာ။ ဆရာမက အရေးပါးပါးလေး။ ချောတယ်။ ပြဋ္ဌာန်းစာတင်မကပဲ အပြင်စာဖတ်ဖို့ ပြောတတ်တယ်။ စိတ်ကတော့ နည်းနည်းမာပုံရတယ်။ ကျွန်တော်က ခပ်ပျော့ပျော့။ ဆယ်တန်းအမှာ ရှေ့ဆုံးခုံမှာ မထိုင်ရလို့ ငိုမဲ့မဲ့လုပ်တော့ ယောက်ျားဆိုတာ ဘယ်တော့မှ မျက်ရည်မကျဘူးလို့ ဆူတာမှတ်မိနေတယ်။ ဆရာမ ဒေါ်တိုက်ယဉ်တို့ တီချာညွန့်တို့ကတော့ အတန်းပိုင်ဆရာတွေ . . . ။

ဒီလိုနဲ့ “ရွှေမုံသား” နဲ့ မနက်လာ၊ ညနေပြန်ကျောင်းတက်ခဲ့ရတာ။ ၆၇ခုနှစ်မှာ ဆယ်တန်းအောင်ပြီး၊ ဆေးကျောင်းရောက်တာပါဘဲ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်မုန့်ဘိုးက တစ်နေ့ ငါးမူးပါ။ စကောလားရှစ်က တစ်လ သုံးဆယ်ရပါတယ်။ ကျောင်းလခက အမေက ကျောင်းဆရာမို့ မပေးရပါဘူး။ ကားခက တစ်လလုံးမှာ ၁၅ ကျပ်ပေးရပါတယ်။ ကျွန်တော်သုံးဖို့ ၁၅ကျပ် ကျန်တာပေါ့ခင်ဗျာ။ စကောလားရှစ် လေးထုတ်ရရင် “အောင်ဘရားသား” သွားပြီး စာအုပ်တစ်အုပ်စ၊ နှစ်အုပ်စ ဝယ်လေ့ရှိပါတယ်။ စာအုပ်တန်ဖိုးက နှစ်ကျပ်၊

သုံးကျပ်ပါ။ “အောင်ဘရားသား”က ဒေါ်ခင်
 အောင်က “မောင်သန့်လွင်... ဟို စာအုပ်လေး
 ဖတ်ကွဲ့၊ ဒီစာအုပ်လေးဖတ်ကွဲ့” နဲ့ ညွှန်းတတ်
 ပါတယ်။ ကျွန်တော့် ကျေးဇူးရှင်တွေပေါ့ဗျာ။
 “တက်တိုး” ရဲ့ “ဘဝနှင့်စာပေ” တို့၊ “ကမ္ဘာ
 ကျေးရှင်ကြီးများ”၊ “ကမ္ဘာ့ဆိုးပေကြီးများ”
 စာအုပ်ကြီးတွေမှ နှစ်ကျပ်စီထင်ပါရဲ့။ ရွာက
 “အလင်းရောင် စာပေဗိမာန်” မှာလည်း ပထမ
 ဆရာသိန်းတို့၊ ဇော်ဟိတ်တို့ ဖတ်ရတယ်။ “တာရာ”
 အဟောင်းတွေလည်း ရှိတယ်။

အဲဒီဆရာတွေနဲ့ အဲဒီစာအုပ်တွေက ကျွန်
 တော့်ကို ထုဆစ်ပစ်လိုက်
 တာဘဲလို့ ထင်ပါတယ်။
 အခြေပြုပုံသွန်းလိုက်တာ
 ပါဘဲ။ ကျွန်တော်တို့
 တတွေ ကံကောင်းတာ
 ပါ။ ဆရာကောင်းလို့
 တပည့်ကောင်းတာပါ။
 ဆရာကန်တော့ပွဲတွေမှာ
 စကားလေး၊ ဘာလေး
 တစ်ခွန်းတစ်လေပြောခွင့်
 ရရင် ဆရာတွေ ဂုဏ်
 ကျေးဇူးကို အောက်မေ့မိ
 ကြောင်း၊ ကျွန်တော်နှင့်
 ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းများ
 ကံကောင်းကြောင်းပြောမိ
 ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဆရာ

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

တွေက ယူတတ်ရင် အကုန်ပေးကြပါတယ်။

ကျွန်တော် အလယ်တန်းအထိ သင်ခဲ့ရတဲ့ ကျွန်တော့်ရွာကျောင်းလည်းကောင်းတယ်။ ရှစ်တန်းက ဆယ်တန်းအထိ သင်ရတဲ့ မုံရွာက အမှတ် (၁) အထက်တန်းကျောင်းတော်ကြီးလည်း ကောင်းတယ်။ ကျွန်တော် ကံကောင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် သားတွေ မွေးလာတော့ သားတွေအတွက် ထားစရာကျောင်း ရှာခဲ့ပါတယ်။ သားအတွက် ကျောင်းကောင်းကောင်း၊ ဆရာကောင်းကောင်း ဘယ်မှာ ရနိုင်ပါသလဲ။ စာမေးပွဲအောင်ရုံမဟုတ်၊ ဂုဏ်ထူးရရုံမျှ မဟုတ်ဘဲ ကျန်းမာရေးကို ဟောသော၊ ပုဆိုးဝတ်နည်းသင်သော၊ စာဖတ်ခြင်းကို ညွှန်သောဆရာများ အစုလိုက်၊ အရုံးလိုက် ဘယ်မှာ ရနိုင်ပါသလဲ။

တန်ကြည့်တောင် ဆရာတော် ဦးသောမဗုဒ္ဓိ က သူ့ ကျောင်းတော်ကြီးကို “ပြိုင်စံကင်းရှား” လို့ အမည်တပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း သင်းပိတောက် ဦးမျိုးခင်တို့ ဝါယမစိုက်ထုတ် ဆောင်ရွက်နေလို့ နာမည်ကို ကြားဖူးနေတာပါ။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်က ကျောင်းမျိုးတွေကို ကျွန်တော်တို့ ရနိုင်ပါဦးမလား။ “ပြိုင်စံကင်းရှား” ကျောင်းများ ကျွန်တော်တို့ ပြည်ကြီးမှာ ပေါ်ပေါက်လာပါစေလို့ အကြိမ်ကြိမ်၊ အထပ်ထပ် ဆုတောင်းမိပါတယ်။ သားများအတွက် ထားစရာကျောင်း ရှိချင်လို့ပါဗျာ။

ဆ မုံရွာအထက (၁) ရွှေရတုသို့

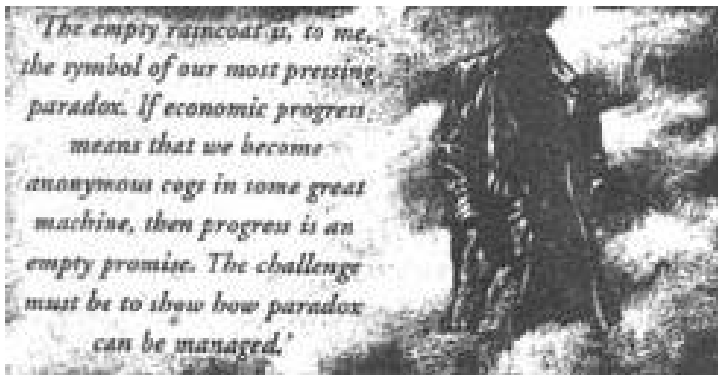
ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ပြဿနာ

Paradox ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကားလုံးကို ဘယ်လို မြန်မာပြန်ရမည်မသိ။ ဆရာပါ (ပါရဂူ) အား မေးဖူးသည်။ သူ့ထံမှာရှိသော အင်္ဂလိပ်-ပါဠိအဘိဓာန်ကို လှန်ကြည့်ဘူးသည်။ သမ္မတိဝိရုဒ္ဓဝါဒ ဟူသော ရှည်လျားသည့် စကားလုံး။ နားရှုပ်သွားနိုင်သဖြင့် မကြိုက်ပါ။ ကိုကိုမောင်အား မေးကြည့်သောအခါ ပြဿနာပေါ့။ မဖြေရှင်းနိုင်သေးတာ အဖြေမထွက်သေးတာ။ ပါရာဒေါက်ဆိုတာ ပြဿနာပဲဟူ၍ ပြောပါသည်။

သူတို့ ဖွံ့ဖြိုးပြီးတိုင်းပြည်များမှ ပြဿနာများ အကြောင်း ရေးထားသော စာအုပ်တစ်အုပ် ရှိပါသည်။ ဗလာမိုးကာအင်္ကျီ ဟူသော စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ စာအုပ်မျက်နှာဖုံးတွင် မိုးကာအင်္ကျီ ချိတ်ထားသော ပုံပါ၊ ပါသည်။ အထဲမှာ လူမပါ။ . . ဗလာ. . . ။ ကျွန်တော်တို့ ဘဝတွင်လည်း အထဲမှာ ဗလာဖြစ်နေလျှင် ဘာလုပ်မှာလဲတဲ့။ မျှော်လင့်ချက်တွေရှိနေလည်း အချည်းနှီးမျှသာဖြစ်သော မျှော်လင့်ချက်ဟုဆိုလျှင် ဘာလုပ်ရမှာလဲ။ နောက်ဆုံးပေါ်

ဖြစ်သော စက်ယန္တရား၏ ခွေးသွားစိတ်မျှသာ ဖြစ်နေလျှင် ဘာလုပ်ရမှာလဲ။ ကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ လစာစာရင်းမှ အမည်တစ်ခုသာဆိုလျှင် တိုးတက် သည်ဆိုသော်လည်း ဘာလုပ်ရမှာလဲ။

‘အမေရိကန်မြို့တစ်မြို့’ ၏ လေဟာပြင် ပန်းပုဥယျာဉ်မှာ ရှိသည့် ကြေးမိုးကာအင်္ကျီ”

သူတို့မှာ ဖြစ်နေတဲ့ ပြဿနာတွေက ကမောက်ကမတွေ၊ ဝှက်ကျတွေ။

- အလုပ်လုပ်မှာ အောင်မြင်သောအခါ မိသားစု မှာ ဆုံးရှုံးတာ၊
- ပိုသိသောအခါ ပိုရှုပ်လာတာ၊
- ဂလက်ဇီ နဂါးငွေ့ ကြယ်တန်းများ အကြောင်း သိသော်လည်း၊ မိသားစု အကြောင်း မသိတော့တာ။

ဒါတွေက သူတို့ ပြဿနာတွေပါ။ ကျွန်တော် တို့ အတွက်ကတော့ ဒါမျိုးတွေ မရှိပါ။ သိပ်မသိ သည့်အတွက် သိပ်မရှုပ်ထွေးပါ ဂလက်ဇီအကြောင်း

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ကျွန်တော်တို့မသိ။ စီဒီဝေါ့မင်း၊ အဲယားကွန်း၊
အင်တာနက်၊ မိုက်ကရိုဝေ့(ဖ်)နှင့် ဟင်းချက်ခြင်း၊
ကျွန်တော်တို့ အလုပ်မဟုတ်။ သူတို့ကတော့
ညဆိုတာ မရှိဘဲ၊ အမြဲလင်းနေသည့် အတွက်
ပြဿနာဖြစ်နေသည်။ အောက်ပါစာပိုဒ်ကို ဖတ်
ကြည့်ပါ။ သူတို့ဆီက ဒုသမ္မတတစ်ယောက်
ရေးသောစာ ဖြစ်ပါသည်။

“ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ကျေးမှုဟာ ပလတ်စတစ်
ယဉ်ကျေးမှု။ အဲယားကွန်းနဲ့ ဖန်ချောင်းများ။
မပွင့်သော ပြတင်းပေါက်များနဲ့ မပြီးနိုင်သော
ဆူညံဂီတ။ ကောင်းကင်ကမပြာ၊ ညများက မဲမှောင်။
ဝေါ့ခမ်း၊ မိုက်ကရိုဝေ့ (ဖ်) မီးဖိုအတွက် ခဲထား
သောအစာ။ ငိုက်မည်းသော အသည်းနှလုံးကို
အိပ်မပျော်စေရန် ကေဖင်းဓာတ်နှင့် နှိုးဆွ။ အရက်၊
မူးယစ်ဆေး၊ ထင်ယောင်ဝိုးဝါး ဖြစ်မှုများ ပြည့်နှက်
...”

ကျွန်တော်တို့မှာတော့ ဖုန်နည်းနည်း ထူသည်။
နွားစာအတွက် ပြောင်းရိုးစင်းမည်။ တလင်း
ထဲမှာ ကောက်ရိုးနယ်၍ ပျော်စရာကောင်းသည်။
နေပူလျှင် ယပ်ခတ်မည်။
ကျွန်တော်တို့ ညမှာလည်း
လသာသောအခါ လင်းသည်။
“ကမ္ဘာကြီးသည် မရောင့်ရဲ
သူအတွက်” ဟု ကိုကာကိုလာ
ကုမ္ပဏီက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက
ပြောသည်။ ရောင့်ရဲတတ်သော
ကျွန်တော့်အတွက် ကမ္ဘာကြီး

**ကြီးပြင်းခြင်း အဆင့်တစ်ဆင့်
မှာတော့ အပိုအဆို ကင်းရပယ်၊
အဲဒီနောက်တော့ အပြန်အလှန်
ပိုခိုရပယ်၊ ဒီအတွက် အပေး
အယူ ရှိရပယ်။**

မရှိလျှင် ကိစ္စမရှိပါ။

သို့သော် ကျွန်တော်မှာ ဘယ်သူ့ကြောင့်မှ မဟုတ်ဘဲ အလိုလိုဖြစ်နေသော ပြဿနာများ ရှိနေပါသည်။

ပြဿနာ (၁)မှာ လွတ်လပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ခင်မိုးချစ် ဘာသာပြန်သော် “ကမ္ဘာကျော် ကြားစာနှင့် စကား” ဟူသော စာအုပ်ကို ငယ်ငယ်က ဖတ်ဖူးသည်။ ထိုစာအုပ် ဖတ်ပြီးကတည်းက

**“ကျွန်ုပ်တို့” ဟုပြောနေကြတော့၊
ဝေစာရီဝါဒကတော့ နောက်
ကောက်ကျသွားပြီ။**

လွတ်လပ်ခြင်းဟူသော စကားလုံး ဆိုလျှင် ကျွန်တော့်မှာ ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ “သဘာဝ တရားကြီးရဲ့ ချုပ်ချယ်မှုအောက်မှာ ဘယ်သူမှ မလွတ်လပ်ဘူးလူတစ်ယောက်ဟာ

စားနေရတယ်။ အိပ်နေရတယ်။ ကိုယ်လက်သန် စင်နေရတယ်။ မလုပ်ဘဲ လွတ်လပ်ချင်လို့ မရဘူး။ ဒါကြောင့် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖြစ်ခြင်းဆိုတာ အဓိပ္ပာယ် လုံ့မရှိဘူး” ဆရာကြီးဘားနတ်ရှောက ဘုပြောသော စကားကို ကြားသောအခါ လွတ်လပ်ချင်သော ကျွန်တော် အတော် စိတ်ပျက် သွားပါသည်။ ငှက်တွေ ဘယ်လောက်လိတ်လပ် သလဲ။ ဒါပေမယ့် အသိုက်ဆောက်တယ်ကွဟု စာအုပ် တစ်အုပ်မှာ ဖတ်ရသောအခါ အူ ကြောင်ကြောင် ဖြစ်သွားပြန်သည်။ အသိုက်လေး လည်းဆောက်၊ ပျံလည်း ပျံများပေါ့ဟု စဉ်းစားမိမှ အကြံရ၍ ဟန်ကျသွားပါသည်။ နှစ်ခုစလုံး လုပ်လို့ ဖြစ်တာပဲ။ တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခု (Either or) သွားတွေးနေလို့ ပြဿနာဖြစ်ရခြင်းပါ။ နှစ်ခုစလုံး

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

(Both)ကို တွေးရမည်။ အီးအီးပါလျက် စာဖတ်ခြင်း လိုပါပဲ။

ပြဿနာ (၂)မှာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ရပ်တည်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုကိစ္စကို စဉ်းစားသောအခါလည်း ပြဿနာဖြစ်ပါသည်။ ကလေးတုန်းက အမေ့ကို မှီခိုရတယ်။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် မရပ်တည်နိုင်ပါ။ လူလား

မြောက်လာတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ရပ်တည်နိုင်အောင် ကြိုးစာရမယ်။

လူလားမြောက် ပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒါနဲ့တင် ရပ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ အသက်

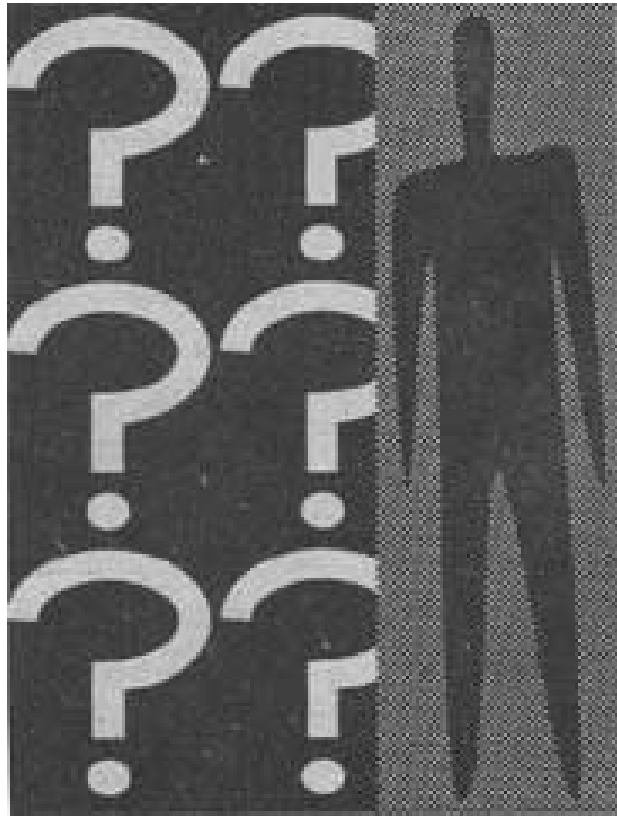
ကြီးလာသောနောက်ဆုံး အဆင့်မှာအပြန်အလှန် မှီခိုတတ်ရတယ်။ (In-

terdependence)ဟူ၍ တကယ်ရင့်ကျက်သော အဆင့်ဆိုတာ အပြန်

အလှန် မှီခိုခြင်းဟု ပြောသောအခါ အမှီအခို ကင်းတာကောင်းတယ်

ဟု သိထားသော ကျွန်တော် အူလည်လည် ဖြစ်သွားပြန်ပါသည်။

တော်တော်ကြာကြာ စဉ်းစားသောအခါမှ ဟုတ်ပေသားပဲဟု သဘောကျပါသည်။ ဟုတ်ပြီ. . . ကြီးပြင်းခြင်း အဆင့်တစ်ဆင့်မှာတော့

အမှီအခို ကင်းရမယ်။ အဲဒီနောက်တော့ အပြန်အလှန် မှီခိုရမယ်။ အပြန်အလှန် မှီခိုဖို့အတွက် အပေးအယူ ရှိရမယ်။ ကိုယ် ထင်ရာလျှောက်လုပ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ သူများနဲ့ သင့်တင့်အောင် နေရမယ် စသည်ဖြင့် လျှောက်တွေးပါသည်။ “ကမ္ဘာရွာ” ဟု ပြောနေကြ တော့ ဧကစာရီဝါဒကတော့ နောက်ကောက်ကျ သွားပြီ။ အဘိုးကြီးဖြစ်သည်အထိ ကျွန်တော့်ကို မှီခိုချင်သော ဇနီး အေးမြင့်ခင်အား အပြန်အလှန် အားဖြင့် ဆေးပေးမီးယူလုပ်ပေးမလားဟု ပြောသော အခါ သူကလေး ပြုံးပါသည်။

ပြဿနာ (၃)မှာ သူတည်း တစ်ယောက် . . . အတွေးအခေါ်ဖြစ်သည်။

သူတည်းတစ်ယောက်၊ ကောင်းဖို့ရောက်မှု၊
 သူတစ်ယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်ကာသာ၊
 မမ္မတာတည်းဟု တွေးနေကြသည်မှာလည်း ပြဿနာပါပဲ။ သူ နိုင်သောကြောင့် ကိုယ်ရှုံးတော့ မလား၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်နိုင်သောကြောင့် သူ ရှုံးရတော့မလား။ သူနိုင်၊ ကိုယ်နိုင် နှစ်ယောက်စလုံး နိုင်၊ နိုင်တာပါပဲ။ ပေါများခြင်း အခြေခံအတွေး (Abundance Mentality) ရှိလျှင် လောကကြီး သာယာလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က မြို့နယ် တစ်မြို့နယ်မှာ မြို့နယ်ဆရာဝန်ကြီးနှင့် မြို့နယ် ကျန်းမာရေးအရာရှိ၊ ဆရာဝန်နှစ်ယောက် ရှိလျှင် သင့်တင့်လေ့မရှိကြပါ။ သူတို့မှာ ရှားပါးခြင်း အခြေခံအတွေး (Scarcity Mentality) ရှိနေကြ သည်။ လူနာတွေ အများကြီး ရှိနေသော်လည်း

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

ငါတစ်ဦးတည်း၌သာလူနာလာစေချင်နေတတ်သည်။
“သူတည်းတစ်ယောက် . . .” အတွေးအခေါ်
အကြောင်း ရေးထားသော ဆောင်းပါးကောင်း
တစ်ပုဒ် ဖတ်ဖူးပါသည်။ ထိုအတွေးကြောင့် ပြဿနာ
ဖြစ်ရပါသည်။ ထိုအတွေးနေရာတွင် “ပင်လယ်ရေ
အတွေး” ထားရမည်ဟု စိတ်ကူးယဉ်ကြည့်သည်။
ပင်လယ်ရေပဲ ဘယ်သူသောက်သောက် မကုန်ပါ
ဘူး။

သန့်ရှင်သော ပြိုင်ဆိုင်မှု ရှိလျက် တစ်
ပြိုင်နက် ပူးပေါင်းနိုင်ပါသည်။ “ပြိုင်လည်းပြိုင်ဆိုင်၊
ပူးလည်း ပူးပေါင်း လုပ်ရမည့် ကမ္ဘာကြီး” ဟု
ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခြင်း ဟူသော စာအုပ်တွင် ဖတ်ဖူး
သည်။ လွန်ဆွဲသော်လည်း ဒွန်တွဲရတာပါပဲ။
ယောက္ခမအိမ်ထက် သားမက်မှာ မျက်နှာငယ်
သော်လည်း အိမ်လခသက်သာတော့ နေရတာပါပဲ။

သောင်းပြောင်းအယ်ဒီတာ ကိုကောက်ကြီးက
စာမူတောင်း၍ တောင်တောင်အီအီ စဉ်းစားသော
အခါ ဤရာစုနှစ်အကုန်ကို သွားသတိရ ပြန်ပါသည်။
ထိုအခါ ပြဿနာ ဖြစ်ပြန်ပါသည်။ သက္ကရာဇ်
၂၀၀၀၏ ဇန်နဝါရီလ (၁)ရက်ကို မျှော်ကြည့်နေ
သူတွေ အများကြီးရှိသည်။ ဒီဇင်ဘာ (၂၅) ရက်မှ
တဆက်တည်း ကမ္ဘာအနှံ့မှာ ကြုံတောင့်ကြုံခဲ ပွဲကြီး
ဆင်နွှဲကြလိမ့်မည်။ ရာစုအသစ်တစ်ခု ပြောင်းခြင်း
အတွေ့အကြုံကြီးဟာ ဘယ်လိုဟာကြီးလဲ။

မလေးရှားက မဟာသီယာကတော့ သက္က
ရာဇ် ၂၀၀၀ကျော်ကို လှမ်းကြည့်သည်။ သူတို့၏
ဂျီဒီပီတိုးတက်နှုန်း(၇.၂) နှင့် ဆိုလျင် ယင်းသက္ကရာဇ်

နှစ်ထောင့်နှစ်ဆယ်မှာ မလေးရှား၏ တစ်ဦးချင်း ဝင်ငွေသည် အမေရိကန်ကို မှီမည်။ မီဒီယာပေါင်းစုံ မဟာစင်္ကြံ (Multimedia Super Corridor) စလုပ်နေပြီ။ အနှစ်သုံးဆယ် စီမံကိန်းဟူသော ရှုမြင်ချက် ၂၀၂၀ကို ပြောနေကြသည်။ (Vision 2020)

ကျွန်တော်တို့ရွာမှ ယခင်ခေတ် လက်ကျန် အဖိုးကြီးဖြစ်သူ ဦးထွန်းကြည်က ကျွန်တော့်ဆီ ရေးသော စာထဲမှာတော့ “သူတို့ ဂုဏ်ယူရသည့် ချည်စောင်လုပ်ငန်းကတော့ အသက်ယဲ့ယဲ့ပဲ ကျန် တော့သည်။ အုတ်လုပ်ငန်းကလည်း ခေတ်မှီစက် မရှိသေး” စသည်ဖြင့် ပါလာသည်။ ဇန်နဝါရီလ၊ (၁)ရက်၊ သက္ကရာဇ်နှစ်ထောင်မှာ အဲဒီလုပ်ငန်းများ အသက်ရှိုချင်မှ ရှိတော့မည်။ တိုကျို၊ စင်္ကာပူ၊ ပီကင်း၊ ဟိုချီမင်း ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်လိုပွဲကြီး၊ ဝဲချီး

**“ပြိုင်လည်းပြိုင်ဆိုင်၊ ပူးလည်း ပူးပေါင်းလုပ်ရမည် ကမ္ဘာကြီး”
ဟု ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်ခြင်းဟူ သော စာအုပ်တွင် ဖတ်ဖူးသည်။**

ဆင်ယင်ခြင်းသည် ကျွန်တော် တို့ ရွာသားတွေနှင့် မဆိုင်လှ သော်လည်း ထိုရာစုတစ်ခု ပြောင်းခြင်းသည် အနိစ္စသား များထဲမှ အူလည်လည် ကျွန်တော့်အတွက် ပြဿနာ ကြီး ဖြစ်နေပါသည်။ ထို

ဇန်နဝါရီလ တစ်ရက်၌ ကျွန်တော်တို့ မုံရွာ၊ မုံရွေးမှာ ဘာဖြစ်မလဲ။

ကျွန်တော့်အမေက ကျွန်တော်ရေးသော စာများကို ဖတ်၍ “မင်းဟာက တောင်ရောက်၊

ရယ်ရွှင်ဖွယ်နှင့် အခြားစာတမ်းများ

မြောက်ရောက်ကွယ်” ဟု ချီးမွမ်းထောပနာ ပြုပါသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော့်မှာ ဖြစ်နေသော ပြဿနာများကို ရေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

အိတ်

အိတ်
အိတ်

အိတ်

